

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Michaela Remešová

Ohledání místa činu

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jiří Krupička, Ph.D

Katedra trestního práva

Datum vypracované práce (uzavření rukopisu): 16.5.2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 192 335 znaků včetně mezer.

Michaela Remešová

V Praze dne 16.5.2024

Na tomto místě bych chtěla poděkovat JUDr. Jiřímu Krupičkovi, Ph.D. za velmi cenné rady a vedení mé práce. Mé poděkování dále patří por. Ing. Janě Prokopové a příslušníkům PČR územního odboru Beroun, kteří mi pomohli získat potřebné praktické poznatky. Velké díky patří také mé rodině a příteli za velkou podporu po celou dobu mého studia.

OBSAH

1.	POJEM OHLEDÁNÍ A JEHO VÝZNAM.....	8
1.1	VYMEZENÍ POJMU OHLEDÁNÍ.....	8
1.2	PRÁVNÍ ÚPRAVA OHLEDÁNÍ.....	10
1.3	SUBJEKTY OHLEDÁNÍ.....	12
1.3.1	Policejní orgány.....	12
1.3.2	Státní zástupce.....	13
1.3.3	Soud.....	14
1.3.4	Jiné osoby.....	14
1.4	NEGATIVNÍ OKOLNOSTI.....	16
2.	DRUHY OHLEDÁNÍ.....	18
2.1	DLE CHARAKTERU OHLEDÁVANÝCH OBJEKTŮ.....	18
2.1.1	Ohledání místa činu a jiných kriminalisticky významných míst.....	19
2.1.2	Ohledání mrtvoly.....	19
2.1.3	Ohledání předmětů.....	20
2.1.4	Ohledání stop.....	21
2.1.5	Ohledání dokumentů.....	21
2.1.6	Ohledání výpočetní techniky.....	22
2.1.7	Ohledání zvířat.....	23
2.1.8	Ohledání míst, která nejsou místem činu.....	24
2.1.9	Ohledání těla živé osoby.....	24
2.2	DRUHY DLE POSLOUPNOSTI OHLEDÁNÍ.....	24
2.2.1	Prvotní ohledání.....	24
2.2.2	Ohledání opakované.....	25
2.2.3	Doplňující ohledání.....	26
3.	ZÁSADY OHLEDÁNÍ.....	27
3.1	OBECNÉ ZÁSADY.....	27
3.1.1	Zásada aktivity.....	27
3.1.2	Zásada rychlosti.....	28
3.1.3	Zásada objektivnosti.....	28
3.1.4	Zásada úplnosti.....	28
3.2	SPECIFICKÉ ZÁSADY:.....	29
3.2.1	Řízení ohledání jediným vedoucím.....	29
3.2.2	Neodkladnost ohledání.....	29
3.2.3	Neopakovatelnost ohledání.....	30

3.2.4	Nezastupitelnost ohledání.....	31
4.	OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU.....	32
4.1	MÍSTO ČINU V KRIMINALISTICKÉM POJETÍ.....	32
4.2	TRESTNĚPŘÁVNÍ VÝZNAM MÍSTA ČINU.....	35
4.3	VÝZNAM OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU.....	36
4.3.1	Cíl ohledání místa činu.....	36
4.3.2	Účel ohledání místa činu.....	36
4.4	POSTUP VÝJEZDOVÉ SKUPINY.....	38
4.4.1	První zásah na místě činu.....	39
4.4.2	Příprava ohledání místa činu.....	41
4.5	VLASTNÍ OHLEDÁNÍ.....	44
4.5.1	Orientační (předběžné) ohledání místa činu.....	44
4.5.2	Detailní ohledání.....	47
4.5.3	Závěrečná fáze ohledání.....	48
5.	KRIMINALISTICKÁ DOKUMENTACE.....	49
5.1	VÝZNAM A ZÁSADY KRIMINALISTICKÉ DOKUMENTACE.....	49
5.2	PROTOKOL O OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU.....	51
5.3	FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE.....	54
5.3.1	Dokumentační kriminalistická fotografie.....	55
5.3.2	Méně obvyklé druhy dokumentační fotografie.....	58
5.3.3	Speciální kriminalistické fotografické metody.....	58
5.4	KRIMINALISTICKÁ VIDEODOKUMENTACE.....	61
5.5	KRIMINALISTICKÁ AUDIODOKUMENTACE.....	62
5.6	TOPOGRAFICKÁ DOKUMENTACE.....	63
5.6.1	Náčrtek.....	64
5.6.2	Plánek.....	65
5.6.3	Schéma.....	67
5.7	SOUČASNÉ TRENDY V KRIMINALISTICKÉ DOKUMENTACI.....	67
5.7.1	Systém dokumentace Spheron R2S Crime.....	68
5.7.2	UAV (Unmanned Aerial Vehicle).....	70
5.7.3	3D scanner.....	72
6.	DOKUMENTACE OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU V PRAXI.....	75
6.1	VYLÍČENÍ HLAVNÍCH UDÁLOSTÍ.....	75
6.2	PROTOKOL O NEHODĚ V SILNIČNÍM PROVOZU.....	76
6.3	NÁČRTEK MÍSTA DOPRAVNÍ NEHODY.....	80

6.4 OHLEDÁNÍ MÍSTA DOPRAVNÍ NEHODY.....	82
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	85
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	89
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	90
ABSTRAKT.....	91
ABSTRACT.....	92

ÚVOD

Díky neustálým změnám a rychlému vývoji dnešního světa dochází k mohutnému rozvoji moderních technologií a stejně tak se mění i oblasti kriminality. K vývoji dochází i mezi samotnými pachateli trestných činů, kteří neustále zdokonalují postupy k dosažení svého cíle. Na všechny tyto jevy musí kriminalistika umět zareagovat a přizpůsobit své postupy a metody vyšetřování. Přizpůsobit se musí ale i samotné trestní právo, u kterého bude třeba, aby tyto změny dokázalo reflektovat. Tyto změny nečeká však pouze trestní řád, ale i mnoho let zastaralé interní normy policie, které jsou v dnešní době již zcela nedostačující.

Ohledání je specifickou kriminalistickou metodou, při které dochází k bezprostřednímu pozorování, zkoumání a následnému hodnocení a dokumentování situace na místě činu, která s vyšetřovanou událostí souvisí. Samotné ohledání spočívá ve vyhledávání a zajišťování objektů a stop, které jsou pro vyšetřování trestného činu relevantní, ale slouží také jako předloha pro další vyšetřování. Ohledání místa činu nám umožňuje odhalovat příčiny a způsoby, kterých bylo při spáchání trestného činu použito, čímž napomáhá k odhalení pachatele a je jedním z nejdůležitějších zdrojů informací o kriminalisticky relevantní události a jejím pachateli. Usvědčení pachatele vždy závisí na pečlivě stanovených postupech, dobře zorganizované práci, zjištění a zajištění relevantních důkazů a stop a následně kvalitnímu zdokumentování. Dle mého názoru je zcela zásadní, aby vyšetřování v této fázi vykonávali kriminalisté s vysokou kvalifikací a zkušenostmi, jelikož výsledek jejich práce tvoří základ pro celé procesní řízení před soudem. Dovolila bych si zde citovat pana Rudolfa Košťáka: „*Místo činu je začátkem a koncem kriminální činnosti. Chyba učiněná na místě činu se táhne celým šetřením a nelze ji již mnohdy odčinit.*“¹

Své téma „Ohledání místa činu“ jsem si ne zvolila náhodou. Svým významem patří ohledání mezi nejdůležitější procesy kriminalistiky a trestního řízení, zejména pak pro proces vyšetřování a odhalování, a jak jsem již uvedla výše, přispívá i ke snaze trestné činnosti předcházet. V budoucnu bych se chtěla vydat na dráhu komisaře služby kriminální policie a vyšetřování, a tak toto téma pro mě bylo jasnou volbou. Myslím si, že v dnešní době je činnost Policie České republiky často velice podceňována a kritizována, a to i přesto, že bez jejich zkušené práce, profesionálního přístupu a vědomostí se žádný soudce ani státní zástupce neobejde.

¹ KOŠŤÁK, Rudolf. *Učebnice pátrací taktiky*. Praha: Rudolf Košťák, 1935

Svou diplomovou práci jsem koncipovala tak, aby zachytila jak teoretickou, tak i praktickou stránku ohledání místa činu. V teoretické části se nejprve budu zabývat samotným významem ohledání, a to jak z pohledu trestního práva, tak i z hlediska kriminalistiky. V praxi jsou tyto dvě disciplíny spojenými nádobami a jedna bez druhé nemohou dobře fungovat. Následně se budu věnovat vymezení základních pojmů, které s danou problematikou souvisí. Aby mělo místo činu význam i pro trestní řízení, ohledání musí být provedeno v souladu se všemi zásadami, kterými se zabývám v části třetí. Čtvrtá část je pak již specifikací samotného místa činu a postupu výjezdové skupiny před a po příjezdu na místo činu a analyzováno je i vlastní ohledání. V páté části je rozebrána kriminalistická dokumentace, její jednotlivé druhy, včetně protokolu a topografické dokumentace. Zároveň se věnuji i jednotlivým druhům kriminalistické dokumentační fotografie a moderním trendům, které kriminalistickou dokumentaci posouvají stále dopředu.

Praktická část bude věnována poznatkům, získaným z případů z praxe, na kterých se snažím demonstrovat náležitosti, které by každé ohledání mělo splňovat, a poukázat na případné chyby, kterých by se policie měla vyvarovat.

Cílem mé práce je vytvořit komplexní a souhrnný výklad problematiky ohledání místa činu a kriminalistické taktiky a následně pak rozebrat praktické postupy, kterých Policie ČR využívá, a zhodnotit, zda splňují požadavky odborné literatury a legislativy. Ke splnění cílů využívám metody syntézy, komparace a analýzy odborných publikací a vědeckých časopisů a uplatněna je i konzultace s kriminalistickým technikem.

1. POJEM OHLEDÁNÍ A JEHO VÝZNAM

1.1 VYMEZENÍ POJMU OHLEDÁNÍ

Ohledání je specifickou kriminalistickou metodou, která má svůj nezastupitelný význam pro celý proces vyšetřování trestného činu. Při ohledání dochází k odhalování důležitých stop a k objasňování relevantních událostí, které následně vedou k dopadení pachatele. Již samotná příprava či následně pak provedení každého trestného činu ovlivňuje v různé míře okolní prostředí. Odraz této události pak v materiálním prostředí obsahuje informace nejen o činu samotném, ale i o jeho příčině a následku a dále také o vztazích mezi činem a tím, kdo jej způsobil.

Z kriminalistického hlediska je tento vztah velice důležitý, neboť kromě samotného poznání události a mechanismu jejího vzniku nám pomůže vyvodit i některé vlastnosti charakteristické pro pachatele. V obecné rovině je tedy důležité stanovit, jaký způsob, prostředky a postupy pachatel při spáchání trestného činu použil - stanovit tzv. modus operandi.² Na základě těchto skutečností pak orgány činné v trestním řízení mohou rozpoznat a následně objasnit trestný čin či může vyjít najevo, že událost, i přes své škodlivé následky, trestným činem není. Zde pak hovoříme o nešťastných nehodách či sebevraždách, kde skutečnosti nenaplnují charakteristické znaky trestného činu a jejich další zkoumání by bylo zbytečné. Je ale velice důležité mít na zřeteli, že nesprávný závěr o existenci či neexistenci důvodného podezření z trestného činu může vést k těžkým následkům.

Pokud bychom hledali v rámci literatury nějakou definici pojmu ohledání, najdeme celou řadu vzájemně se od sebe více či méně lišících definic. S velice obsáhlou definicí přichází Musil, který ohledání definuje jako: „*specifickou kriminalistickou metodu, jejíž podstatou je bezprostřední pozorování, zkoumání, hodnocení a dokumentace materiální situace činu nebo stavu objektů mající vztah k vyšetřované události za účelem jejího poznání, zajištění stop a jiných věcných a listinných důkazů, jakož i získání dalších informací důležitých pro zjištění skutkového stavu věci a postup při vyšetřování.*“³

S poněkud stručnější definicí přichází Němec, který ohledání definuje jako: „*kriminalistickou metodu, kterou se bezprostředním pozorováním zkoumá materiální stav objektů, zjišťují se kriminalistické stopy a vztahy mezi objekty.*“⁴

Srovnáním výše uvedených definic je zřejmé, že níže uvedená definice zcela opomíjí dokumentaci materiálního prostředí, která je dle mého názoru zcela nezbytná v celém

² CHMELÍK Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 19.

³ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994, s. 148.

⁴ NĚMEC, M. a kol. *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: PA ČR, 2010, s. 9.

trestním řízení. Přesto se dá říci, že kromě výše uvedeného můžeme ohledání definovat sice mnoha způsoby, nicméně stále se stejným významem, a i v průběhu času vidíme, že definice zůstává relativně neměnná a stále za svou nejdůležitější část považuje bezprostřední pozorování. Jde o bezprostřední (přímé) a cílevědomé pozorování s využitím všech smyslů, především vnímání vizuálního a dle potřeby i vnímání pomocí speciálních kriminalistických prostředků. To nám pak umožňuje seznámit se s prvky situace a vlastnostmi ohledávaných objektů a v kombinaci s dalšími obecnými metodami, jako je např. popisování, modelování, srovnávání, měření, vypočítávání, analýza, syntéza nebo experiment a jiné další, vede k poznání a správnému hodnocení zjištěných skutečností. Současně jsou také využívány různé specifické prostředky kriminalistické techniky k vyhledávání, zviditelňování a fixaci stop či jiných důkazů a prostředky technické dokumentace.

Ohledáním získané informace mají tedy jednak taktický význam (navedou vyšetřovatele k dalším krokům), a jednak význam důkazní, který se projeví hlavně v řízení trestním. Jejich důkazní význam je důležitý také z toho důvodu, že řada nositelů informací časem podléhá změně nebo zániku. I proto, mluvíme-li o ohledání jako o procesním úkonu, je možné tuto metodu užít již před zahájením trestního stíhání. Ohledání, provedené stanoveným orgánem osobně, poskytuje bohatý faktický materiál a je základní metodou práce policisty při objasňování deliktů.⁵

Díky shora uvedenému není význam ohledání ničím nahraditelný. Jeho nedocnění může vést v případě nedůsledného provedení ohledání ke vzniku neodstranitelných vad, které komplikují nebo dokonce znemožňují objektivní a rychlé vyšetření trestného činu či jeho účinnou prevenci. O důležitosti rychlého a správného ohledání a jeho významu při vyšetřování i dokazování mluví podpraporčík Vladimír Smudek ve svém článku: „*Za důslednější práci na místě trestného činu*“. Jak plyne z názvu článku, autor zde apeluje na vyšetřovatele, aby veškerou činnost, jejíž výsledky hrají nějakou roli při vyšetřování nebo dokazování, prováděli s potřebnou pečlivostí a odborností a dle zásad (uvádím níže) ustanovených praxí. Pokud vše probíhá dle uvedeného postupu a s důsledností, je to základním předpokladem pro nalezení tzv. horkých stop, které urychlují v zásadě celé vyšetřování a v některých případech jsou i jediným vodítkem k vyšetření případu.⁶ Smudek také ve svém článku varuje před nedodržením zákonných postupů z důvodu napadnutelnosti důkazů.

⁵ HLAVÁČEK, J., PROTIVINSKÝ, M., a kol.: *Praktická kriminalistika*, Praha: KÚ PČR, 2007, s. 9

⁶ SMUDEK, Vladimír. *Za důslednější práci na místě činu* In: *Kriminalistický sborník: časopis pro kriminalistiku, soudní lékařství, trestní právo a příbuzné obory*. Praha: Vydavatelství časopisů MNO, č.5 XXVII/1993

1.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA OHLEDÁNÍ

Ohledání není jen kriminalistickou metodou, jedná se také o významný důkazní prostředek. První zmínku o ohledání můžeme nalézt v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „trestní řád“*) v ustanovení § 89 odst. 2: *„Za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.“*

Z pohledu trestního řádu se v případě ohledání jedná o procesní úkon, který má podobu neodkladného a neopakovatelného úkonu, tak jak jej definuje § 158 odst. 3 a § 160 odst. 4 tr. řádu. O neodkladném úkonu hovoříme tehdy, pokud *vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, ztráty či zničení důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než trestní stíhání bude zahájeno.*⁷ Pojem neodkladného úkonu se tedy vztahuje k okamžiku zahájení trestního stíhání a kromě ohledání místa činu sem řadíme i např. domovní prohlídku, prohlídku těla či pitvu, zadržení podezřelé osoby apod. Neopakovatelným úkonem je naopak takový úkon, který již nebude možno před soudem provést. Vztahujeme ho tedy k řízení před soudem a mezi takové úkony můžeme zařadit např. výslech umírající osoby nebo rekognici.

Z výše uvedeného vyplývá, že ohledání může být uskutečněno ještě před tím, než je vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání, jelikož v opačném případě by takové jednání mohlo mít vliv na další vyšetřování, případně i na objasnění celého případu. Tím se stává významným počátečním zdrojem informací o poznávané události. Je zcela jasné, že ohledání musí být prováděno dle zákona a v zákonných mezích, aby informace zjištěné ohledáním a zjištěné stopy mohly být procesně využity v trestním řízení a následně před soudem při dokazování.⁸

Samotná úprava ohledání je zakotvena v § 113 odst. 1 trestního řádu: *„Ohledání se koná, mají-li být přímým pozorováním objasněny skutečnosti důležité pro trestní řízení. K ohledání se zpravidla přibere znalec.“* (např. kriminalistický technik, lékař příslušného oboru atd.), odst. 2 tr. řádu: *„Protokol o ohledání musí poskytovat úplný a věrný obraz předmětu ohledání; mají se proto k němu přiložit fotografie, náčrty a jiné pomůcky.“*⁹ Z uvedeného ustanovení nám vyplývá samotný účel ohledání, kterým je objasnění

⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, Část druhá, Hlava desátá, Oddíl 1, § 160, odst. 4

⁸ PJEŠČAK, J., Bělkin, S., a kol.: *Kriminalistika I*, VŠ SNB, Praha 1985, s. 41

⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, Část první, Hlava pátá, Oddíl 7, § 113, odst. 1, 2.

skutečností, které jsou důležité pro trestní řízení, a také metoda, která je při ohledání využita, a tou je přímé pozorování. Když se z hlediska běžné praxe podíváme na ustanovení mluvící o přibrání znalce, jedná se spíše o přání zákonodárce. Proto dle mého názoru není právní úprava zcela přesná a měla by spíše znít tak, že znalec se přibírá jen v některých případech, nikoliv zpravidla. Tyto samotné dva odstavce § 113 ale pro tak rozsáhlý pojem, jakým je „ohledání“, nejsou dostatečné. Podrobnější úpravu ohledání poskytuje Závazný pokyn policejního prezidenta č.100/2001. Tento pokyn podrobně popisuje kriminalisticko-technickou činnost i metodu ohledání pro orgány činné v trestním řízení při vyhledávání, ohledání a dokumentování místa činu, zjišťování a zajišťování předmětů, či kriminalisticky upotřebitelných stop. Ty jsou pak odeslány k vyhodnocení na specializované pracoviště nebo se k jejich vyhodnocení přibere znalec. K objasnění skutečností, které jsou důležité pro trestní řízení, jak plyne z ustanovení § 105 trestního řádu, lze znalce přibrat již na místo činu a vyžádat si od něho odborné vyjádření, jestliže je ale tento postup nedostačující, vyžádá se znalecký posudek. Znalcem je odborník, který je zapsán do seznamu znalců příslušného krajského soudu a policejní orgán si ho přibírá svým opatřením ke zpracování znaleckého posudku.

Další osobou, kterou si orgány činné v trestním řízení mohou přizvat, je osoba konzultanta ze speciálního oboru, kterého mohou využít ve skutkově složitých věcech. Tento institut nalezneme upravený v § 157 odst. 3 trestního řádu. Konzultant ale nemá postavení znalce z právního hlediska a z daného ustanovení plyne, že po této odborné pomoci ho již nelze přizvat jako znalce k případu. Svými odbornými znalostmi se snaží navést příslušný orgán na skutečnosti a místa, které by pomohly k objasnění případu. Tím je však narušena i jeho nestrannost, a proto již není oprávněn podat odborné vyjádření nebo vypracovat znalecký posudek. Z toho také dále plyne, že pokud přibereme znalce, již nemůže figurovat též jako konzultant. Proto je v tomto směru potřeba zkoumat podjatost ve smyslu zák. č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.¹⁰

Samostatný procesní úkon ohledání je upraven rámcově v oddílu šestém, hlavě V., ale souvisí s ním i další ustanovení trestního řádu. V oddílu šestém je upravena i prohlídka těla a jiné podobné úkony (§ 114 TR), prohlídka a pitva mrtvoly a její exhumace (§ 115 TR) a vyšetřování duševního stavu (§ 116, § 117, §118 TR). Ale pouze zákonná úprava dosažení účelu trestního řízení zaručit nemůže, jelikož je svou povahou rigidní a formální. Z tohoto důvodu jsou pomocí procesních norem stanoveny jen určité mantinely, ve kterých orgány činné v trestním řízení shromažďují a vyhledávají informace o trestném činu a jeho

¹⁰ KREJČÍ, Z.: *Zamyšlení nad jedním problémem při ohledání*, Kriminalistický sborník 1/2011, Praha: KÚ, s. 45-49.

pachateli.¹¹ Jednotlivé úkony, které se používají při vyšetřování a objasňování, jsou ale mnohem obsáhlejší než právní předpisy, a nelze tedy zpracovat nějaký univerzální návod, který nám řekne, jak přesně postupovat na místě činu. Vždy je třeba zvážit, jaké pořadí úkonů se v dané situaci na místě činu zvolí. Nicméně v obecné rovině platí, že přednost mají vždy jakékoliv úkony spojené s ochranou života a zdraví osob nebo úkony bránící ještě škodlivějším následkům. Zejména v takových případech je třeba operativně přizpůsobit dané úkony situaci na místě a používat i logické uvažování.

1.3 SUBJEKTY OHLEDÁNÍ

Subjektem ohledání je ten, kdo má oprávnění provést ohledání místa činu. Bývá jím zpravidla orgán činný v trestním řízení.¹² Dle §12 odst. 1 tr. řádu je subjektem státní zástupce, soud a policejní orgán.¹³ V praxi jsou nicméně soudci a státní zástupci u běžného ohledání jen výjimečně.¹⁴ Orgány činné v trestním řízení si mohou v určitých případech vyžádat pomoc znalce či odborníka, někdy je dokonce přítomnost osoby se specializací nutná.¹⁵ Jejich povinností je vždy prošetřit a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu.

1.3.1 Policejní orgány

Pro účely vymezení policejních orgánů jako subjektů ohledání místa trestného činu bych se nejprve stručně zmínila o organizaci Policie České republiky. Policie České republiky je hierarchicky uspořádána do několika útvarů a na samotném vrcholu pomyslné pyramidy stojí Policejním prezidium. Přímo podřízeny mu jsou krajská ředitelství policie a útvary s celostátní působností. V rámci krajských ředitelství jsou pak vyčleněny územní odbory, kterým jsou podřízena obvodní oddělení, jakožto nejnižší organizační články.¹⁶ V rámci kriminalistické činnosti si své výjezdové skupiny tvoří jednotlivá obvodní oddělení i krajská ředitelství samostatně. Výjezdový tým je složen z příslušníků kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV). V praxi ohledání provádí výjezdovým tým okresní Policie České republiky. Tento tým je složen zpravidla z vedoucího, kterým bývá nejzkušenější policista, jednoho či více operativců, kriminalistického technika, případně i experta daného

¹¹ PJEŠČAK, J., BĚLKIN, S., a kol.: *Kriminalistika I*, VŠ SNB, Praha 1985, s. 41

¹² MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav, *Kriminalistika. 2. přepracované a doplněné vydání*. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 316. ISBN 80-7179-878-9

¹³ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů §12, odst. 1

¹⁴ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s.30

¹⁵ §105 tř. vyžaduje obligatorně znalce dva. Vždy půjde o znalce z oboru soudního lékařství.

¹⁶ Organizační struktura viz závazný pokyn policejního prezidenta č. 137/2009

oboru. Ohledání však může být v některých případech provedeno i jednotlivcem, pouze však v jednoduchých a běžných případech. Do funkce vedoucího je v praxi jmenován vyšetřovatel či operativní pracovník.¹⁷ Vedoucí také určuje velikost ohledávaného prostoru i způsob, jakým bude ohledání prováděno. Výjezdový tým je dále složen dle charakteru místa ohledání i z psůvoda se služebním policejním psem nebo při závažných násilných deliktech z policejního či jiného lékaře se soudně lékařskou specializací.¹⁸ Dle druhu ohledání to mohou být i další osoby, jako je např. pyrotechnik při ohledání místa výbuchu a jiní další. Skupina, která provádí ohledání, je tvořena ad hoc a její složení se mění dle rozsahu a druhu ohledání. V praxi jsou pro své odborné zkušenosti a vysokou míru koordinovanosti vytvářeny stálé výjezdové týmy.¹⁹ Dalším neméně důležitým článkem je operační středisko, které nejen že výjezdovou skupinu na místo činu vysílá, ale také v průběhu ohledání plní funkci tzv. prodloužené ruky vedoucímu výjezdové skupiny a na jeho žádost na místo činu vysílá další osoby či experty, kterých je při ohledání potřeba. Operační středisko je o situaci na místě činu pravidelně informováno. Vysílání výjezdových skupin je podrobně upraveno pokynem policejního prezidenta.²⁰

1.3.2 Státní zástupce

Zvláštním subjektem ohledání je státní zástupce. Ve fázi ohledání místa činu je jeho hlavním úkolem dohlížet nad dodržováním právních postupů, aby nedocházelo k pochybení, které by vedlo k nepoužitelnosti důkazů a zjištění před soudem. Ve smyslu § 174 odst. 2 písm. c) tr. řádu: „*má státní zástupce při výkonu dozoru oprávnění zúčastnit se provádění úkonů policejního orgánu, popř. provést jednotlivý úkon nebo i celé vyšetřování osobně.*“ Zpravidla se státní zástupci účastní ohledání především u závažných a násilných trestných činů, nebo pokud věc řeší v první instanci krajský soud, jinak je jejich účast při ohledání spíše výjimkou.²¹

¹⁷ DVOŘÁČEK, Zdeněk. *Základy činnosti policejních služeb: služba kriminální policie a vyšetřování: cizinecká a pohraniční policie*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2004, str. 27-34.

¹⁸ NĚMEC, M.: *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s. 114

¹⁹ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 29.

²⁰ Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů PČR v trestním řízení, část čtvrtá Výjezdové skupiny policejních orgánů čl. 16–21. Pokyn policejního prezidenta č. 100/2018, o kriminalisticko-technické činnosti, čl. 3 odst. 2

²¹ NĚMEC, Miroslav a kol., *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: PA ČR, 2010, s. 210

1.3.3 Soud

Soud se účastní ohledání ještě výjimečněji než státní zástupce. Vydává na žádost orgánů činných v trestním řízení příkaz k domovním prohlídkám, osobním prohlídkám či prohlídkám jiných prostor. Na soudci pak je, aby zhodnotil, jestli je k dosažení účelu takový zásah do osobnostních práv nutný, nebo je žádost neopodstatněná, jelikož je ochráncem ústavně chráněných práv občanů.

1.3.4 Jiné osoby

Trestní řád v § 113 dále stanoví, že k ohledání se zpravidla přivede znalec. Je to osoba rozdílná od procesních stran a orgánů, činných v trestním řízení. Vyšetřovací orgán, státní zástupce či soud si ho přibírá za tím účelem, aby na základě svých odborných znalostí objasnil skutečnost důležitou pro trestní řízení (nejčastěji to jsou otázky z oboru techniky a technologie, lékařství, chemie apod.). Znalcem rozumíme odborníka, zapsaného v seznamu znalců příslušného krajského soudu v oboru, a policejní orgán si ho vždy vyžádá pro splnění svého úkolu při ohledání. Během ohledání pak plní funkci odborného asistenta či úlohu experta v daném oboru. Zásadní nejednotnost a rozpor však panuje v otázce, jaké má znalec kompetence a v jakém rozsahu je může při ohledání na místě činu použít. V jakém postavení bude tedy znalec vystupovat na místě činu, aby nemohl být stíhán za svou podjatost? Znalec podává znalecký posudek na základě informací získaných z dokumentace, kterou mu předložil orgán činný v trestním řízení. Závěry si pak vytváří z vlastního znaleckého zkoumání, a nikoliv na základě informací, které získal účastí a vnímáním skutečností rozhodných pro trestní řízení přímo na místě nehody. Smysl účasti znalce při ohledání podle § 113 trestního řádu: *„je usměrňovat a radit orgánu, činnému v trestním řízení, který provádí ohledání, jakým způsobem a v jakém rozsahu má být místo činu z technického a odborného hlediska dokumentováno, které stopy a věci z místa činu je potřebné pro účel znaleckého zkoumání zajistit a jakým způsobem, případně provést za účasti ohledávajícího orgánu činného v trestním řízení ty dílčí úkony, které vyžadují odborné znalosti.“*²²

Na rozdíl od České republiky ve Spolkové republice Německo znalecká činnost není upravena samostatným zákonem. Existují zde však znalci tzv. „veřejně jmenovaní nebo také označovaní za přísežné znalce“ (öffentlich besteller und vereidigter Sachverständige). Na místo činu zde znalec vyjíždí s policejním orgánem současně a má právo sám na místě nehody provést část ohledání, zejména u činnosti týkající se zajištění stop a měření místa

²² CHMELÍK, Jan, *Časopis soudní inženýrství*, 28-2017, 4. ročník, znalecká činnost, Problematika požadavků orgánů činných v trestním řízení na znaleckou expertízu ve vztahu k možnostem soudních znalců, s. 163

nehody. Znalec také sám provádí technickou prohlídku vozidla. Zde si dovolím souhlasit s Chmelíkem, že pro postavení znalců v českém trestním řízení by bylo lepší, kdyby po vzoru SRN znalci mohli provádět úkony, které souvisejí se znaleckou činností, samostatně, a setřít rozdíl mezi právním a technickým pohledem na věc.²³

V závažných a skutkově složitých věcech státní zástupce nebo policejní orgán může využít odborné pomoci konzultanta, který má znalost ze speciálního oboru. O přibrání konzultanta se sepíše úřední záznam. Může být tedy přítomen při ohledání místa činu, ale nesmí do něj nijak zasahovat.²⁴

Účastníky mohou být ale i jiné tzv. civilní osoby, jako je poškozený, obviněný, podezřelý či svědek. Zde se ztotožňuji s názorem Heřmánka, který říká, že je sice možné, že v několika ojedinělých případech se dospěje k lepšímu a rychlejšímu průběhu ohledání místa činu, nicméně ve většině případů je tomu spíše opačně. Například svědek, který má podat určité svědectví o případu, může být velmi zásadně ovlivněn a nevědomky pak měnit svou výpověď, čímž narušuje prováděné šetření, jelikož se u ohledání dozvídá více, než věděl před ohledáním. Také obviněný nebo podezřelý se může dozvědět o množství nalezených důkazů či na místě činu při nepozornosti ohledávajícího způsobit nedozírné škody. Proto je dle mého názoru lepší vytežit danou osobu jinde a neohrožovat ohledání.

Poměrně diskutovanou otázkou je přítomnost nezúčastněných osob při ohledání. Dle Závazného pokynu policejního prezidenta 100/2001: „*se k ohledání místa činu, předmětů a stop podle možnosti přibere nezúčastněná důvěryhodná osoba. Nepřibírá se osoba, která byla či mohla být účastníkem nebo svědkem objasňované trestní věci, případně na ní může mít nějaký zájem.*“²⁵ Obligatorně tedy není řečeno, že je povinností takovou osobu přibrat, ale myslím si, že se dá souhlasit s myšlenkou Záhory, který ve svém článku píše, že by bylo vhodné, pokud požádá poškozený, obviněný či při závažných trestných činech, aby byla trestním řádem stanovena povinnost orgánům činným v trestním řízení přizvat nezúčastněnou osobu, což by mohlo posílit objektivnost samotného ohledání.²⁶

1.4 NEGATIVNÍ OKOLNOSTI

Při zhodnocení výsledků zjištěných při ohledání místa činu se mohou objevit fakta, která jsou v rozporu s myšlenkovým modelem události. Zpravidla se jedná o změny, které

²³ Ibid, s. 161-162

²⁴ § 157 odst. 3 tr. řádu

²⁵ Čl. 14, odst. 6 ZP PP č. 100/2001

²⁶ Záhora J.: *Účast niektorých osob při obhliadke miesta činu, Kriminalistika* [online]. 2003, 3, [cit. 2024.05.03]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2003/03/zahora.html>.

jsou buď vytvořené záměrně či uměle, nebo naopak o stopy odstraněné či předměty, které pachatel na místě činu úmyslně zanechal apod. Změny jsou pak znakem inscenace odlišného činu, než jaký byl spáchán. V kriminalistice je nazýváme negativními okolnostmi. Zde bych si vypůjčila definici Musila, který je popisuje jako: „*změny, jejichž existenci lze v daném případě logicky předpokládat, avšak na místě činu chybějí, nebo naopak jejich nalezení je v rozporu s celkovou situací a ostatními informacemi.*“²⁷ Jde o nesourodé prvky struktury na místě činu, a jsou tedy v logickém rozporu s jinými informacemi získanými ohledáním (při ohledání mrtvoly s četnými bodnými ranami se na místě činu nenajde krev nebo neodpovídá poloha mrtvoly atd.) Negativní okolnosti jsou zejména významným faktorem a zdrojem cenných informací při ohledání tzv. zinscenovaných událostí. Motivací k inscenaci může být několik, zejména ale snaha vyhnout se trestnímu postihu či utajit jiné kompromitující jednání. O inscenaci se jedná, pokud pachatel svým aktivním jednáním zasahuje do důkazní situace s účelem vzbudit nesprávnou představu o průběhu skutku, motivech, které ho vedly ke spáchání, či o osobě, která ho spáchala, a to s jediným cílem, kterým je zakrýt skutečný stav. Je tedy důležité tyto okolnosti zjistit již v průběhu ohledání. Pokud se zjistí, že s událostí tyto okolnosti skutečně souvisejí, jsou pak faktorem významným pro odhalení skutečné podstaty vyšetřované události. Tyto skutečnosti také svědčí o tom, že pachatel svůj čin předem promyslel, některé stopy zahladil a snažil se celkově zmást vyšetřování, což nám může zprostředkovaně přiblížit i jeho profil. S přihlédnutím k výše uvedenému rozlišujeme 2 typy inscenací.

1. V případě spáchání trestného činu se pachatel ve snaze vyhnout trestu snaží stav skutečné události změnit a vytvoří či změní stopy tak, aby to vypadalo, že se o trestný čin nejedná či proběhl jinak než ve skutečnosti. Příkladem je např. inscenace loupeže, aby byla zakryta zpronevěra nebo inscenace vraždy jako nešťastné náhody
2. Inscenace v případě, že k žádnému trestnému činu nedošlo. Ve snaze vzbudit zdání věrohodnosti svého tvrzení oznamovatel oznámí skutek jako trestný čin, přičemž událost měla úplně jiný charakter a průběh, který je často úplně smyšlený. Např. dobrovolnou soulož údajná poškozená ohlásí jako znásilnění.²⁸

Negativní okolnosti ale mohou vzniknout nejen záměrným jednáním pachatele, ale i změnami přirozenými, jakými jsou například faktor času, kvůli kterému dochází např. k stárnutí materiálu, působení přírodních vlivů, biologických, fyzikálních či chemických pochodů apod. nesouvisejících s objasňovanou událostí. V neposlední řadě může dojít

²⁷ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994, s. 148

²⁸Ibid, s. 257

k negativním okolnostem i nedůslednou a neodbornou prací policistů a jiných osob na místě činu, jako je třeba chybná metodika ohledání či další subjektivní faktory.²⁹

²⁹ CHMELÍK, Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 32.

2. DRUHY OHLEDÁNÍ

Základními hledisky při určování konkrétního druhu ohledání, jsou charakter ohledávaného objektu a posloupnost ohledání³⁰. Ať již ale dělíme ohledání podle jakéhokoliv hlediska, dají se ohledáním zjistit 2 základní druhy informací, a to informace prvotní nebo odvozené. Pokud informace vyplývají bezprostředně z povahy materiální změny, která byla zjištěna ohledáním, jedná se o informace prvotní (např. zjištění tvaru a velikosti obuvi, která stopu způsobila, nebo z nalezené nábojnice či střely vyplývá ráže zbraně, ze které byla vystřelena.)

Naopak pokud se dají informace logicky dovodit z informací prvotních, jedná se o informace odvozené (z velikosti obuvi můžeme usoudit výšku osoby, která na místě činu stopu zanechala atd.) Informace odvozené mají tedy značný taktický význam, který bychom neměli podceňovat, a jejich správná analýza do značné míry závisí na znalostech a zkušenostech policistů.

2.1 DLE CHARAKTERU OHLEDÁVANÝCH OBJEKTŮ

Řada druhů ohledání se provádí souběžně jako součást jednoho úkonu, tedy v tzv. komplexu. Příkladem této situace je ohledání místa činu, kdy se kromě vlastní situace na místě ohledávají nalezené předměty, nalezené stopy, mrtvola apod. Jindy se pak provádí jako úkony samostatné. Kriminalistika vypracovává doporučení nezávisle na jednotlivých druzích ohledání, která jsou obecná a týkají se přípravy, vlastního provedení i dokumentace průběhu a výsledku ohledání. Vždy je však potřeba u jednotlivých druhů zohlednit specifické postupy konkrétních druhů ohledání, které je pak potřeba přizpůsobit situaci.³¹

Chmelík rozlišuje dle charakteru ohledaných objektů:³²

1. ohledání místa činu
2. ohledání mrtvoly
3. ohledání předmětů
4. ohledání stop
5. ohledání dokumentů
6. ohledání zvířat
7. ohledání míst, která nejsou místem činu
8. ohledání těla živé osoby

³⁰ PJEŠČAK Ján. a kol. *Základy kriminalistiky*, Praha: Naše vojsko Praha, 1976. s. 209-211

³¹ Ibid s. 152.

³² CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s.21

9. ohledání výpočetní techniky

V tomto výčtu se liší od Strause³³, který nezmiňuje jako mnoho dalších autorů ohledání stop, ohledání výpočetní techniky a ohledání míst, která nejsou místem činu jako samostatný druh. Jejich důležitost bychom dle mého názoru však neměli opominout, jelikož právě tyto objekty mohou být zdrojem nálezu velkého množství stop.

2.1.1 Ohledání místa činu a jiných kriminalisticky významných míst

Jedná se o ohledání místa, kde jsou nalezeny stopy události, která může být trestným činem. Takové ohledání se provádí zkoumáním, zjišťováním, hodnocením a podchycováním materiální situace místa. V jeho průběhu se většinou, jak jsem uvedla výše, provádí ohledání dalších objektů. Dělá se to však často jen za účelem zjištění taktických informací, jelikož pro detailní ohledání na místě samém nejsou vhodné podmínky ani technické prostředky. Za místa kriminalisticky významná považujeme místo činu, nálezu a místo zjištění.³⁴ Jelikož se ohledání místa činu věnuji v jiných pasážích této práce, nebudu je zde dále rozvádět.

2.1.2 Ohledání mrtvol

V praxi je ohledání mrtvol nejčastěji prováděno jako součást ohledání místa činu, výjimečně pak jako samostatný úkon. Místo nálezu mrtvol a její ohledání je v základní rovině vždy spojeno s ohledáním konkrétního místa, což ale nemusí znamenat, že se jedná o místo, kde byl čin dokonán. Proto zpravidla již orientační ohledání místa nálezu mrtvol a jejího bezprostředního okolí směřuje k vyvrácení či k potvrzení, zda je ono místo místem činu. Účelem ohledání mrtvol, jak vyplývá z § 115 tr. řádu, je prověřit podezření, že smrt byla způsobena trestným činem. Proto je třeba získat informace o:

1. příčině smrti a jejích okolnostech, zda poloha mrtvol, charakter jejího zranění, vnější vzhled, stopy vlečení mrtvol aj. nasvědčují, že byl čin vykonán násilným jednáním jiné osoby, nebo se jednalo o jinou příčinu, např. sebevraždu
2. způsobu usmrcení, případně zda se jednalo o utajování násilné smrti, zda s mrtvolou někdo manipuloval a jedná se o místo činu, nebo k usmrcení došlo na jiném místě
3. pravděpodobné době smrti či jednání, které mělo za následek smrt
4. usmrcené osobě, jejím stáří, pohlaví

³³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika. 2.*, rozšířené vydání Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 55

³⁴ MUSIL, Jan, KONRÁD Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika. 2.* přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2004, s. 318

5. možném motivu usmrcení a okolnostech, které přibližují profil pachatele
6. způsobu dopravení mrtvoly na místo nálezu...

Pozornost při ohledání mrtvoly by měla být také věnována i místu jejího nálezu, předmětům, které se u ní či v její blízkosti našly, dále pak stopám a věcným důkazům, které pachatel zanechal na místě činu, a v neposlední řadě také samotnému oděvu. K ohledání mrtvoly samotné se přibere zpravidla specialista, soudní lékař. Při ohledání mrtvoly, jakož i při další kriminalistické činnosti v této souvislosti platí, že když není prokázáno, zda se skutečně jedná o sebevraždu či jiné náhlé úmrtí, vždy postupujeme, jako by šlo o vraždu.³⁵

2.1.3 Ohledání předmětů

Jde o detailní ohledání určitých věcí, které se našly a zajistily na místě činu, a mohou mít tak význam věcných důkazů. Cílem ohledání je zjištění vztahu předmětu k prověřované události či jeho individuální identifikace a nelze jej zaměňovat s expertizním zkoumáním. Při ohledání se začíná zpravidla se zachycením obecných znaků předmětu a jeho celkového vzhledu, tedy tzv. skupinových znaků, například jeho název, význam či stav. Následuje zkoumání znaků individuálních, tzv. markantů, stupně poškození či opotřebovanosti předmětu.³⁶ Někdy však může být ohledání předmětů natolik náročné, že vyžaduje specifické postupy a nemůžeme ho provést ihned na místě. Takové ohledání se provádí v laboratorních podmínkách, jelikož je možné ho provést opravdu detailně, často i formou vědeckého zkoumání. To pak umožňuje určit jejich původ a pomoci při vyšetřování případu. Jedná se většinou o věci, které byly užity ke spáchání trestné činnosti, staly se předmětem útoku pachatele, pachatel je na místě činu zanechal, nebo u něj byly zajištěny při domovní prohlídce či při zadržení.³⁷ Předměty, které jsou určeny ke zkoumání, se neprodleně po jejich zajištění zašlou příslušnému znaleckému pracovišti policie.³⁸ To platí zejména pro předměty podléhající změnám, které ovlivňují výsledek zkoumání. Znaleckému pracovišti se zásadně nezasílají předměty, u kterých je podezření z kontaminace bojovými biologickými prostředky nebo otravnými látkami, či jsou zdroji ionizujícího záření.³⁹

³⁵ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 22.

³⁶ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika*, 2001, s. 336.

³⁷ NĚMEC, M.: *Kriminalistická taktika pro policisty*. I. Vydání. Praha: EUROUNION, 2004, s. 106

³⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 135/2001, kterým se upravuje věcná, funkční a místní příslušnost znaleckých (expertizních) pracovišť Policie České republiky, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 84/2004

³⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2001, čl. 3 odst. 9

obr. č. 1: násilně otevřený trezor

2.1.4 Ohledání stop

Běžně ho provádíme společně s ohledáním místa činu, ale také společně s ohledáním předmětu či dokumentů, na kterých se nachází. Ohledání stop provádíme na místě nálezu, v některých případech je však nutné stopy přenést do laboratoře, kde se provádí podrobnější zkoumání a zjišťování jejich obsahu. Nejčastěji se setkáváme se stopami po působení člověka, tedy stopy pachatele, svědků a poškozeného. Běžně se jedná o stopy krevní, daktyloskopické, trasologické či jiné biologické stopy, také stopy rukavic, oděvu, obuvi apod. Místo činu často vykazuje také stopy po různých zbraních, nástrojích a předmětech, které byly užity ke spáchání trestného činu, také stopy vozidel a jiných dopravních prostředků, které byly na místě dopravní nehody apod. Úkolem technika je pak takové stopy správně zajistit a zdokumentovat, abychom dokázali identifikovat objekty, které je vytvořily, Ohledáním stop získáváme i informace taktické, které nám blíže určí, jakým způsobem došlo ke spáchání trestného činu a poskytne informace pro vytyčení vyšetřovacích verzí.⁴⁰

2.1.5 Ohledání dokumentů

Cílem ohledání dokumentů je zjištění jejich vztahu k vyšetřované věci. Tedy zjištění takových informací, které je povyšují na listinné či věcné důkazy. Jde o poměrně častý úkon. Najdeme je především na místě činu při domovních prohlídkách či jsou zaslány občany různým institucím nebo orgánům činným v trestním řízení. Při ohledání se dokumentem nejdříve zaobíráme jako celkem a následně jeho jednotlivými částmi, zejména jeho

⁴⁰ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994, s. 150.

obsahem, formou, jeho jednotlivými náležitostmi, pravostí, materiálem, ze kterého byl dokument zhotoven a také stopami, které se na něm najdou. Jde o stopy biologické (krev, sliny atd.), daktyloskopické, stopy pozměňování či odstranění části textu a stopy padělání. Dokumenty mohou být také ohořelé, roztrhané či jinak poškozené apod. Současně se zabýváme i objasněním otázek:

1. Kdo byl uživatelem a kdo vlastníkem dokumentu a jakým způsobem jej nabyt?
2. Kde, za jakých podmínek a u koho byl dokument uložen?
3. Jaký byl účel vydání dokumentu a co jej představuje?

Ohledání dokumentů téměř vždy provádíme v laboratorních podmínkách, jelikož jen ve výjimečných případech z nich můžeme ihned na místě vyčíst všechny důležité informace (např. v případě vraždy zastírané sebevraždou to může být podvržený dopis na rozloučenou, u kterého až výsledkem posudku z oboru písmoznalectví můžeme zjistit, že ho daná osoba nenapsala). Pozornost je tedy potřeba zaměřit i na ty části dokumentu, které mohou pomoci označit nějakou konkrétní osobu, která nakládala s dokumentem či s ním jinak manipulovala, nebo na ty části, které pomohou určit dobu, kdy dokument vznikl. Protokol o ohledání by měl obsahovat označení, tedy zda se jedná o dopis, cestovní pas, fakturu atd., dále formu, obsah, způsob jeho vyhotovení, tedy jestli se jedná o dokument psaný či tištěný, a v neposlední řadě, jaké fotografie a stopy se na něm našly.⁴¹

2.1.6 Ohledání výpočetní techniky

S velkým nárůstem užívání výpočetní techniky v trestné činnosti a jejího zneužívání k páčání trestné činnosti roste její význam jako důkazního prostředku a jedná se tak o relativně mladý typ ohledání. Čím dál častěji se stává nejen základním prostředkem pro páčání trestné činnosti, ale někdy i prostředkem komunikace při páčání organizovaného zločinu. Vzhledem k odbornosti, která je potřebná při práci s výpočetní technikou, jsou tímto ohledáním pověřováni kriminalističtí experti, kteří disponují jak odbornými znalostmi, tak speciálními prostředky, jako jsou například kódy, prostřednictvím nichž lze prolomit různá přístupová hesla.⁴² Neodborný zásah do programového vybavení či činnosti počítače by mohl mít za následek ztrátu potřebných důkazů, které jsou důležité pro prověření podezření, zda trestný čin byl spáchán. Definici toho, co je považováno za výpočetní

⁴¹ PORADA, Viktor a kol., *Kriminalistika*, Brno, 2001, s. 336

⁴² SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, str. 733–734.

techniku a jaký má být postup provádění ohledání a jejího zajištění, obsahuje Metodický pokyn Policie ČR.⁴³ Předmětem ohledání jsou jakékoliv nosiče informací v digitální formě, jakékoliv nehmotné i hmotné stopy, které se nacházejí v počítačovém systému, nebo také způsoby konfigurace či propojení a umístění částí počítačového systému, způsob napojení do sítě atd. Součástí ohledání výpočetní techniky je často i ohledání předmětů, které s provozem počítače souvisejí, ohledání dokumentů či periferních stop na počítači.⁴⁴ Cílem ohledání je zjistit, kým a kdy došlo k neoprávněnému zásahu do softwarové a hardwarové výbavy, v čem spočíval tento zásah, síť, do které je zapojen, či do jakých sítí je možné aktuálně pomocí počítače vstoupit.⁴⁵ Zjištění a zajištění výpočetní techniky je prováděno zpravidla dvěma policisty za přítomnosti nezúčastněné osoby. Veškeré úkony, které jsou spojené se zajištěním a balením výpočetní techniky, se dokumentují písemným protokolem, který musí podepsat všechny zúčastněné osoby, a také se fotograficky zaznamenají. Před samotným zajištěním je vždy nutná konzultace s odborníkem ohledně manipulace s výpočetní technikou nebo ho přímo k zajištění přibrat. Obecně ale platí, že počítačová sestava, která je zajišťována pro účely zkoumání, by se nikdy neměla vypínat či rozpojovat od jednotlivých propojení.⁴⁶

2.1.7 Ohledání zvířat

Tento způsob ohledání je spíše vzácnější. Přichází v úvahu tehdy, když se zvířata stala oběťmi spáchaného trestného činu. Cílem ohledání je identifikovat dané zvíře, například pomocí mikročipu, tetování či nějakého vypáleného znamení, a stanovit tak jeho majitele či příslušnost k určitému hospodářství. K ohledání se zpravidla přibírá znalec z oboru veterinářství či alespoň veterinární technik. U usmrčených zvířat se zjišťují hlavně informace o mechanismu usmrcení, době smrti, případně prostředcích, které byly použity k usmrcení zvířete. V případech podezření z týrání se zdokumentuje stav a podmínky, ve kterých je zvíře chováno, a ohledáním se dále zjišťují stopy po poranění či zanedbání péče. U zvířat uhynulých pak ohledáním zjišťujeme informace o příčině a době úhynu.⁴⁷

⁴³ Metodický pokyn ředitele Kriministického ústavu Praha Policie České republiky č. 7/2001, zejména čl. 2 odst.4

⁴⁴ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 24.

⁴⁵ PORADA, Viktor a kol., *Kriminalistika – technické, forenzní a kybernetické aspekty*. V Plzni: Aleš Čeněk, 2016, s. 459.

⁴⁶ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s. 107

⁴⁷ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika. 2.*, přepracované vydání, V Praze: C.H. Beck, 2004, s. 319

2.1.8 Ohledání míst, která nejsou místem činu

Někdy je třeba zjistit a prokázat skutečnosti, důležité pro objasnění, které lze získat jen ohledáním míst, která s činem bezprostředně nesouvisí. Jsou to většinou místa, kde se předpokládá výskyt důležitých stop, vzniklých okolnostmi nezávislymi na vůli člověka nebo činností fyzické osoby, a to zejména při prověřování alibi u osob podezřelých, při nálezu věci, která pochází z trestného činu. Můžeme tak zjistit, zda činnost, která byla vykonávána pachatelem, prokazuje jeho přítomnost na jiném místě, než je místo činu.⁴⁸

2.1.9 Ohledání těla živé osoby

Ohledání těla živé osoby provádíme vždy v souladu s ustanovením §114 trestního řádu, na základě kterého je každý povinen se podrobit prohlídce těla, pokud je třeba zjistit, zda se na těle nachází stopy či následky trestného činu. Z výkladu výše uvedeného ustanovení můžeme dovodit, že prohlídce těla se musí podrobit každý, tedy jak podezřelý, obviněný, tak i svědek a tuto povinnost lze vynutit pořádkovou pokutou dle § 66 trestního řádu. Většinou se jedná o stopy způsobené násilím, které bylo vedeno proti lidskému tělu, působením chemických procesů, zanedbáním potřebné péče a jiné. Cílem ohledání těla živé osoby je zadokumentovat stopy či jiné následky na lidském těle, podle kterých můžeme spojovat tuto osobu s prověřovanou událostí. Pokud není prováděna prohlídka lékařem, může ji provést pouze osoba stejného pohlaví. Zpravidla se zahajuje ohledáním oděvu, částmi těla, které nejsou zakryté oděvem. Dále se pak pokračuje ostatními částmi těla.

Považuji za důležité upozornit na nutnost rozlišení mezi ohledáním těla živé osoby a osobní prohlídkou, která je upravena § 82 odst. 3 a 4 trestního řádu. Přístupujeme k ní pouze tehdy, pokud existuje důvodné podezření, že má někdo u sebe věc důležitou pro trestní řízení, nebo že podezřelá osoba má u sebe zbraň či jinou věc ohrožující život nebo zdraví.⁴⁹

2.2 DRUHY DLE POSLOUPNOSTI OHLEDÁNÍ

2.2.1 Prvotní ohledání

Jedná se o první ohledání provedené v trestním řízení v prověřovaném případě. Což znamená, že před tímto ohledáním nebylo prováděno žádné ohledání orgány činnými v trestním řízení či žádné jiné zkoumání. Má tak nejvyšší výpovědní hodnotu a je tedy nejdůležitějším zdrojem informací, který se nachází na místě činu, zejména tehdy, pokud se

⁴⁸ Ibid s. 319

⁴⁹ CHMELÍK, Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 26,

na místo činu dostaneme bezprostředně po jeho spáchání, neboť je k dispozici relativně nezměněná struktura místa činu a nedošlo ještě k podstatným změnám a znehodnocení stop či jiných důkazů, které pachatel na místě zanechal. Pokud je provedeno správně, mělo by se zároveň jednat o ohledání konečné.⁵⁰ Velice jednoduše a výstižně dle mého názoru definuje prvotní ohledání Pješčak ve své monografii: „*O prvotní ohledání jde tehdy, jestliže určitý objekt byl podroben ohledání v téže věci poprvé.*“⁵¹

2.2.2 Ohledání opakované

Ohledání opakované je ohledáním již dříve ohledávaného objektu tedy druhé a každé další opětovné ohledání konkrétního místa činu v téže věci. Pro lepší upřesnění si zde opět dovolím citovat definici Pješčaka: „*Opakované ohledání je druhým nebo dalším ohledáním již alespoň jednou v jedné a téže věci ohledaného objektu.*“⁵² Příčinou opakovaného ohledání může být např. důvodný předpoklad, že nebylo provedeno důkladně z důvodu např. zjevně nekvalifikovaného vyšetřujícího pracovníka či neodhalení zásadní stopy nebo jiného důkazu atd. Napravit chybu prvotního ohledání může být velice obtížné, jelikož struktura místa činu se s přibývajícím časem mění a její vypovídající úroveň časem slábne, jelikož některé stopy nenávratně zmizí, jiné se rozloží. Dalším důvodem opakovaného ohledání mohou být nepříznivé podmínky. Tedy z objektivních příčin proběhlo ohledání v nepříznivých podmínkách, např. ve velkém dešti, v noci, za špatného osvětlení atd. Zde tedy neopakujeme ohledání, abychom napravili chyby, ale spíš doplňujeme ohledání v příznivějších podmínkách. Proto dle mého názoru by mělo v tomto případě jít spíše o pokračování přerušeno ohledání. Vždyť k samotnému ohledání buď v tomto případě vůbec nedošlo, nebo bylo právě z objektivních příčin přerušeno. Vhodnější by dle mého názoru tedy bylo vyčlenit ho zvlášť a označit jako pokračování ohledání přerušeno. Během tohoto přerušeni je důležité přihlížet k tomu, aby po prvotním ohledání byla provedena veškerá opatření k ochraně místa činu. V neposlední řadě se mohl v průběhu vyšetřování dojít ke zjištění, že stopy a jiné věcné důkazy, které se při prvotním ohledání nenašly, se na místě činu nacházejí. Jako příklad můžeme uvést případ, kdy se na místě činu našla pouze jedna nábojnice, tedy předpokladem bylo, že výstřel byl pouze jeden, později se ale zjistilo, že padly výstřely dva, tedy druhá nábojnice musí být stále na místě činu. Přesto, že je tedy

⁵⁰NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s. 108.

⁵¹PJEŠČAK Ján. a kol. – *Základy kriminalistiky*, Praha: Naše vojsko Praha, 1976, s. 211.

⁵²Ibid. s. 211

opakované ohledání v přímém rozporu se zásadou neopakovatelnosti, v praxi k němu v některých případech přistoupit musíme.⁵³

2.2.3 Doplnující ohledání

Doplňující ohledání je v podstatě ohledání prvotní, jelikož jsou dodatečně ohledávány objekty, které nebylo možno při prvotním ohledání provést, protože byly odděleny od objektu, k němuž patří, či jejich existence vůbec nebyla známa. Při doplňujícím ohledání je třeba zkoumat vztah nově zkoumaného objektu k objektu již ohledanému. Jako příklad můžeme uvést ohledání místa vraždy, které bylo řádně zdokumentováno a ukončeno, nicméně při doznání pachatele bylo zjištěno, že pachatel použil uříznutý kus násady k lopatě, který odhodil pod skříň, a ohledávající ho na místě činu při prvotním ohledání nenalezli. Pachatel také přiznal, že tento kus násady pocházel z lopaty, kterou měl uloženou ve sklepě, kde se našel i nástroj, se kterým násadu odřízl. Bylo proto provedeno druhé ohledání a nástroj se skutečně na místě činu našel. Tedy v případě ohledání sklepa, kde doposud nebylo provedeno ohledání, mluvíme o ohledání doplňujícím, naopak v případě násady na lopatu, nalezené v místnosti, kde již jednou ohledání proběhlo, ale nepozorností ohledávajících bylo místo pod skříní vynecháno, mluvíme o ohledání opakovaném.⁵⁴

Dle mého názoru je tedy opakované ohledání pojem velice nešťastně zvolený, jelikož samotným návratem na místo činu a opětovným ohledáním některých objektů a stop dochází k narušení jeho původní struktury a navíc probíhá za úplně jiných podmínek než ohledání prvotní, a odporuje tak samotným zásadám povahy ohledání místa činu jako neodkladného a zejména neopakovatelného úkonu. Proto bych v těchto případech zvolila pojem dohledání místa činu. Naopak doplňující ohledání by mělo být bráno jako dílčí ohledání předmětu, jehož stav se nepovedl při prvním ohledání zjistit, jelikož o něm nebyl dostatek informací.

⁵³ HEŘMÁNEK, Josef. Ohledání místa činu. Praha: Ministerstvo vnitra ČSSR, 1973, s. 16-18

⁵⁴ Ibid s. 16-18

3. ZÁSADY OHLEDÁNÍ

Jejich cílem je správné a řádné provedení ohledání. Každé pochybení by totiž mohlo vést ke škodě v podobě znehodnocení důkazů, což by mohlo mít za následek ztrátu důkazní hodnoty celého ohledání v trestním řízení.⁵⁵ Zásady jsou závazné pro všechny orgány činné v trestním řízení a vyplývají přímo z trestního řádu. Ať se již jedná o jakýkoliv druh ohledání, musí základní zásady ctít a respektovat, a to nikoliv snad proto, aby došlo k jejich naplnění, ale aby bylo dosaženo jeho žádoucího účelu.

Teorie rozděluje zásady ohledání do dvou skupin, a to do skupiny zásad obecných a zásad specifických. Při komparaci použitých materiálů jsem zjistila, že ne v každé publikaci se s takovým rozdělením můžeme setkat. Praktické příručky a literatura, která je určena pro příslušníky Policie ČR, pracuje pouze se zásadami specifickými, naopak pro rozsáhlejší teoretické sbírky je toto rozdělení příznačné.⁵⁶

3.1 OBECNÉ ZÁSADY⁵⁷

1. aktivnost
2. rychlost
3. objektivnost
4. úplnost

3.1.1 Zásada aktivnosti

Zásada aktivnosti má zamezit veškerým průtahům při vyšetřování, aby mohla být vyšetřovaná událost objasněna co nejrychleji. Přitom se předpokládá, že každá osoba účastnící se aktivně vyšetřování bude plnit pouze úkoly jí svěřené a přistupovat k nim se vši svědomitostí a pečlivostí. Činnost na místě má na starosti vedoucí výjezdové skupiny, avšak po rozdělení konkrétních úkolů musí již její členové postupovat zcela samostatně. V neposlední řadě je potřeba říci, že k práci na místě jsou velice důležité teoretické a praktické zkušenosti všech jejích členů, kteří mají zjistit všechny relevantní informace a vyhledat a zajistit veškeré stopy a skutečnosti, které by mohly přispět ke zjištění skutkového stavu věci a k odhalení pachatele.

⁵⁵ KONRÁD, Zdeněk a kol. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015., s. 51-52

⁵⁶ NĚMEC, M.: *Kriminalistická taktika pro policisty*. I. Vydání. Praha: EUROUNION, 2004, s. 109-111

⁵⁷ Ibid s. 109

3.1.2 Zásada rychlosti

Zásada rychlosti by měla zabránit případnému znehodnocení či ztrátě důkazů vlivem příliš dlouho trvajících úkonů. Je tedy potřeba provést ohledání ihned po příjezdu na místo (po poskytnutí první pomoci raněným, či zabránění jiným neodkladným vlivům, jako je uhašení požáru). Dle mého názoru je třeba k této zásadě ale přistupovat velmi opatrně, protože se téměř vždy dostává do přímého konfliktu s kvalitou prováděného úkonu. O tomto správném vyvážení mluví ve své monografii Němec: „ *Proto v souvislosti s ohledáním rychlost ano, vždy však s přímou úměrou odbornosti vykonávaných činností, ale nikoliv zbrkllost, která by v případě ohledání byla ke škodě věci.*“⁵⁸

3.1.3 Zásada objektivnosti

Zásada objektivnosti nahlíží na ohledání místa činu jako na trestněprávní úkon, a aby bylo možné ho použít v trestním řízení, je podstatné držet se veškerých kriminalisticko-taktických doporučení a pokynů, které se postupu na místě týkají. Místo činu je tedy potřeba ochránit před stopami, které nejsou původem z trestné činnosti a mohou je vytvořit osoby, které se na místě činu při vyšetřování pohybují a zasahují. Tyto stopy je pak třeba řádně zdokumentovat, aby nemohly být zaměněny se stopami pachatele. Zásada objektivnosti také označuje nutnost reálného postoje vyšetřujících orgánů k objasňovanému případu. Pokud dojde k subjektivní zaujatosti orgánu, a to zejména v části, která se týká taktického postupu, speciálně pak nahlížení na stopy, může to uškodit celému procesu.⁵⁹ Tedy pokud je pochybnost pro poměr k prošetřované věci u vyšetřovatele či jiného policejního orgánu, trestní řád dle § 30 umožňuje za daných okolností vyloučit vyšetřovatele či jiné osoby z úkonů. Stejně tak to platí i pro soudní řízení.⁶⁰

3.1.4 Zásada úplnosti

Zásada úplnosti spočívá v tom, že je třeba neopomenout žádnou stopu a úsek ohledání, správně zorganizovat veškeré úkony a všestranně přezkoumat a vyhodnotit všechny zjištěné skutečnosti tak, aby byl získán úplný a věrný obraz předmětů ohledání. Ohledání je tedy komplexním úkonem, který zpravidla nelze přerušovat. Existuje několik

⁵⁸ Ibid s. 109

⁵⁹ CHMELÍK, Jan. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 29. ISBN 80-86898-42-3,

⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 6. 2000, sp. zn. 5 Tz 113/2000. In: CODEXIS ACADEMIA [právní informační systém]. ATLAS consulting [vid. 2023.02.03].

způsobů, jak na místě postupovat, aby nebylo nic opominuto. Tyto způsoby se určují ve fázi přípravy ohledání. Blíže o způsobech v kapitole čtvrté.

3.2 SPECIFICKÉ ZÁSADY:⁶¹

- a) řízení ohledání jediným vedoucím
- b) neodkladnost ohledání
- c) neopakovatelnost ohledání
- d) nezastupitelnost ohledání

3.2.1 Řízení ohledání jediným vedoucím

Převážná většina ohledání je primárně týmovou prací, na které se podílí všechny orgány činné v trestním řízení a další specialisté. Je tedy zcela zřejmé, že každá skupina, provádějící ohledání, musí mít naprosto přesně určené úkoly a i odpovědnost konkrétních osob za celkový průběh a výsledek ohledání musí být jasně vymezena. Ohledání zpravidla provádí specializovaný tým, do kterého spadají jak policisté, technici, tak i specialisté (OKTE/Kriminalistický ústav Praha). Veškerá jejich činnost musí být dobře sladěna, organizována a koordinována, aby se dílčí úkoly každého člena týmu doplňovaly a vzájemně na sebe navazovaly. Z tohoto důvodu odpovědnost za průběh a výsledek ohledání nese vždy jedna konkrétní osoba. Vedoucím je vždy ten nejzkušenější policista, jehož dlouhá praxe je zárukou správného postupu. Všichni ostatní členové jsou tomuto vedoucímu po celou dobu ohledání bezvýhradně podřízeni, na druhou stranu ale vedoucí musí respektovat jejich odbornost a zaměření. Porušení této zásady mívá za následek chaos na místě činu, nekompetentnost a v konečném důsledku i zmaření účelu a výsledků ohledání.⁶²

3.2.2 Neodkladnost ohledání

„Čas jde proti nám.“⁶³ Vlivem času se může stát, že změny, které nastaly v souvislosti s prověřovanou událostí, mohou být částečně nebo úplně zničeny působením povětrnostních podmínek. Také struktura situace může být změněna neúmyslným pohybem či naopak úmyslným zásahem jiných osob nebo osob zainteresovaných na případu. Stopy se tedy v průběhu času v materiálním prostředí mění a snižuje se tak i jejich informační

⁶¹ CHMELÍK, J. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 27

⁶² KONRÁD, Zdeněk a kol. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015., s. 52

⁶³ CHMELÍK, J. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 28

hodnota. Je zřejmé, že tento negativní vliv nelze vyloučit úplně, je ale možné jeho vliv co možná nejvíce eliminovat. Je tedy důležité s ohledáním začít v co nejkratší době po vzniku události, kdy změny ještě lze brát v potaz.

Z pohledu procesního je nutné ohledání zahájit ihned, jakmile je orgánům činným v trestním řízení oznámeno podezření ze spáchání trestného činu nebo podezřelý nález. S touto možností počítá i trestní řád, který v § 158 odst. 3 umožňuje provést ohledání ještě před zahájením trestního stíhání bez jakéhokoliv písemného rozhodnutí příslušného orgánu. Existují pouze výjimečné situace, kdy s ohledáním místa činu lze vyčkat na pozdější dobu. Jsou to případy, kdy jde např. o sníženou viditelnost, silný vítr, vysokou teplotu na místě požáru, či v noci, kdy na místě není možné upravit podmínky tak, aby proběhlo úspěšně. V těchto případech je možné ohledání přerušit a počkat, až budou podmínky příznivější, přesto je ale velice důležité zvážit, zda nevznikne později provedeným ohledáním větší škoda, než kdyby bylo ohledání provedeno ihned s tím rizikem, že ho nebude možné provést řádně a úplně. V těchto případech bychom však přinejmenším měli získat alespoň dostatečný přehled o místě a jednotlivých objektech a místo činu před možnými změnami zajistit.⁶⁴

3.2.3 Neopakovatelnost ohledání

Neopakovatelnost při ohledání znamená, že ho nelze provést dvakrát. V praxi k tomu bohužel v některých případech dochází. Při opakování se tedy vracíme opět na místo, abychom znovu ohledali určitý prostor, předmět apod., který již ohledáván byl. Při opakovaném ohledání již nikdy nevrátíme podmínky, ve kterých ohledání začalo, tedy nelze simulovat dobu bezprostředně po spáchání. Již zajištěním stop či samotným pohybem po místě činu sám ohledávající způsobí celou řadu změn. Často dochází k záměně dvou situací, kdy se o pokračování nejedná. V prvním případě se jedná o pokračování v ohledání, kdy dojde k přerušení, např. pro nepříznivé podmínky, a po odpadnutí překážky lze v ohledání pokračovat. V takových případech se tak opakovaně vstupuje na místo činu, které již předmětem ohledávání bylo, ale nebylo ho možné dokončit. Při pokračování je tedy nutné se k ohledávání místa či objektů vrátit a navázat tak na ohledání předchozí, aniž by byla přerušena jeho kontinuita. Tento postup tak není v rozporu se zásadou neopakovatelnosti ohledání místa činu. Ve druhém případě se jedná o situaci, kdy je nutné se na místo činu vrátit a doplnit prvotní ohledání. V tomto případě se ohledává určitá část či prostor, jehož potřeba vznikla až v průběhu vyšetřování (od svědka se dozvíme, kde schoval vražednou

⁶⁴ HEŘMÁNEK, Josef. *Ohledání místa činu*, Praha: Ministerstvo vnitra ČSSR, 1. Vydání, 1973 s. 60

zbraň). Ani v tomto případě nejde o jednání v rozporu se zásadou neopakovatelnosti ohledání. O opakování se jedná, pokud je nutné se na místo činu vrátit z důvodu, aby již jednou ohledávaný objekt či prostor, který již ohledán byl, byl ohledán znovu. Takové jednání svědčí často o laxním přístupu a o nedůslednosti ohledání. I přesto, že by opakované ohledání nemělo mít v praxi místo, je jasné, že v některých případech, i když přistupovaly orgány činné v trestním řízení k činnosti při ohledání odpovědně, mohly se neúmyslně chyb dopustit.⁶⁵

3.2.4 Nezastupitelnost ohledání

Tato zásada bývá v praxi dost často podceňována, a to i přesto, že se prolíná všemi předchozími zásadami. Zejména v souvislosti s předchozí zásadou neopakovatelnosti ohledání, kde může panovat představa o tom, že se nedůsledně provedené ohledání nahradí jinými dalšími úkony, např. v trestním řízení rekonstrukcí, výsledky svědků nebo experimentem. Takové představy jsou ovšem chybné.⁶⁶ Každý z úkonů, které jsem vyjmenovala, přináší pouze informace zprostředkované a obsahuje celou řadu nepřesností, které pak mohou zkreslit celou situaci a ztrácí na vypovídací hodnotě, v řízení trestním pak na hodnotě důkazní.⁶⁷ Je tedy důležité již od samotného počátku postupovat svědomitě a důkladně, aby nedošlo ke ztrátě stopy, jelikož jakákoliv pochybení „*..mohou vést až k situaci, kdy i závažný případ zůstane neobjasněn.*“⁶⁸

⁶⁵ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika. 2.*, přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2004, s.317

⁶⁶ SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Ostrava: Key Publishing, 2016, s. 284.

⁶⁷ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s.29

⁶⁸ NĚMEC, Miroslav a kol. *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: PA ČR, 2010, s. 17.

4. OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU

4.1 MÍSTO ČINU V KRIMINALISTICKÉM POJETÍ

S pojmem místo činu se pracuje v celé řadě odborných publikací a je spojován s řadou souvislostí, ale již málo autorů pracuje se samotným vymezením tohoto pojmu. Porada a kol. za místo činu označuje: „...vymezenou část prostoru, kde došlo k jednání zakládajícímu podezření ze spáchání trestného činu, k jehož objasnění je zapotřebí ohledáním zjistit a zajistit objektivní informace o činu, příčině jeho vzniku, následku a dalších vzájemných souvislostech, projevujících se ve stopách a věcných důkazech, ze kterých lze vycházet při objasňování takového činu.“⁶⁹ Místo činu je samotným ohniskem trestného činu. Je to místo, kde se jednání pachatele odráží v konkrétním prostoru, a to jako důsledek procesu, kdy na sebe vzájemně působí dva objekty či objekt a subjekt. V průběhu tohoto procesu v materiálním prostředí vznikají změny v podobě stop.⁷⁰ Tímto vzájemným působením dvou objektů a přenosu stopových důkazů mezi objekty se zabýval i známý francouzský kriminolog a průkopník forenzní vědy Edmond Locard, který je tvůrcem jednoho ze základních principů forenzní vědy: „*Every contact leaves a trace.*“⁷¹ neboli každý kontakt zanechá stopu. Každá taková stopa v sobě pak uchovává informace o svém tvůrci, a to ve formě „němého svědka“ trestného činu.

V kriminalistickém pojetí můžeme místo činu rozdělit na místo činu v užším smyslu a místo činu v širším smyslu. V užším slova smyslu je místem činu nejčastěji místo, kde byl čin spáchán, tedy dokonán. Jde tedy o místo, kde svůj záměr pachatel zrealizoval.⁷² U násilných činů jako je například vražda, to může být např. místo, kde bylo nalezeno tělo, a takové místo je pak zpravidla výchozím pro další úkony.⁷³ V širším smyslu jsou místem činu všechna místa, kde se odrazilo pachatelovo jednání, a to zcela, či pouze zčásti, a naplňuje znaky objektivní stránky trestného činu, ale také zároveň i místo, kde nastal jeho následek.⁷⁴ Je tedy potřeba vždy brát v úvahu jednak místo činu, kde se pachatel na čin připravoval a zhotovoval nástroje ke spáchání trestného činu, jednak i místo, kde pachatel na svou oběť čekal (toto místo je významné zejména pro trasologické či biologické stopy), či místo, kde byla oběť usmrcena, nebo místo, kde čin vyšel najevo. Mohou existovat také další místa, kde

⁶⁹ PORADA, Viktor a kol., *Kriminalistika: Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2016, s. 451

⁷⁰ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: (teorie, metody, metodologie)*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s.

⁷¹ Petherick, W A. Turvey, B E. Ferguson, C E, Edmond Locard. The Forensics [online]. London: Elsevier Academic Press [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <http://aboutforensics.co.uk/edmond-locard/>

⁷² NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s. 24

⁷³ CHMELÍK, Jan a kol., Místo činu a znalecké dokazování. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s.14

⁷⁴ podrobně viz. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.02.2014, sp. zn. 7 Td 68/2013

byly nalezeny předměty, které pachatel po činu ukryl či z místa odcizil. Zdaleka ale ne všechna taková místa můžeme řadit k širšímu pojetí místa činu. Jsou jimi pouze ty, které s ním bezprostředně souvisí a kde se pak provádí klasické ohledání. Je proto důležité důkladně zvážit, jaký úkon chceme provést a k čemu nám bude sloužit. Pokud se pachatel připravuje ke spáchání činu tím, že si připravuje zbraň či nástroj na překonání překážky, provádí takovou činnost zpravidla doma či někde daleko od místa spáchání, bezprostřední souvislost bychom zde hledali jen těžko. Na místech, kde tedy bezprostřední souvislost postrádáme, můžeme provést domovní prohlídku, samostatné ohledání či využít jiné zajišťovací instituty jako vydání či odnětí věci.⁷⁵

Z hlediska právní teorie tedy místo činu nemusí být pouze jedním ohraničeným prostorem, ale řadíme sem všechna taková místa, kde se stopy mohou nacházet. Problematikou místa činu se poměrně široce zabýval i Nejvyšší soud. Jako jeden z příkladů bych zde uvedla případ, kdy se Nejvyšší soud zabýval rozhodnutím v otázce řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky a za místo činu zde vymezuje všechna místa, kudy pachatel projížděl, nikoliv jen místo, kde byla jízda zahájena.⁷⁶

Velice zásadní vliv na utváření finální podoby místa činu mají také přírodní síly, jako je působení větru, vody, světla či tepla. Ty mohou stopy, které jsou nestabilní, velice snadno poškodit, což může zásadně ovlivnit vyšetřování. Vzhledem k panujícím podmínkám tak může vedoucí výjezdové skupiny dát pokyn k zastřešení či částečnému zakrytí míst, která jsou náchylná k daným změnám, či v krajním případě odložit ohledání na nejbližší termín. Je třeba ale mít na paměti, že právě čas je jedním z nejdůležitějších faktorů. Čím kratší je časový úsek mezi odchodem pachatele z místa činu a následným příjezdem výjezdové skupiny, tím jsou stopy na místě činu zachovalejší, a dají nám tak více informací o pachateli.

Kromě působení přírodních sil z hlediska toku času může další potenciální překážku představovat souhlas vlastníka se vstupem osob, které ohledání provádějí, na jeho pozemek. Neoprávněný vstup na soukromý pozemek bez souhlasu je porušením ústavně zaručených lidských práv a svobod. Naštěstí tr. řád na rozdíl od domovní prohlídky dle § 82 a násl. žádné podmínky jako příkaz soudce či souhlas v případě ohledání dle § 113 nestanovuje, neboť v případě ohledání se jedná spíše o pasivní smyslové vnímání a jeho intenzita není tak zásadní jako v případě domovní prohlídky. Pokud by takový souhlas nutný byl a v daném případě nebyl vydán, mohlo by dojít ke ztrátě cenných informací a zmaření celého vyšetřování. I když se tedy v případě domovní prohlídky jedná o zásah svou povahou intenzivnější, rozdíly mezi ním a ohledáním nejsou často tak ostré a vždy je důležité

⁷⁵Ibid., s. 14-16

⁷⁶podrobně viz. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.11.1965, sp. zn. Ntd 428/65

přihlížet ke každému úkonu individuálně.⁷⁷ Z výše uvedeného je tedy třeba od místa činu odlišovat také místo zjištění a místo nálezu.

1. Místo zjištění je zvláštní označení místa činu, kde bylo zjištěno, že na určitém objektu došlo ke spáchání trestného činu. Jedná se především o trestnou činnost, která je páchána na přepravovaných osobách či zboží. Pokud tedy v průběhu cesty dojde k trestnému činu, nezjistí se taková skutečnost ihned, ale až v místě cíle onoho dopravního prostředku. Toto místo se pak považuje za místo zjištění a orgány činné v trestním řízení mají tak k dispozici pouze „část“ místa činu. Pro vysvětlení uvedu příklad: V Brně dojde k trestnému činu vloupání do vagonu železničního vlaku, ovšem ke zjištění o vloupání dojde až v Praze. Prvotním úkolem při příjezdu je pak určit, kde přesně k události došlo.⁷⁸

2. Místem nálezu je část prostoru, kde došlo k nalezení objektu, který je spojovaný s trestným činem. Jedná se ale na rozdíl od místa činu o místo, kde se pachatel mohl pohybovat, ale jeho vyvíjená činnost nebyla v přímé souvislosti s vyšetřovanou událostí (např. ztratil zbraň či peněženku).⁷⁹ Zde bych opět uvedla příklad, kdy bude nalezen muž, který byl při přepadení pobodán, z místa činu se mu podařilo uniknout, ale následně zemřel na následky poranění na jiném místě. V tomto případě se budou orgány činné v trestním řízení zabývat případem v širším pojetí a v uvedeném případě budou postupovat od místa nálezu k místu činu, nikoliv naopak.⁸⁰

Z výše uvedeného je zřejmé, že místo činu je velice podstatným zdrojem informací a v řadě případů také jediným zdrojem informací o prošetřované události a při objasňování je zpravidla výchozím bodem, ale zejména nejpodstatnějším nalezištěm stop. Pachatel na místě činu zanechává svým jednáním velké množství stop, čímž v materiálním prostředí vytváří hmotné změny. Právě množství takových změn určuje význam místa činu při objasnění události. Předmět, který je nalezen na místě činu bezprostředně, velkou měrou ovlivňuje směr dalšího vyšetřování. Ve většině případů se totiž jedná o prvotní a ničím nenahraditelné informace, které se rozšiřují a zpřesňují, či naopak vylučují v dalších stádiích vyšetřování. Z takových informací, které získáme na místě činu, pak můžeme posuzovat objektivní souvislosti i subjektivní stránku jednání pachatele či motivaci, která vedla pachatele ke

⁷⁷ viz zejména nález Ústavního soudu III.ÚS 376/14 ze dne 5. 6. 2014, dále usnesení Ústavního soudu IV.ÚS 2484/17 ze dne 27.2.2018 a usnesení Nejvyššího soudu 11 Tdo 713/2018 ze dne 26.6.2018.

⁷⁸ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 237

⁷⁹ Ibid. 237

⁸⁰ NĚMEC, Miroslav a kol. *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: Policejní akademie ČR, 2010, s. 19.

spáchání trestného činu.⁸¹ Kriminalistika by proto neměla k vymezení tohoto pojmu přistupovat bez přihlédnutí k zákonným ustanovením a na druhou stranu zákonodárce by měl brát v úvahu kriminalisticky zdůvodněná a praxí prověřená pravidla.⁸²

4.2 TRESTNĚPRÁVNÍ VÝZNAM MÍSTA ČINU

Z trestněprávního hlediska má místo činu význam procesní, tedy posuzuje místní příslušnost soudu k řízení o trestném činu, ale i význam hmotně právní, tedy posuzuje působnost trestněprávních norem.

Posouzení místní příslušnosti má velký význam. Mluvíme zde o dodržení ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, příslušnost soudce i soudu stanoví zákon.⁸³ Při jejím stanovení k řízení o trestném činu je rozhodující místo, kde byla naplněna objektivní stránka skutkové podstaty trestného činu, tedy místo, kde byl čin spáchán. Pokud takové místo určit nelze, používáme alternativní možnosti pro stanovení místní příslušnosti, přičemž hlediska, na základě kterých příslušnost soudu prvního stupně určujeme, jsou tři: „(1) Řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. (2) Nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje, jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území České republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo.“⁸⁴ Hlediska jsou k sobě navzájem ve vztahu subsidiarity, tedy pokud nelze příslušnost určit na základě prvního hlediska, použijeme hledisko následující. Zásadu přednosti má zde, nikoliv však bezvýhradně příslušnost dle místa, tedy kde byl čin spáchán (forum delicti commissi), a to z toho důvodu, že na místě činu by měly být rychle a bez zbytečných průtahů zjištěny veškeré okolnosti, týkající se daného případu, které jsou pro vyšetření daného trestného činu důležité. Místem, kde byl trestný čin spáchán, je tedy místo, kde byl čin vykonán, tedy jde zejména o místo, kde došlo k samotnému jednání pachatele naplňující objektivní stránku trestného činu. Zásada přednosti fora delicti commissi, jak jsem uvedla již výše, neplatí na všechny případy. Nepoužijeme ji pro trestné činy spáchané mladistvými a pro činy jinak trestné, spáchané osobami mladšími 15 let, kdy místně příslušný je soud, v jehož obvodu má mladistvý bydliště na základě zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o změně některých zákonů. Nelze-li takové místo zjistit, považujeme za

⁸¹ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: (teorie, metody, metodologie)*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 273

⁸² HEŘMÁNEK, Josef. *Ohledání místa činu*. Praha: Ministerstvo vnitra ČSSR, 1973, s. 21

⁸³ Ust. čl.38 odst. 2 unesení předsednictva České národní rady ze dne 16. Prosince 1992 č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku ČR

⁸⁴ §18 odst. 2, zákona č. 141/1961Sb. o trestním řízení soudním

místo spáchání místo, kde došlo k provinění. Zde je tedy sledována především účelnost řízení spojená se zájmem mladistvého, jelikož v místě jeho bydliště můžeme nejlépe zajistit spolupráci s jeho rodiči, probační a mediační službou, orgánem sociálně-právní ochrany dětí a v neposlední řadě i následného naplnění výchovného účelu řízení a zajištění co možná nejlepší možnosti působení na mladistvého i po skončení celého řízení. Pokud se tedy nepodaří určit příslušnost soudu dle prvního hlediska, uplatní se hledisko následující, tedy místo, kde má obviněný bydliště, kde se zdržuje či pracuje. Posledním hlediskem je místo, kde trestný čin vyšel najevo (*forum scientiae*).⁸⁵ Pokud následek trestného činu nastal či měl nastat na jiném místě než tam, kde byla činnost vykonána, mluvíme zde o deliktech distančních. Považujeme pak obě místa, kde byl čin spáchán, za místa činu.⁸⁶ Pokud by ve věci rozhodl nepřislušný soud nebo by nebyl soud správně obsazen, byl by to důvod podat dovolání, jakožto mimořádný opravný prostředek.⁸⁷

4.3 VÝZNAM OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU

4.3.1 Cíl ohledání místa činu

Prostřednictvím ohledání dochází k objasňování, zkoumání a zajišťování důležitých stop, a má tak nedocenitelný význam pro celé vyšetřování. Cíl ohledání je výsledkem správného postupu při ohledání na místě činu a vztahuje se ke konkrétní události, která je vyšetřována. Cílem ohledání je: „*bezprostřední zkoumání situace na místě činu mající za cíl objasnit charakter a okolnosti prošetřované události.*“ Dále také „*odhalit, shromáždit a zdokumentovat, předběžně prozkoumat a zhodnotit stopy a jiné věcné a listinné důkazy*“ a „*získat tak informace, aby bylo možné stanovit vyšetřovací verze, a to jak o události samotné, tak skutkové podstatě konkrétního trestného činu, a v neposlední řadě zjistit veškeré poznatky, které jsou zásadní pro správnou organizaci veškerých pátracích činností a k pátrání po „horké stopě“*“⁸⁸

4.3.2 Účel ohledání místa činu

Na rozdíl od cíle ohledání, účel plní jakousi hodnotovou roli úkonu při objasňování události. Účelem ohledání místa činu je vlastně postupné získání informací, které vedou k usnadnění vytyčování vyšetřovacích verzí a následně k objasnění vyšetřované události.

⁸⁵ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika. Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016., s. 449-451

⁸⁶ Rozhodnutí nejvyššího soudu České republiky ze dne 1.2.1996, sp.zn. Ntdn 1/96 (R 31/1996tr)

⁸⁷ §256b odst.1,písm. a)zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním

⁸⁸ CHMELÍK, Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 37

Abychom mohli získávat informace, je třeba nalézt odpovědi na 7 kriminalistických otázek: „... které musí kriminalista vždy řešit a úspěšně vyřešit, aby dostal svým povinností.“⁸⁹

1. **Co bylo spácháno** – Tedy, co se vlastně stalo. Pokud bylo ohledání provedeno správně a důkladně, je možné na tuhle otázku odpovědět již přímo na místě činu. Tedy pokud došlo k násilnému deliktu, lze stanovit, zda se jedná o vraždu, sebevraždu, či okolnosti nasvědčují, že se jedná o nešťastnou náhodu. Pokud to zjistit nelze, postupuje se vždy tak, jako by se jednalo o vraždu. U trestných činů proti majetku lze pak stanovit, zda se jedná o podvod či krádež vloupáním apod. Účelem této otázky je usnadnění vytyčení kriminalistických a vyšetřovacích verzí.
2. **Kdy byl čin spáchán** - Jak jsem již uvedla výše, faktor času je velice důležitou konstantou při ohledání. Zjištění přesného času usnadňuje určit motiv a způsob, jakým ke spáchání trestného činu došlo, a také zjištění pachatele. Abychom dokázali správně stanovit dobu spáchání, pomáhají nám k tomu různé indicie, díky kterým lze na základě určité míry pravděpodobnosti zjistit dobu spáchání. Jedná se zde zejména o výpovědi svědků a poškozených, data na korespondenci, stavy jídla a nápojů (zda li jsou ještě teplé, mají plíseň či hnilobu, datum spotřeby apod.), dále také stav hodin, jízdenky, poznámky, data poslední činnosti v telefonu či počítači apod. V případě oběti nám dobu spáchání pomohou určit posmrtné změny na těle a biologické stopy.⁹⁰
3. **Kde byl čin spáchán** – Ne vždy se trestný čin odehraje na stejném místě, kde vyšel čin najevo. Nelze tedy místo činu chápat pouze izolovaně jako místo nálezu, je třeba přihlížet i ke všem místům a okolí, které mohou mít určitou vazbu k vyšetřované události (kde došlo k přípravám a zhotovování nástrojů či kudy se pachatel z místa činu odebral), a taky zde hrají důležitou roli negativní okolnosti.
4. **Kdo čin spáchal** – Odpověď na tuhle otázku je samotnou korunou celého vyšetřování a celý jeho průběh vede právě k nalezení této odpovědi. Ne vždy však výsledek ohledání přinese jednoznačnou odpověď a vede k určení pachatele. Stopy či předměty, které mohou pomoci k dopadení pachatele, jsou například otisky prstů, vlasy, zápach po parfému, nedopalky cigaret, lahve od nápojů, obsah odpadkových košů apod.

⁸⁹ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: Euronion, 2004, s. 121–122

⁹⁰ FISHER, Barry A. J. a David R. FISHER. *Techniques of crime scene investigation* / Barry A. J. Fisher, David R. Fisher. Osmé. U.S.A.: Taylor & Francis Group, 2012.

5. **Jak byl čin spáchán?** – Ke zjištění odpovědi na tuhle otázku je třeba využít nalezených stop a veškerých informací, které byly ohledáním získány a zejména pak „...*modu operandi*“⁹¹, který je významným kritériem při odhalování a prověřování události.“⁹² V případě, že bylo ohledání provedeno správně, lze pak průběh události zrekonstruovat či provést vyšetřovací pokus. Jelikož někteří pachatelé se prokazují specifickým stylem páčání u stejných deliktů, je možné takto v některých případech odhalit i samotného pachatele.
6. **Čím byl čin spáchán** – Ze samotného zranění lze dovodit nástroje, kterého bylo při útoku použito (spáleniny, sečné či řezné rány, střelná poranění, vrypy apod). Nástroje jsou pak zkoumány specialisty z oboru mechanoskopie. To, jaké zbraně bylo užito při spáchání trestného činu, pak umožňuje vytvořit si představu o okruhu osob, kde je možné pachatele hledat.
7. **Proč byl trestný čin spáchán?** „, Na zjištění motivu záleží nejen správná právní kvalifikace činu, ale i vytvoření kriminalistických verzí a zjištění osob, mezi nimiž lze hledat pachatele“⁹³ Díky zjištění motivu lze pak lépe právně kvalifikovat trestný čin a zvláštní pozornost je třeba věnovat zejména negativním okolnostem, jelikož právě ony svědčí o promyšleném jednání a zakrývání činu pachatele.⁹⁴

4.4 POSTUP VÝJEZDOVÉ SKUPINY

Je důležité mít na paměti, že ať již je situace na místě činu či závažnost trestného činu jakákoliv, jedno základní pravidlo platí vždy, dostavit se na místo činu co možná nejdříve. Aby včasný příjezd výjezdové skupiny proběhl bez obtíží, je třeba, aby operační středisko dokázalo rychle vytěžit a předat informace členům výjezdové skupiny. Dále je také třeba, aby výjezdová skupina měla dostatek odborně vyškolených policistů a v neposlední řadě veškeré technické vybavení, kterého je zapotřebí.

⁹¹ Pojem *modus operandi* znamená způsob páčání trestné činnosti. Jedná se o kriminalistickou evidenci spáchaných trestných činů z minulosti podle určitých znaků jejich spáčání, které se nadále objevují v nově spáchaných trestných činech. CHANCELLOR, Arthur S. a Grant D. GRAHAM. *Crime Scene Staging: Investigating Suspect Misdirection of the Crime Scene*. Springfield, Illinois, U.S.A.: Charles C Thomas Publisher, 2017

⁹² CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 18.

⁹³ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s.122

⁹⁴ CHMELÍK, Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 37.

Postup výjezdové skupiny můžeme tedy rozdělit do několika etap. V tomto se někteří autoři liší. Například Straus a Chmelík rozlišují pouze dvě etapy, a to přípravu ohledání, kterou dále dělí na organizačně taktickou a část technického opatření před samotným výjezdem a po příjezdu na místo činu, a dále pak taktiku ohledání, kam řadí ohledání samotné. Naopak jiní autoři dělí postup výjezdové skupiny na neodkladný první zásah na místě činu, přípravu ohledání místa činu a ohledání vlastní.⁹⁵ Zde bych se přiklápěla k dělení na tři části, jelikož neodkladný a včasný prvotní zásah na místě činu může celé ohledání značně ovlivnit a předejít tak zmaření některých důležitých stop.

4.4.1 První zásah na místě činu

Jedná se o úplně první činnost, kterou vykonávají policisté na místě činu. Cílem prvotního zásahu je zabezpečit místo činu a zachovat stopy, které mohou být později použity při vyšetřování, zároveň také chránit životy a zdraví osob na místě činu a v neposlední řadě zajistit veškeré důkazy, které slouží k objasnění případu. Z toho jednoznačně vyplývá, že každý policista, který se jako první dozví o spáchání trestného činu či o události, u které se jeví nezbytné provést ohledání místa činu, musí co nejrychleji provést veškerá opatření k jeho zajištění. V některých případech ale tato opatření musí ustoupit „vyšším zájmům“. Lidský život a zdraví jsou vždy nadřazeny ochraně místa činu. Tedy i za cenu poškození či ztráty důkazních prostředků je třeba poskytnout pomoc těžce zraněné osobě a zajistit podmínky pro její přežití. I při poskytování takové pomoci je třeba zasahovat do stavu na místě činu co možná nejméně. Postup opatření a tzv. prvotních a neopakovatelných úkonů na místě činu uvádí např. Němec⁹⁶:

1. Překažení probíhajícího trestného jednání a zajištění osoby přistižené při páčání trestného činu⁹⁷
2. Poskytnutí první pomoci v případě ohrožení života a zabezpečení lékařského ošetření zraněným osobám
3. Provedení jiných úkonů k zabránění dalších škodlivých následků (např. odstranění nebezpečného předmětu nebo vyklizení širšího prostoru v případě možnosti výbuchu, ozáření apod.)

⁹⁵ PROTIVINSKÝ, Miroslav a Karel KLVAŇA. *Základy kriminalistiky*. 2. Vyd. Praha: Armex, 2007. Skripta pro střední školu a vyšší odborné školy, str. 80-82

⁹⁶ NĚMEC, Miroslav a kol., *Ohledání a práce na místě činu*. 1.vydání. Praha: PA ČR, 2010, s. 20

⁹⁷ §76 odst. 2 tr. ř. stanoví, že osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu.

4. Bezprostřední pronásledování osoby, podezřelé ze spáchání trestného činu a její zajištění, pokud se pachatel vydá na útěk
5. Pátrání po tzv. horké stopě s cílem zajistit pachatele či předměty a stopy anebo jiné důkazy, které směřují k zajištění a usvědčení pachatele,
6. Zjištění totožnosti účastníků, poškozených a dalších svědků události a podle okolností zajištění jejich přítomnosti na místě činu do příchodu policejního orgánu, který je odpovědný za ohledání.
7. Předběžné zajištění místa činu, předmětů a stop, označení a uzavření místa činu před vstupem nepovolaných osob a provedení veškerých úkonů k uchování předmětů a stop, které by mohly být do příchodu policejního orgánu znehodnoceny, zničeny či odcizeny. *„Místo činu musí zůstat nezměněno, ale pokud je nutno provádět neodkladné úkony, například oživovací pokusy, hašení apod., měl by se policista snažit pozorovat a zaznamenávat všechny změny, ke kterým dojde.“*⁹⁸
8. Splnění povinnosti hlásné služby

Pořadí shora uvedených úkonů určuje daná situace a okolnosti na místě činu. Nejvyšší prioritu má vždy ochrana života a zdraví a pak teprve následují úkony, které jsou řazeny dle škodlivosti následku. Při uzavření místa činu je třeba dbát na to, aby bylo uzavřeno takovým způsobem, který co možná nejméně narušuje obvyklý provoz, jelikož by to mohlo vést k dalším komplikovaným situacím. Vstoupit na místo činu nemůže kdokoliv. Povolení ke vstupu ještě před příjezdem výjezdové skupiny a zahájením vlastního ohledání mají pouze zdravotnická záchranná služba a příslušníci hasičského záchranného sboru. Platí zde pravidlo, že *„pokud je přítomen nadřízený služební funkcionář, který není členem výjezdové skupiny, stává se od tohoto okamžiku odpovědným za ohledání.“*⁹⁹ Vše se pak musí zapsat společně i s časovým údajem do protokolu dokumentace o ohledání. I ohlášení z místa činu má velice jasné zásady, tedy:

1. Kdo, v jaký čas a odkud hlášení podává
2. O jakou událost či trestný čin se jedná
3. Specifikace místa činu, popřípadě kde se oběť trestného činu nachází¹⁰⁰

Teprve po provedení výše uvedených nezbytných opatření mohou policisté, kteří jsou na místě činu jako první, uzavřít místo činu před možným vnikem nepovolaných osob, které

⁹⁸ KLOUBEK, Martin. *Sřezání místa činu*. In: Policista.cz [online]. 2008.09.09 [cit. 2023.29.05]. Dostupné z: <https://www.policista.cz/clanky/reportaz/strezeni-mista-cinu-341/>

⁹⁹ NĚMEC, Miroslav a kol. *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: PA ČR, 2010, s. 21

¹⁰⁰ Ibid. s. 21

nemohou o dané události přinést žádné podstatné informace, a určit, kdo a v jakém rozsahu bude na místě činu provádět jednotlivé úkony. Rozsah uzávěry je přitom odvislý od konkrétní situace a charakteru skutku. Uzávěra se označuje buď bíločerveným pásem s nápisem „POLICIE VSTUP ZAKÁZÁN“ či použitím různých systémů zástěn apod., které výrazně snahy vynést informace eliminují.

Obr. č. 2: Ochranná stěna umožňující vytvořit kolem místa činu diskrétní zónu¹⁰¹

Důležité je také zajistit všechny osoby, které se na místě činu vyskytovaly či byly svědky páchaní trestné činnosti, jelikož mohou být velice cenným zdrojem informací, a v neposlední řadě zajistit, aby se tyto osoby spolu nemohly domlouvat, radit či spekulovat o možných verzích toho, co se mohlo stát. Pokud některá z takových osob nemůže vyčkat příjezdu výjezdové skupiny, policista tyto osoby ztotožní a vyžádá si na ně kontakt. Dále si poznamená, kde a jak se tyto osoby na místě činu pohybovaly, či nějak zasahovaly do stop apod.

4.4.2 Příprava ohledání místa činu

Při přípravě dochází ke zkoumání neurčeného počtu objektů, místností i terénů, které mohou být velice rozlehlé a přírodní podmínky také nejsou vždy ideální, proto ohledání místa činu patří svým charakterem mezi nejsložitější a nejnáročnější úkony, které se na místě činu provádějí. Jak jsem již uvedla výše, tak přípravu ohledání můžeme rozdělit na přípravu před výjezdem na místo činu a přípravu po příjezdu na místo činu.¹⁰² V odborné literatuře se můžeme setkat i s pojmy perspektivní a bezprostřední příprava.¹⁰³ Za

¹⁰¹ Stěna ochranná na místo činu z PVC MESH. Krimi-LTsezam.cz - KrimiLTsezam.cz. [online][cit. 2024.18.03]. Dostupné z: <http://www.krimiltsezam.cz/es/stena-ochranna-na-misto-cinu-z-pvc-mesh/>

¹⁰² CHMELÍK, Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 38

¹⁰³ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s. 115

perspektivní přípravu považujeme odbornou průpravu policistů České republiky, tedy soubor znalostí získaných absolvováním škol a kurzů, ale i praktickou přípravu, kterou vedou zkušení, služebně starší příslušníci Policie České republiky. Pro ohledání je ale podstatnější příprava bezprostřední, do které řadíme veškerá organizační opatření před a po výjezdu na místo činu.

4.4.2.1 Organizační opatření před výjezdem na místo činu

Do organizačních opatření před výjezdem řadíme veškeré činnosti, které se odehrávají v době od získání podnětu až do doby, než výjezdová skupina přijede na místo činu. Nejprve je potřeba, aby se výjezdová skupina seznámila s přesnou povahou samotného podnětu k vyšetřování, lokalizací místa činu a následně pak s veškerými podmínkami, za kterých se ohledání bude provádět. Výjezdové skupině by měly být známy také ekonomické či sociálních poměry dané oblasti a také povaha terénu, do kterého se vydávají. Všechny tyto informace jsou využity pro určení vybavení a technických prostředků, které bude výjezdová skupina na místě činu potřebovat, ale i pro lepší znalost místních poměrů. Veškeré tyto informace získávají členové výjezdové skupiny od operačního střediska či vedoucího územního odboru Policie České republiky.¹⁰⁴

Sestavení výjezdové skupiny se určuje dle závažnosti daného případu. Je třeba určit vyšetřovatele, členy operativy a kriminalistického technika, případně další specialisty, nezbytné k ohledání místa činu (požární technik, lékař, psovod apod.) a následně zabezpečit jejich dopravu.¹⁰⁵ V případě, že je místo činu příliš členité či rozsáhlé, mohou být přizváni i další policisté. Pro prověřování dalších informací či vyslání dalších posil musí být zajištěno také stálé spojení s operačním střediskem. Při velkých a tragických nehodách, jako jsou např. přírodní katastrofy, dopravní či letecké nehody nebo teroristické útoky, nechal Kriminalistický ústav Praha v rámci projektu švýcarsko-české spolupráce vytvořit speciální týmy pro identifikaci velkého počtu obětí. (DVI týmy- Disaster Victim Identification Teams – Post Mortem a Ante Mortem tým).¹⁰⁶

¹⁰⁴ HLAVÁČEK, Jan a PROTIVINSKÝ, Miroslav, *praktická kriminalistika*. Praha: Kriminalistický ústav Praha PČR, 2006, s. 11

¹⁰⁵ HEŘMÁNEK, Josef. *Ohledání místa činu*. Praha: Ministerstvo vnitra ČSSR, 1973, s. 55

¹⁰⁶ SRNKOVÁ, Petra. DVI tým je připraven kdykoliv zasáhnout. Policie.cz [online]. Praha: Kriminalistický ústav Policie ČR, [cit. 30.5.2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/dvi-tym-je-pripravenkdykolivzasahnout.aspx>

4.4.2.2 Organizační opatření po příjezdu na místo činu

Mezi organizační opatření po příjezdu řadíme činnosti od doby příjezdu výjezdového týmu po dobu samotného ohledání.¹⁰⁷ Při samotném příjezdu je potřeba sehnat informace od policisty, který prováděl prvotní úkony. Tento policista předá vedoucímu výjezdu informace o všech opatřeních, která provedl do doby příjezdu, a dále informace, jako je čas příjezdu a co se pravděpodobně na místě činu odehrálo a také seznámí vedoucího výjezdu se jmény svědků a místem, kde se zrovna nacházejí.¹⁰⁸ Dále je potřeba shromáždit předběžné informace, které jsou potřeba k získání přehledu o celkovém stavu na místě, respektive vymežit konkrétní místa a předměty, na které se výjezdová skupina bude zaměřovat, což lze např. získat provedením neformálního výslechu poškozených či svědků.

Po zjištění veškerých potřebných informací již následuje samotná odborná činnost výjezdové skupiny a na místě by se již neměla nacházet veřejnost. Jedinou výjimkou jsou svědci či jiné osoby, které policii mohou přinést užitečné informace, ale i tento výslech probíhá na jiném místě, než probíhá samotné ohledání. Po lokalizaci prostor a vymezení hranic se celý prostor uzavře a dojde k vymezení výchozího bodu, což může být provedeno i pomocí GPS souřadnic. Tento bod by měl být vymezen v takovém místě, které se v čase nebude měnit.¹⁰⁹ S ohledem na okolnosti na místě činu mohou být provedena technická či organizačně taktická opatření ke zlepšení podmínek ohledání, jako je zajištění vhodného osvětlení, umístění různých plachet či prken nad stopami, u kterých hrozí, že by mohly být poškozeny.¹¹⁰ Pak již následuje samotná instruktáž osob, provádějících ohledání. Instruktáž se u jednotlivých účastníků liší dle jejich procesního postavení a úkolů. Například nezúčastněnou osobu poučovat o způsobu ohledání nemusíme, jelikož je osobou pouze dohlížející. Jednotlivé úkoly po vyhodnocení stavu na místě činu přiděluje vedoucí ohledání. Vedoucí bere v potaz i zkušenosti a specializaci jednotlivých zúčastněných osob.¹¹¹ Dobře dle mého názoru mají ohledání místa činu a jeho rozčlenění na jednotlivé zóny vyřešené ve Spojeném království, kde je každá zóna ohledávána postupně a izolovaně. Tedy např. u loupeže rozlišují zónu příchodové cesty pachatele a místo, kde došlo ke vniku do objektu, a

¹⁰⁷ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 83–84

¹⁰⁸ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s.26

¹⁰⁹HLAVÁČEK, Jan a PROTIVINSKÝ, Miroslav, *praktická kriminalistika*. Praha: Kriminalistický ústav Praha PČR, 2006, s. 12

¹¹⁰ CHMELÍK, Jan a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s.40

¹¹¹ PORADA, Viktor. *Kriminalistika: technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 462

zóny, které zahrnují prostory, odkud pachatel odcizil předměty, a dále zóny ostatních možných prostor, kde se mohou nacházet stopy.¹¹²

4.5 VLASTNÍ OHLEDÁNÍ

Metodika nám dává obecné instrukce, jak jednotlivé metody ohledání použít, aby došlo ke správně provedenému ohledání, a v souladu s jednotlivými zásadami ohledání na určitém místě „objektivně, úplně a včas zjistit, zajistit a pro potřeby trestního řízení dokumentovat tzv. konečnou strukturu místa činu, v době našeho příchodu“.¹¹³

Ohledání je doporučováno provádět v následujících fázích:

1. Předběžné (orientační) ohledání
2. Detailní ohledání
3. Závěrečná fáze ohledání
4. Hodnocení výsledku ohledání

4.5.1 Orientační (předběžné) ohledání místa činu

Jedná se o první fázi ohledání, někdy nazývanou jako fází statickou. Jde spíše o pozorování samotného místa činu, pokud možno bez přístupu do dané oblasti, a to pouze zrakem. Platí zde zásada ničeho se nedotýkat a s ničím nemanipulovat, což zaručuje, že důkazy zůstanou uchovány v původním stavu.¹¹⁴ Jeho cílem je získat si základní přehled o místě či prostoru, kde bude ohledání prováděno, a stanovit si hranice a určit si objekty, na které se bude ohledání blíže zaměřovat, a v neposlední řadě určit správný způsob a metodu ohledání. Je zpravidla prováděno výjezdovým týmem a v něm pověřeným specialistou. Koordinační a organizační činnosti týmu řídí vedoucí, a to v úzké spolupráci s operačním důstojníkem. Obě strany se průběžně informují o situaci na místě. Smyslem této fáze je hledání a číselné označování důležitých objektů a stop i technická dokumentace reálného stavu. V této fázi je také důležité vymezit správný směr pohybu, kterým se bude ohledávající tým při ohledání místa činu řídit. Těchto způsobů je celkem 7. Platí zde zásada, že zvolený způsob ohledání se již nemění, jelikož změnou by pak mohlo dojít k opominutí

¹¹² PEPPER, Ian K. Crime Scene Investigation : Methods and Procedures. Vol. 2nd ed. [online] Maidenhead: McGraw Hill Education, 2010, str. 9-10 [cit. 2023.08.25]. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=nlebk&AN=466504&lang=cs &site=ehost-live&scope=site>.

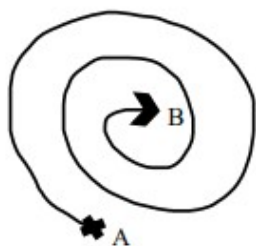
¹¹³ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s. 116

¹¹⁴ NĚMEC, Miroslav a kol., *Ohledání a práce na místě činu*. 1. vydání. Praha: PA ČR, 2010, 130 s.

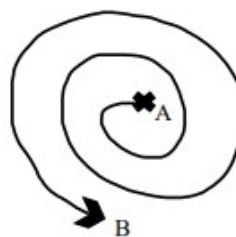
některé části místa činu. Pouze v případě, že by se zvolený způsob jevil v průběhu ohledání jako nevyhovující, lze ho změnit, ale musí se nejprve dokončit původní způsob.¹¹⁵

Při **způsobu ohledání po cestě pachatele** se sleduje vždy přístupová cesta pachatele na základě zjištěných důkazů, od které se postupně pokračuje po trase, kudy se pachatel pohyboval směrem k jeho odchodové cestě.

Při **koncentrickém způsobu ohledání** postupujeme směrem po spirále vždy od kraje vytyčených hranic ohledání směrem do středu ohledávaného místa, tedy k místu, kde se nachází nejvýznamnější objekt (např. mrtvé tělo, vyloupený trezor apod.) Proto je zásadní si tento objekt hned na začátku určit jako styčný bod.¹¹⁶

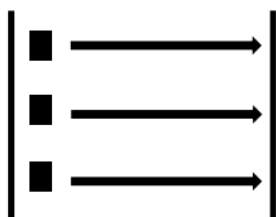
Obrázek č.3 koncentrický způsob

obrázek č.4 excentrický způsob

Excentrický způsob ohledání je veden naopak od středu místa směrem k jeho okrajům, tedy jedná se o ohledání místa činu v podobě rozvíjející se spirály. Opět je zde tedy důležité si zvolit styčný bod, od kterého se postupuje.¹¹⁷

Osoby, které provádí **frontální způsob** ohledání, postupují tzv. rojnicovým způsobem z jedné strany, která je určena jako linie výchozí, směrem ke straně druhé. Tento postup je vhodný zejména pro přehledný a rovný terén a používá se v praxi zejména při velkých haváriích¹¹⁸

obrázek č. 5: frontální způsob ohledání

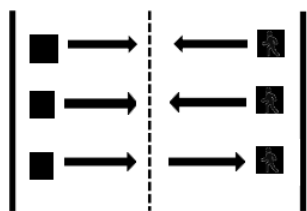
¹¹⁵ NĚMEC, M., *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty PA ČR*. Praha: Abook, 2017, s. 216

¹¹⁶ MUSIL, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 2.přepřacované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 322

¹¹⁷ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004. s. 118

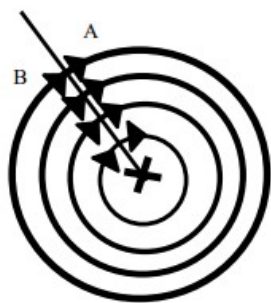
¹¹⁸ SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Ostrava: Key Publishing, 2016, s. 286.

Vstřícný způsob ohledání, podobně jako frontální způsob má charakter rojnicového ohledání. Postupuje se ale od protilehlých hranic proti sobě. Mezi linií, která postupuje, by nemělo docházet k velkým rozestupům a měla by se případně vyrovnávat.¹¹⁹

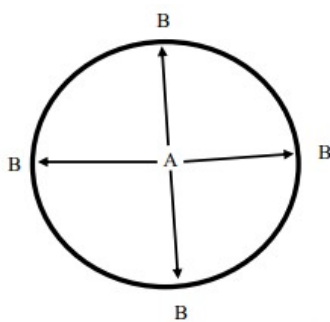
obrázek č. 6: vstřícný způsob ohledání

U **kruhového způsobu** je důležité si vytyčit jednotlivé kružnice tak, aby byly seřazeny od nejmenší kružnice po největší. Členové výjezdového týmu pak postupně opisují pomocí rojnice jednotlivé kružnice, přičemž jeden konec rojnice je ve středu a opačný konec rojnice je na vnější hranici místa činu. Nejmenší kružnice je nejbližší místu činu.¹²⁰

obrázek č. 7: kruhový způsob ohledání

Při **paprskovém způsobu** ohledávající výjezdový tým postupuje od středu místa činu, k jeho okrajům a nazpět a celý prostor ohledává opět ve směru hodinových ručiček.

obrázek č. 8: paprskový způsob ohledání

Ohledání **rajónovým způsobem** spočívá v rozdělení rozsáhlejších prostor do tzv. menších „úseků“, které jsou ohledávány buď jeden po druhém či souběžně. Uvnitř jednotlivých úseků pak můžeme zvolit např. excentrický či jiný postup, který jsem uvedla

¹¹⁹ MUSIL, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 322

¹²⁰ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 16

výše. Důležité je vždy dbát na to, aby žádný úsek nebyl vynechán. Tento způsob využíváme v případech, kdy je terén málo přehledný či hodně členitý.¹²¹

4.5.2 Detailní ohledání

V odborné literatuře se označuje jako dynamické stádium ohledání, jelikož předpokládá aktivní zkoumání místa činu. Mohli bychom ho charakterizovat zejména jako podrobný popis místa činu, jednotlivých objektů a stop, které se zde nacházejí, a také jejich přesné zaměření v prostoru. Současně se zde provádí podrobná dokumentace, a to pomocí fotografií, videozáznamů či zpracováním různých náčrtků a plánek. Ohledáním a zkoumáním nalezených stop (např. odebráním vzorků, snímáním stop pomocí fólie či vyráběním odlitků) pak dochází k odstraňování předmětů či změně jejich polohy, a tím dochází ke změně konečné struktury místa činu. Dochází zde i ke zjišťování negativních okolností, tedy neexistence stop, které se vzhledem k charakteru skutku daly na místě činu předpokládat.¹²² Za ohledání odpovídá vždy vedoucí výjezdového týmu, za vyhledávání a technickou stránku zajišťování objektů a stop, jejich balení a přepravu odpovídá kriminalistický technik, což je také důvod, proč na místo vstupuje zpravidla jako první. Pokud je známa příchodová a odchodová cesta či jak se pachatel pohyboval, je výhodné pro detailní ohledání využít metody podle předpokládané trasy pachatele, v opačném případě postupujeme dle charakteru trestného činu či přírodních podmínek či předpokládaného rozsahu události.¹²³ Samotným smyslem detailního ohledání je zajistit stopy a jiné důkazy, které budou dále využity v procesu zjišťování samotné skutkové podstaty věci, a jejich zadokumentování tak, aby nebylo možné je zaměnit či nemohlo dojít k pochybnostem, že se na daném místě skutečně nacházely.

4.5.3 Závěrečná fáze ohledání

Jedná se o poslední fázi ohledání, která slouží k vyhodnocení postupu a výsledku ohledání místa činu. Dochází k sepisování protokolu o ohledání, vypracování různých plánek, náčrtků či schémat a v případě, že bylo využito psů, k sepisování záznamu o použití služebního psa. V případě nálezů mrtvol na místě činu se zajišťuje její převoz na pitevnu. Zároveň také dochází k balení zajištěných stop a předmětů či zajišťování

¹²¹ MUSIL, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 322

¹²² Ibid., s. 323

¹²³ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 54

významných částí objektů, které z důvodu jejich velikosti nelze zajistit celé. Veškeré stopy, které jsou určeny k dalšímu zkoumání, jsou odděleny od těch, u kterých již další zkoumání není potřeba. Tím se zamezí případné kontaminaci či možnosti, že by vznikly stopy nové. Vedoucí ohledání na závěr provede kontrolu úplnosti ohledání a zaměřuje se na to, zda byly ohledány všechny části místa trestného činu a také všechny objekty, které by mohly mít nějakou souvislost s objasňovaným trestným činem, či zda byly řádně zajištěny veškeré stopy a detailně zachyceny v dokumentaci a nic nebylo zanedbáno.¹²⁴

¹²⁴ MUSIL, J., Konrád, Z., Suchánek, J. *Kriminalistika*. 2. přepracované vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 324

5. KRIMINALISTICKÁ DOKUMENTACE

5.1 VÝZNAM A ZÁSADY KRIMINALISTICKÉ DOKUMENTACE

Ve své podstatě každá trestná činnost po sobě zanechává více či méně čitelné informace ve formě kriminalisticky relevantních událostí či stop. Tyto informace mají svůj zásadní důkazní význam, a je tedy třeba, aby v průběhu celého vyšetřování byly tyto informace důkladně prošetřeny a pečlivě zdokumentovány. Tento účel plní kriminalistická dokumentace. Jejím účelem je především co nejvěrněji zachytit situaci na místě činu, aby umožnila každému, kdo na místě činu nebyl, udělat si ucelenou představu o tom, jak se při vyšetřování postupovalo. Vhodně zdokumentovaný musí být jak průběh každého trestněprávního potupu, tak i jeho výsledek, všechna znalecká zkoumání, veškeré využití kriminalistické úkony, a to tak, aby bylo možné veškeré informace předat v co nejvěrnější verzi dalším orgánům, činných v trestním řízení. Jedná se tedy o ucelený komplexní materiál o průběhu a výsledcích všech kriminalistických metod, kterých bylo v daném případě použito. I přesto, že ji ve své práci uvádím v samostatné kapitole, v praxi probíhá dokumentace souběžně s faktickým ohledáním a je součástí vyšetřovacího spisu, se kterým pracují jak policejní orgány, tak i státní zastupitelství a soud, a je tedy naprosto klíčová.

Velice výstižně ji definuje Němec ve své publikaci, kde uvádí že „*fixace výsledků ohledání místa činu musí v dokumentační podobě vytvořit takový obraz o situaci na místě činu, aby na základě těchto materiálů mohl kdokoliv, tedy i ten, který na místě činu nikdy nebyl, si vytvořit ucelenou představu o situaci na místě činu a bylo možné kdykoliv provést přesnou rekonstrukci činu, odpovídající stavu v době ohledání.*“¹²⁵

Z výše uvedeného plyne, že nároky na kriminalistickou dokumentaci jsou poměrně vysoké. Je tedy důležité vždy dbát na to, aby poskytla názornou představu každému, kdo ji bude následně studovat, a poskytla tak jasnou představu o všech skutečnostech, které se udály v průběhu trestněprávního procesu. V případě potřeby na jejím podkladě musí být orgány činné v trestním řízení schopny obnovit původní situaci na místě činu.¹²⁶ Obsahem dokumentace by tedy měly být vždy jen takové skutečnosti, které byly při ohledání zjištěny. Naopak úvahy a domněnky či jiná tvrzení svědků by protokol o ohledání obsahovat neměl. Odpovědnost za obsahovou část dokumentace má vedoucí výjezdové skupiny či jiný orgán činný v trestním řízení. Veškeré technické úkony provádí technici, kteří odpovídají jednak za způsob provedení takových úkonů, jednak za její kvalitu a technické zpracování, tedy i za

¹²⁵NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: EUROUNION, 2004, s.125

¹²⁶ ŠIMOVČEK, Ivan a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: IURA EDITION, 2001, s. 59

zvolení vhodného postupu při fotografování a použití vhodného technického materiálu. Za výběr objektů, které budou zařazeny do kriminalistické dokumentace, odpovídá vedoucí výjezdové skupiny či jiný orgán činný v trestním řízení. V současné době je veškerá dokumentace pořizována textovými softwary (MS Word či jiné specializované softwary). Fotodokumentací se pak zajišťují stopy materiální. Běžně se také používají i softwary pro vizualizaci a simulaci situací, často např. u autonehod. Výsledek lze pořídit tedy jak v podobě digitální, tak papírové. Obě formy se pak archivují.¹²⁷

Abychom mohli zabezpečit, že dojde ke správnému postupu a výsledky budou efektivní, je třeba dbát na základní zásady při zpracování dokumentace. Jedná se o tyto zásady:

1. Objektivnost provedené dokumentace
2. Účinnost použitých dokumentačních metod
3. Úplnost provedené dokumentace
4. Komplexnost dokumentace

Na základě toho, o jaký druh vyšetřovacího úkonu se jedná, a s přihlédnutím k dané situaci či druhu zkoumaného objektu se použije konkrétní způsob a metoda dokumentace. Třídíme je dle povahy, charakteru a významnosti úkonu do různých forem kriminalistické dokumentace. Mezi nejvyužívanější formy kriminalistické dokumentace v současné době řadíme:

1. Protokol
2. Fotografickou dokumentaci
3. Topografickou dokumentaci
4. Videodokumentaci

Některé publikace uvádí také magnetofonový záznam, zajištění věci in natura, technický znalecký posudek a speciální způsoby fixace.¹²⁸ Pro účely své práce se budu zabývat pouze základními způsoby dokumentace. Dokumentaci procesních úkonů lze provádět již při samotném úkonu, nebo jak umožňuje § 55 odst. 1 trestního řádu, bezprostředně po jeho provedení. Ne všechny formy kriminalistické dokumentace však lze provádět i po provedení samotného úkonu. Mezi ty, které můžeme provádět pouze v průběhu

¹²⁷ RAK, Roman. *Nejnovější metody primárního zajištění místa zásahu*. Vydání: první. Karlovy Vary: Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s., s. 94

¹²⁸ Ibid., s.63

ohledání, patří např. fotodokumentace, náčrtek, videozáznam apod., naopak protokol, schéma či plánek místa činu lze vyhotovit až potom, co ohledání skončí. Každá z uvedených metod má tak svou informační schopnost, dává nám jiný pohled na věc, působí na různé smysly vnímání a umožňuje tak aplikaci dalších kriminalistických či forezních metod. Jako příklad bych uvedla videozáznam, ze kterého jde velice dobře rozeznat mimiku tváře vyslychané osoby, z čehož pak můžeme posuzovat psychický stav či chování vyslychané osoby, ale již například nemůžeme určit přesnou vzdálenost objektů na záznamu. To naopak pomůže určit statická fotografie, kde ke snímanému předmětu přiložíme délkové měřítko. Pokud by se nám tedy podařilo ze snímků, stop a dalších objektů získat danou vzdálenost a vzájemné úhly, je možnost hodnoty dále vložit do specializovaných softwarů a pak použít další metody pro objasnění dané události.¹²⁹

5.2 PROTOKOL O OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU

Protokol patří mezi základní formy dokumentace a jeho procesní náležitosti upravuje §113 odst. 2 trestního řádu, který stanovuje, že protokol musí poskytovat věrný a úplný obraz předmětu ohledání. Měl by tedy obsahovat náčrtky, fotografie, plánky a jiné další pomůcky pro co nejvěrnější zachycení celého průběhu ohledání místa činu. Aby mohl být protokol uplatněn před soudem jako důkazní prostředek, musí splňovat zákonem vymezené náležitosti dle § 55 tr. řádu. Jsou zde vymezena obecná ustanovení, která jsou platná pro každý protokol bez ohledu na jeho konkrétní účel, a je možné ho sepisovat při samotném průběhu ohledání či bezprostředně po něm. Náležitosti, které musí obsahovat, jsou:

1. Pojmenování orgánu činného v trestním řízení, který úkon provádí
2. Místo, čas a předmět úkonu
3. Jména, příjmení úředních osob a jejich funkce a jméno a příjmení všech dalších přítomných osob
4. Stručné a výstižné vylíčení průběhu úkonů, z něhož by bylo patrné zachování všech zákonných ustanovení o prováděném úkonu
5. Návrhy stran, udělené poučení a vyjádření poučených osob.
6. Námitky stran či vyslychaných osob proti průběhu úkonu nebo obsahu protokolu.

Co se týká samotného obsahu protokolu o ohledání místa činu, trestní řád nic speciálního neuvádí. V §55 odst. 3 trestní řád pouze vymezuje požadavky ohledně protokolu

¹²⁹ RAK Viktor a Roman. *Případové studie primárního zajištění místa zásahu*. Karlovy Vary: Vysoká škola Karlovy Vary, 2015, s. 120

o rekonstrukci, vyšetřovacím pokusu či prověrce na místě, což lze per analogiam vztáhnout i na protokol o ohledání místa činu. Patří mezi ně zejména detailní popis okolností prováděného úkonu a dále také jeho obsah a výsledky, také pořízení zvukových a obrazových záznamů či jiných náčrtků. Dále musí být protokol dle §56 odst. 1 tr. řádu také podepsán tím, kdo úkon vykonal, a dále osobou, která se úkonu účastnila (např. znalec).

Základní obsahové náležitosti nebo také zásady zpracování protokolu můžeme najít i v odborné literatuře. Velice systematicky dle mého názoru tyto zásady popisuje Chmelík, který uvádí, že veškeré formulace v protokolu musí být jednoznačné, jasné a také musejí vylučovat nesprávné představy o místě činu. Je tedy třeba se vyvarovat nepřesných výrazů, jako např. blízko, nedaleko apod., veškerá vzdálenost mezi předměty se měří. Pokud mluvíme v protokolu o jednom předmětu, je třeba ho označovat vždy stejně, popřípadě, pokud se na místě jeden druh předmětu vyskytuje vícekrát, označujeme předměty číselně a dále je třeba popisovat předměty v jejich vzájemné souvislosti, teprve poté přejít k popisu věci další. Také značení věcí, stop či fotografických záběrů musí být ve všech materiálech dokumentace shodné a v neposlední řadě v protokolu nesmí být uváděny žádné vlastní úvahy o příčině nebo vzniku stop či události.¹³⁰ Při jeho sepisování je třeba také dávat důraz na jeho objektivnost a vyvarovat se různým predikcím a subjektivním vjemům, jelikož slouží jako podkladový materiál při stanovení dalšího postupu při objasňování prověřované události. Musí mít tedy univerzální způsobilost zprostředkovat přenos autentické informace každému, kdo bude s jeho obsahem seznámen. Má tedy jednak informační hodnotu pro celý průběh událostí, jednak také hodnotu taktickou.¹³¹

Protokol je rozdělen na tři základní části, a to část úvodní, popisnou a závěrečnou. Na tomto dělení se shoduje jak odborná literatura, tak trestní řád i kriminalistická praxe.

Úvodní část zpravidla obsahuje informace o datu, čase a místě zahájení protokolace, obsahuje také název útvaru policie a jména, příjmení, hodnost a pracoviště příslušníků policejního orgánu, kteří ohledání prováděli. Dále také, jaká kriminalistická metoda byla použita a čeho nebo koho se protokol týká, v jaké trestní věci byl pořízen, a je zde vymezen podnět, který vedl k výjezdu na místo činu. Dále je stručně popsán charakter události, světelné a meteorologické podmínky (viditelnost, denní světlo, umělé světlo...)¹³²

Popisná část je nejobsáhlejší a také nejpodrobnější popis průběhu celé události a měla by obsahovat detailní popis toho, jak se na místě činu postupovalo, co na místě činu bylo ohledáno, a měly by být detailně popsány hranice místa činu a veškeré přístupové cesty

¹³⁰ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 130

¹³¹ PJEŠČAK Ján. a kol. – *Základy kriminalistiky*, Praha: Naše vojsko Praha, s. 216

¹³² CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 131

i předměty, které se na nich nacházely. Pokud byla místem činu budova, je protokol zaměřen zejména na místnost, která tvoří ohnisko místa činu, a ta se detailně popíše včetně podlahy, stropu, osvětlení, oken, nábytku a také včetně veškerých předmětů, které se zde nacházejí. Ostatní místnosti stačí popsat obecně či úplně vynechat, pokud s událostí nesouvisí. Popisná část protokolu je vždy psána odbornou češtinou s použitím odborných termínů. Zásadním pravidlem je popisovat celou událost tak, jak ji vidíme v době ohledání a používat přesného názvosloví. Z tohoto důvodu v 60. letech minulého století byla vydána Kriminologickým ústavem Veřejné bezpečnosti příručka (ve dvou svazcích 1960, 1961). Obsahuje nákresy a podrobný popis jednotlivých částí člověka, předměty denní potřeby, spotřebiče, elektrotechniku, výpočetní techniku, nářadí, platidla, zbraně a střelivo, budovy a jejich zařízení a jiné objekty, ke kterým byl vytvořen i přesný terminologický popis. Smyslem příručky bylo, aby všichni nazývali věci stejnými pojmy.¹³³ Tato příručka je tak i přes svůj starší rok vydání dodnes velice funkční a rozšířenou pomůckou všech článků Policie České republiky. Při samotném sepsání protokolu je důležité se vyvarovat zbytečně dlouhých souvětí a vše popisovat s co největší přesností. Také vzdálenosti a rozměry je důležité uvádět s přesnými délkami a s označením bodu, od kterého jsou tyto vzdálenosti měřeny. Při popisu jednotlivých předmětů se vždy postupuje od znaků obecných ke znakům detailním a v popisu se mezi jednotlivými předměty nepřeskakuje.¹³⁴

Závěrečná část je shrnutím částí předchozích. Obsahuje údaje o počtu dokumentů, které v protokolu nalezneme, a dále seznam všech zajištěných stop, předmětů a důkazů, které musí být číselně označeny a musí být uvedeno místo jejich nálezu. Je také třeba uvést, jak se stopami a dalšími důkazy bylo naloženo (např. zaslány na OKTE či přiloženy ke spisu). Také je třeba přiložit seznam všech připojených dokumentů, tedy fotografickou dokumentaci či videodokumentaci, a přiložit veškeré topografické poznatky - náčrtky a plánky z místa činu. Pokud se udála nějaká zvláštní událost v době ohledání, je zde třeba popsat takovou událost. V případě využití psa a psovoda se uvede jejich jméno a důvod a výsledek jejich nasazení. Bylo-li použito nějakých speciálních prostředků (např. vrtulník aj.), uvede se, jaký byl jejich účel a také čas jejich nasazení. Závěr tvoří časový údaj ukončení ohledání společně s podpisy všech osob, které ohledání provedly nebo byly přítomny v době ohledání.

¹³³ HLAVÁČEK, Jan, *Kriminologický ústav a jeho publikační tvorba*, s. 4,5 [online]. 1-14 [cit. 2023-08-26]. Dostupné z <https://docplayer.cz/4357271-Kriminologicky-ustav-a-jeho-publikacni-tvorba.html>

¹³⁴ PORADA, Viktor. *Kriminologická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.

5.3 FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE

Kriminalistická fotografická dokumentace nám umožňuje zachytit objektivní a trvalé informace zjištěné při páchání trestné činnosti a vytváří nám tak názornou a nezkrácenou představu o skutečnostech, které jsou na ní zachyceny, a zároveň nám pomáhá všechny skutečnosti i objektivně posoudit. Může tak být zachycena i skutečnost, která subjektu, který místo ohledával, unikla. Navíc patří mezi metody neinvazivní, tedy fixovaný předmět nijak nepoškozuje ani nenarušuje. Z tohoto důvodu si myslím, že je právem řazena k z nejvyužívanějším a nejdůležitějším zdrojům z místa činu. Abychom zachovali její co největší výpovědní hodnotu, je třeba veškeré záběry pečlivě promyslet a naplánovat a místo ohledání fotografovat vždy v původním stavu, tedy před změnami, které vznikly v důsledku ohledání. Fotografická dokumentace by měla být prováděna pouze odborníky, kteří jsou k tomu proškoleni a ovládají techniku i taktiku pořizování fotografií. Na titulní straně každé fotodokumentace musí být název trestní věci, v rámci které se pořizuje, počet jednotlivých stran včetně příloh a celkový počet fotografií. Běžně je fotodokumentace vyhotovována ve dvou kusech a jednotlivé fotografie jsou číselně označeny. Vybrané snímky je také nutné popsat datem a místem pořízení, souřadnicemi GPS, a pokud to okolnosti vyžadují, také bližším popisem či vysvětlivkami.¹³⁵

I přes rozvoj fotografií digitálních, které jsou v praxi používány stále častěji, má stále své místo u řady kriminalistických úkonů černobílý či barevný kinofilm. Jedním z příkladů, kde je využití běžných analogových přístrojů stále žádoucí, je právě ohledání místa činu. Důvodem je zejména velmi snadná manipulovatelnost s digitální fotografií, přičemž tyto změny pak nejde odhalit ani prohlídkou datového souboru. Tyto snadné počítačové úpravy a změny digitální fotografie mohou zpochybnit její dokumentační hodnotu a následně tak ovlivnit celý průběh trestního řízení. S ohledem na vysoké riziko pozdějších úprav fotografií se digitální fotografie používá zejména k dokumentování předmětů, které lze kdykoliv předložit i v reálném stavu.¹³⁶ Fotografie má ale i jednu nevýhodu, nedokáže totiž zobrazit trojrozměrný prostor. Je pouhým rovinným útvarem, který nedokáže zobrazit rozměr a tvar fotografovaného objektu. K tomuto je proto někdy využívána stereoskopická či fotogrammetrická fotografie.¹³⁷ Třídění kriminalistické dokumentace je různé, ale většina autorů se shoduje a dělí kriminalistickou fotografii na dokumentační kriminalistickou fotografii a speciální druhy kriminalistických fotografií.

¹³⁵ PORADA, Viktor, *Kriminalistika: (úvod, technika, taktika)*. Plzeň 2007: Aleš Čeněk., s 295

¹³⁶ PORADA, Viktor a kol., *Kriminalistika: Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2016, s. 430-431

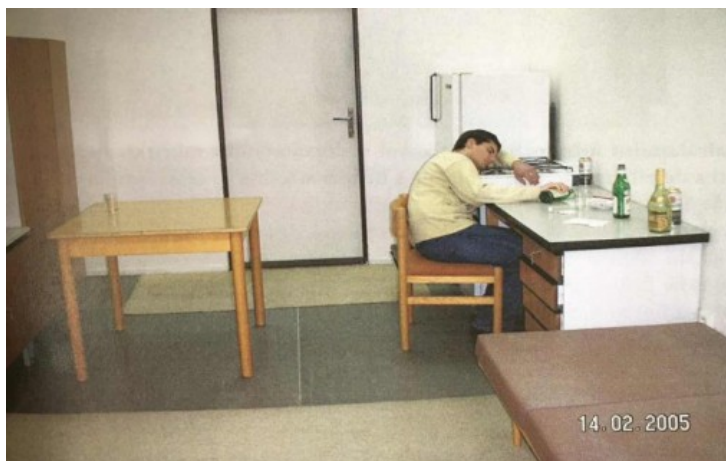
¹³⁷ NĚMEC, Miroslav a kol., *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: PA ČR, 2010, s. 43

5.3.1 Dokumentační kriminalistická fotografie

Dokumentační fotografie zachycuje skutečnosti a události, které lze ze snímku rozpoznat pouhým okem. Musí z nich být jasně zřetelná lokalizace místa činu, a to i s jeho podrobnou celkovou nálezkovou situací, která musí zachycovat i veškeré detaily a jejich vzájemné prostorové vztahy. Naopak by na snímku neměly být žádné objekty, které na místě činu v době spáchání trestného činu nebyly.

Dle rozsahu záběru rozlišujeme 4 základní typy fotografií: orientační, přehledná, polodetailní a detailní¹³⁸ a zároveň ještě bývá součástí celková přehledná fotografie, kterou uvádí ve své knize profesor Straus.¹³⁹

Orientační kriminalistická fotografie zachycuje místo činu zasazené do okolního prostředí a mělo by z ní být patrné, zdali se nachází v uzavřeném prostoru či otevřeném. Jejím úkolem je fixovat místo vyšetřované události z důvodu pozdějšího přesného místa určení. Zachycuje tedy kromě samotného místa činu i jeho okolní prostředí, začlenění v terénu, charakteristické body a také přístupové cesty.

Obrázek č. 9: Orientační fotografie místa činu¹⁴⁰

Pokud se místo činu nachází v uzavřeném prostoru, fotí se celý dům či objekt, což nám pak přibližuje, zdali stojí objekt samostatně, či je součástí nějakého uskupení s jinými objekty. Orientační fotografii je vhodné pořizovat z nějakého vyvýšeného místa a nejlépe pak

¹³⁸ ŠIMOVČEK, Ivan a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Iura Edition, 2001., s. 61

¹³⁹ STRAUS, Jiří a kol., *Kriminalistická technika*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005b, s. 388

¹⁴⁰ STRAUS, Jiří, a kolektiv. *Kriminalistická technika*, 3. Rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, s. 409

z dronu či letadla. Pokud orientační fotografii nelze pořídit běžným způsobem, je možné použít i objektiv širokoúhlý či panoramatickou fotografii.¹⁴¹

Přehledná fotografie zachycuje místo jako celek, společně se všemi předměty a objekty ohledání, již ale nezachycuje blízké okolí ani objekty přilehlé. Je pořizována ve statické fázi ohledání a fixuje tak první pohled na místo činu. Aby byla autentičnost místa zachována, měla by se pořizovat ihned po vstupu na místo nálezu. Snímky se pořizují ze stanovených hranic ohledání, a to zpravidla z několika úhlů, aby byla dodržena podmínka, že všechny pořízené snímky jsou fixovány na ústřední objekt ohledání.¹⁴²

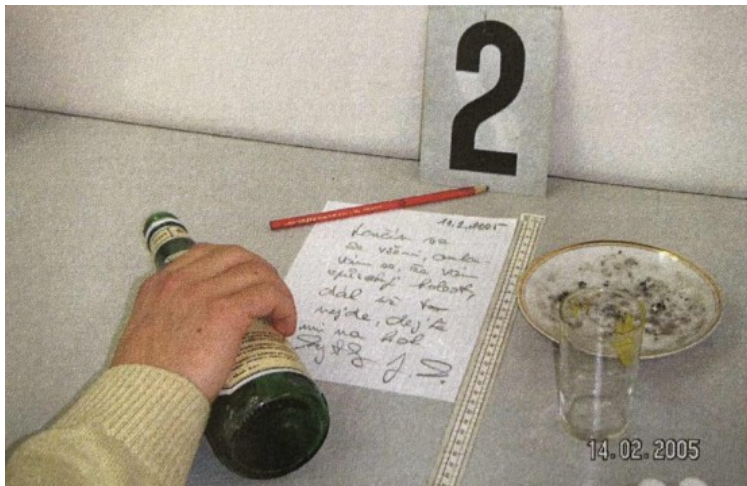
Obrázek č. 10: přehledná fotografie z místa činu¹⁴³

Polodetailní fotografie zachycuje ty nejdůležitější úseky z místa činu, soubory předmětů, stop a jejich vzájemný prostorový vztah s ústředním objektem. Jejím cílem je zafixovat nejdůležitější objekty v dostatečném měřítku společně s předměty, které je bezprostředně obklopují. Mohou být tak zachyceny celé soubory stop jako např. stopy lidského pohybu. Polodetailní fotografii zhotovujeme v rámci dynamické fáze ohledání.

¹⁴¹ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 132

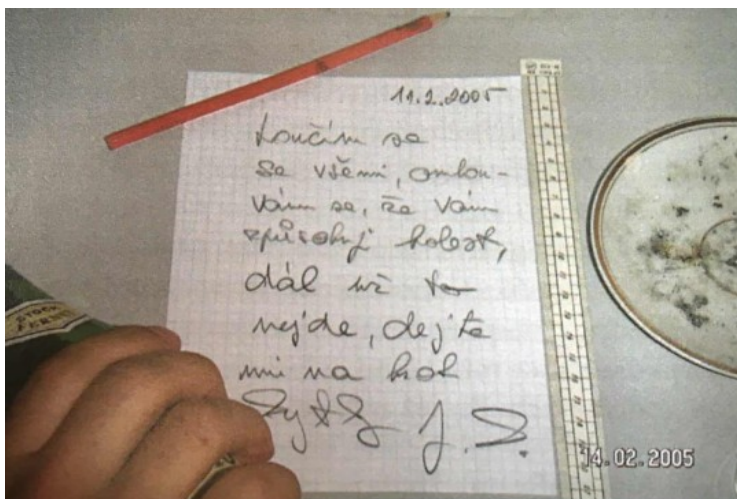
¹⁴² MUSIL, Jan; KONRÁD, Zdeněk; SUCHÁNEK, Jaroslav, *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C.H.Beck, 2004, s. 255 – 256.

¹⁴³ STRAUS, Jiří, a kolektiv. *Kriminalistická technika*, 3. Rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, s. 410

Obrázek č. 11: polodetailní fotografie z místa činu¹⁴⁴

Detailní fotografie zachycuje detaily jednotlivých stop a předmětů, které mají přímý vztah k místu činu. Od ostatních fotografií se liší především tím, že fotografuje veškeré stopy a předměty vždy izolovaně od okolního prostředí, a to s milimetrovým měřítkem a přiloženým číslem, a zachycuje je s jejich typickými kvalitativními a kvantitativními vlastnostmi, jako je jejich tvar, rozměr, povrchová struktura apod. Pomocí detailního typu fotografie dokumentujeme zejména daktyloskopické, trasologické či mechanoskopické stopy, ale i důležité dokumenty apod.

Obrázek č. 12: detailní fotografie místa činu¹⁴⁵

Celková přehledná fotografie je pořizována vždy nakonec, tedy po skončení podrobného ohledání, kdy jsou jednotlivé stopy a předměty číselně označeny v závislosti na

¹⁴⁴ STRAUS, Jiří, a kolektiv. Kriminalistická technika, 3. Rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, s. 410

¹⁴⁵ STRAUS, Jiří, a kolektiv. Kriminalistická technika, 3. Rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, 446 stran, s. 411

jejich poloze, aby bylo zřejmé jejich rozmístění na místě činu. Jejich číselné označení by mělo korespondovat s písemným protokolem či topografickou dokumentací. Přílehlé prostory se zde již nepořizují.¹⁴⁶

Obrázek č. 13: Celková přehledná fotografie místa činu¹⁴⁷

5.3.2 Méně obvyklé druhy dokumentační fotografie

Kromě výše uvedených základních druhů dokumentační fotografie kriminalistika využívá další méně obvyklé způsoby fotografické dokumentace. Do této skupiny řadíme fotografii panoramatickou. **Panoramatická fotografie** se využívá v širších a rozsáhlých prostorách, kde se využívají sekvence záběrů, přičemž jejich okraje se navzájem překrývají. Na základě toho, jak se pohybuje fotografickým přístrojem, panoramatickou fotografií dále dělíme na kruhovou a lineární fotografii. Kruhová panoramatická fotografie nám umožňuje okolí místa činu fixovat až v úhlu 360°. V případech, kdy jsou předměty umístěny v jedné řadě, využívá se lineární panoramatické fotografie.¹⁴⁸

5.3.3 Speciální kriminalistické fotografické metody

V některých případech používá fotografická dokumentace i speciální metody fotografování, které vznikají v rámci kriminalisticko-technické a expertizní činnosti a zachycují její činnost buď již v jejím průběhu, či zaznamenávají až výsledek. Díky těmto metodám je možné zaznamenat a následně zobrazit zejména takové skutečnosti, které nelze běžným okem vidět, a řadíme sem množství specifických druhů fotografií, jako např.

¹⁴⁶ CHMELÍK, Jan a kol. *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, s. 64-66

¹⁴⁷ STRAUS, Jiří, a kolektiv. *Kriminalistická technika*, 3. Rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, s. 411

¹⁴⁸ CHMELÍK, Jan a kol. *Rukověť kriminalistiky*, Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, s. 66

mikrofotografie, makrofotografie, fotografie v různých druzích neviditelného záření, fotografie v různých druzích neviditelného osvětlení, spektrozónální fotografie, holografie, fotografie pláštěvé střely pomocí přístroje Střelofot aj.¹⁴⁹ Každý z těchto druhů snímků má svou nezastupitelnou úlohu, ale kvůli jejich velké specifičnosti a technické náročnosti nejsou všechny tyto fotografie běžně pořizovány a z tohoto důvodu uvedu jen stručnou charakteristiku těch metod, které jsou v běžné praxi nejvíce využívány.

MIKROFOTOGRAFIE

Velká část objektů společně s jejich detaily jsou pro kriminalisticko-technické zkoumání malé či mají velmi jemnou strukturu a vyžadují zvětšení pomocí mikroskopu. Mikroskopický obraz je každým pozorovatelem vnímán velice subjektivně, a tak je nutné doplnit toto pozorování objektivním dokumentem zvaným mikrofotografie. O mikrofotografii mluvíme tehdy, jestliže se zkoumaný objekt zvětší v poměru od 30:1 do maximálního zvětšení až 2000:1, což nám umožňuje zkoumat zvětšené snímky i spolu s jejich detaily, které by prostým okem nemusely být vidět.¹⁵⁰

MAKROFOTOGRAFIE

Pokud potřebujeme fotografovat objekty tak, aby jejich obraz byl větší, než je jeho skutečná velikost, využíváme makrofotografii. Při této metodě dochází k zobrazení objektu na snímku od poměru 1:1 do 30:1, kdy měřítkem pro zobrazení je poměr velikosti zkoumaného objektu a jeho obrazu na filmu či fotografickém senzoru. Této metody často využíváme při fotografování krevních stop, otisků prstů, stop po nástrojích, nábojnicích apod. Je-li tedy objekt (např. nábojnice) o velikosti 3 cm fotografován v měřítku 1:1, bude jeho skutečná velikost odpovídat velikosti zobrazované na snímači či filmu, tedy 3 cm.¹⁵¹ Moderní vymezení makrofotografii definuje jako úkon, který má za cíl vnímat malé výřezy z velkého objektu či snímání malých objektů.¹⁵²

FOTOGRAFIE V ZÁŘENÍ MIMO VIDITELNÉ SVĚTLO

Ke zvýraznění určitých detailů a stop na místě činu se často využívá **infračerveného záření**, jelikož tyto stopy nejsou lidským zrakem viditelné. Jedná se o elektromagnetické záření, jehož vlnová délka je větší než viditelné světlo, ale menší než mikrovlnné záření.

¹⁴⁹ STRAUS, Jiří a kol., *Kriminalistická technika*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005b, s. 393.

¹⁵⁰ Ibid. S. 393

¹⁵¹ KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK., *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2014

¹⁵² KAMPS, H. J., *Makrofotografie*. V Brně: Zoner Press, 2008, s. 5

Výstupem fotografického procesu je pak tzv. infračervený snímek, který se využívá zejména pro dokumentování odlišných struktur, kontrastů či tepelných rozdílů, a kriminalistika ji využívá zejména k zachycení povýstřelových zplodin na tmavém oděvu, zvýraznění stop tělesného tepla, kterou zanechal pachatel na místě činu, pro zkoumání dokumentů a vizualizaci písma ohořelých či starých dokumentů či může pomoci při zviditelňování krevních stop.¹⁵³ **Ultrafialové záření** je elektromagnetické záření, jehož vlnová délka je kratší než u viditelného světla, ale delší, než je u rentgenového záření. Pomocí ultrafialové fotografie také dokážeme odhalit různé detaily, které jsou vlastnímu oku neviditelné. Jsou to zejména důkazy v podobě modřin či jiných kožních poranění nebo stop zubů. Tuto techniku můžeme zároveň využít pro dokumentaci otisků prstů, přebarvení vozidel či také otisky s nízkým kontrastem, jako např. u trasologických stop v prachu.¹⁵⁴

FOTOGRAFOVÁNÍ POMOCÍ CHEMILUMINISCENCE

Jedná se o fyzikální proces, kdy se v důsledku chemické reakce mezi dvěma či více látkami uvolňuje energie ve formě světla. V kriminalistice se využívá zejména pro detekci stop krve a dalších biologických materiálů. Bluestar® je chemiluminiscenční barvivo, vyvinuté speciálně pro práci na místě trestného činu k detekci latentních krevních stop, které můžeme využít jak při práci v exteriéru, tak i v interiéru, a to i pokud byly stopy umyté či silně zředěné. Po nanesení připraveného roztoku na předpokládané místo výskytu krevní stopy dojde k reakci s hemoglobinem, která způsobí uvolnění světla, čímž vznikne zářivá reakce, kterou je možné vidět i v šeru a bez použití UV záření.

K detekci přítomnosti krve můžeme využít i látku zvanou Luminol, která při reakci s železem, přítomným v hemoglobinu, vytvoří energii ve formě světla a vytváří modrou luminiscenci. Má ale na rozdíl od Bluestaru® řadu negativ. Při práci s ním je třeba pracovat ve tmě, jelikož vytváří světlo nižší intenzity, způsobuje poškození struktur DNA a při použití Luminolu může také dojít k falešným pozitivním výsledkům, které může způsobit přítomnost bělidla či mědi. Jedinou výhodou dle mého názoru je, že při práci s ním není potřeba žádného speciálního vybavení kromě stativu, z důvodu delších expozičních časů při dokumentaci záře.¹⁵⁵ Proto si myslím, že jeho použití v praxi by mělo být pouze v ojedinělých případech, kdy není možné použít Bluestar®.

¹⁵³ DUNCAN, Christopher D., *Advanced Crime Scene Photography*. 2. vyd. Boca Raton: CRC Press. 2015, s. 338

¹⁵⁴ MARSH, Nick, *Forensic Photography: A Practitioner's Guide*. 1. vyd. Chichester, West Sussex: Wiley-Blackwell. 2014.

¹⁵⁵ MANCINI, K. and SIDORIAK, J. *Fundamentals of Forensic Photography*. New York: Taylor & Francis., 2018, s. 113–115

5.4 KRIMINALISTICKÁ VIDEODOKUMENTACE

Dokumentace pomocí videozáznamu je dalším druhem obrazové dokumentace. Zachycuje vizuální záznam trestného činu, který byl spáchán, přičemž dynamicky zachycuje zvukové a obrazové informace, které jsou získané v průběhu celého vyšetřování, a lze ho tak využít i jako důkazní prostředek v trestním řízení. Je to jedinečná metoda, která dokáže zachytit průběh celého děje a je zcela objektivním a věrohodným zdrojem při objasňování trestné činnosti.¹⁵⁶ I přes své vysoké nároky je v kriminalistické praxi používaná stále častěji. Její předností je věrnost, autentičnost a efektivnost, s jakou zaznamenává dokumentované události, a tím umožňuje i nezavěšeným osobám seznámit se s danou skutečností. Velice často se tak stává, jako tzv. zvláštní prostředek dle § 55a tr. řádu, součástí protokolu a doplňuje tak slovní popis kriminalistického úkonu či situace.

Prostřednictvím videodokumentace je možné zaznamenávat průběh řady kriminalistických metod a úkonů, jako je rekonstrukce, rekognice, prohlídka těla, exhumace, pitva, domovní prohlídka, výslech svědka či znalce, ohledání místa činu aj., ale slouží také jako dobrý nástroj pro kontrolu činnosti samotných orgánů činných v trestním řízení.¹⁵⁷ Jelikož je videozáznam považován za důkazní materiál, musí splňovat protokolární formu, tedy splnit veškeré náležitosti, které jsou vyžadovány trestním řádem dle § 55, odst.1. Než dojde k samotnému zahájení videodokumentace, je důležité provést přípravu vybavení, kterého bude zapotřebí, dojde k určení místa a času a v neposlední řadě k vytyčení cílů, které budou dokumentovány. Jedná se o poměrně náročný úkon a při jeho zpracování je třeba dodržet všechny organizační, technické a tvůrčí postupy, aby jeho výstupem byl záznam s co největší důkazní hodnotou. Kamera musí být správně nastavena, aby mohla zachytit celou oblast a všechny potřebné informace. Pořízení a zpracování videodokumentace je zcela v kompetenci policejního orgánu. Policejní orgán je nejčastěji reprezentován policejním komisařem a videotechnikem, kteří mají videozáznam na starosti. Komisař si sestaví stručný bodový scénář a vytyčí si cíl, kterého má být videodokumentací dosaženo, následně pak celou situaci řídí a moderuje, a to po celý čas videodokumentace. Veškerou činnost, která probíhá, pak komisař komentuje, klade otázky obviněnému, znalci či dalším osobám, které se účastní úkonu.¹⁵⁸

¹⁵⁶ KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 304

¹⁵⁷ NĚMEC, Miroslav a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha: PA ČR, 2009, s.78-79

¹⁵⁸ KONRÁD, Zdeněk, Viktor PORADA, Jiří STRAUS a Jaroslav SUCHÁNEK, *Kriminalistika*. \plzeň: Aleš Čeněk., 2014, s 304

Za kvalitu pořízeného videozáznamu (obraz a zvuk), případně pořizování kopií pro potřeby policejních složek, odpovídá videotechnik. Ten má také na starosti zajištění technických komponentů a videozáznamy ukládá a archivuje. Je tedy žádoucí, aby měl dlouholetou praxi coby kriminalistický expert či technik a ovládal pravidla zpracování kriminalistické dokumentace. Videotechnik po celou dobu spolupracuje s policejním orgánem a je účasten předběžné prohlídce.¹⁵⁹ Když je videozáznam dokončen, dochází k jeho zpracování, analýze a k jejímu vyhodnocení. V případě procesních úkonů, vyjma ohledání místa činu, platí obecná zásada, že se videozáznamy needitují, aby nedošlo ke ztrátě relevantních informací. Každý procesní videozáznam je vždy časově vymezen a je označeno i jeho případné přerušování z organizačních či technických důvodů. Videozáznam je opatřen archivním číslem, číslem vyšetřovacího spisu a osobními údaji osoby, která stříh provedla, a na samotném konci je napsán titulek „KONEC.“ Při jakýchkoliv úpravách na videozáznamu je třeba uvést délku stopáže a to jak u upraveného videozáznamu, tak i u původního originálu i s jeho místem uložení.¹⁶⁰

5.5 KRIMINALISTICKÁ AUDIODOKUMENTACE

Kriminalistická audiodokumentace primárně slouží k zaznamenání zvuku, a to v podobě zvukové nahrávky na zvukovém nosiči. Nejčastěji je v praxi využívána při výslechu, kdy je zaznamenávána řeč osoby (svědka, poškozeného či obviněného). Dotyčná osoba na záznamu popisuje, jak k události došlo, či popisuje její průběh a místo, kde se daná událost stala. Tento druh dokumentace je možné využít i při protokolaci ohledání místa činu. Nejčastěji se pak provádí u zvláště závažných trestných činů, u stěžejních výpovědí svědků či obviněných, ale také u výpovědí starých, těžce nemocných nebo nezletilých, a to zejména pro rychlejší způsob zpracování. Protokol se pak sepíše přesně podle audiodokumentace.¹⁶¹

Dříve se při audiodokumentaci využívala magnetická páska, v současné době se zaznamenání zvuku provádí na diktafony. Výhodou je jejich velká kapacita a možnost několikanásobného přehrávání bez poškození kvality nahrávky a také možnost vložení do různých formátů, které pak lze přenášet či kopírovat. Analýzu audionahrávek mají na starosti audioexperti a jejich činnost spočívá zejména v identifikaci osob dle hlasu či identifikaci zvuků v různých prostředích a také analýzu záznamových zařízení samotných.¹⁶² Při audiexpertize zkoumáme jednak projev mluvený, kdy je snaha zjistit pohlaví dané osoby,

¹⁵⁹ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 408-409

¹⁶⁰ *Ibid.*, s. 410

¹⁶¹ SVOBODA, Ivo a kol. *Kriminalistika*. Ostrava: KEY Publishing, 2016., s. 41

¹⁶² NĚMEC, Miroslav a kol., *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: PA ČR, 2010, s. 83-85

následně pak její věk, etnickou, místní či sociální příslušnost, ale i vzdělání či povolání dané osoby. Pokud jsou zkoumány vlastnosti daného záznamu, experti se při něm zaměřují na příčinu vzniku nahrávky. Snaží se určit místo, kde nahrávka byla pořízena, a to prostřednictvím okolních zvuků nebo samotného mluveného projevu dané osoby, či zjistit konkrétní přístroj, na který byl záznam pořízený.¹⁶³

5.6 TOPOGRAFICKÁ DOKUMENTACE

Kriminalistická topografická dokumentace je nedílnou součástí protokolu o ohledání místa trestného činu a provádí se v průběhu jednotlivých fází ohledání. Jejím účelem je zobrazit a graficky znázornit kriminalisticky důležitá místa společně s podrobnostmi daného terénu či objekty s jejich detaily na rovinném podkladu, a to včetně jejich vzájemných vzdáleností. K tomu kriminalistika využívá různých metod, jejichž výsledkem je zpracování náčrtku, schématu či plánu místa činu.¹⁶⁴

Nespornou výhodou topografické fotodokumentace je snadnější orientace v rámci daného stavu a to díky přesně zobrazené nálezové situaci na místě činu. V praxi nám tak pomáhá správně vyvodit všechny relevantní jevy a zákonitosti z místa činu a tím následně lépe pochopit průběh a motiv celé události. Je tak i velmi významnou pomocí při vyšetřovacím pokusu či rekonstrukci trestného činu. „*Oproti fotografii má topografie výhodu v tom, že umožňuje volný výběr objektů, které souvisí s objasňovanou událostí, a v tom, že pomocí více způsobů zobrazování (půdorys, bokorys, nárys a řez) je možné zachytit všechny tvary zobrazovaných objektů.*“¹⁶⁵ Naopak její nevýhodou je riziko ovlivnění subjektivními zkušenostmi toho, kdo topografickou dokumentaci pořídil. Tato osoba pak není schopna vnímat veškeré detaily v daném prostoru a vybírá pouze ty, které jsou dle ní relevantní, což někdy může další průběh vyšetřování významně ovlivnit.¹⁶⁶ K tomu, abychom dokázali získat rozměry a vzdálenosti jednotlivých objektů s jejich detaily, využíváme řady speciálních metod jako je **metoda pravoúhlých souřadnic, metoda průsečná, grafická metoda protínání vpřed a grafická polární metoda**, nebo jsou využívány **fotogrammetrické metody či GPS**. V praxi je nejpoužívanější pro svou

¹⁶³ (Policie České republiky: kriminalistická dokumentace [online]. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=81637&doctype=ART&chnum=1>)

¹⁶⁴ KONRÁD, Zdeněk a Jiří STRAUS. *Kriminalistika: teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 296

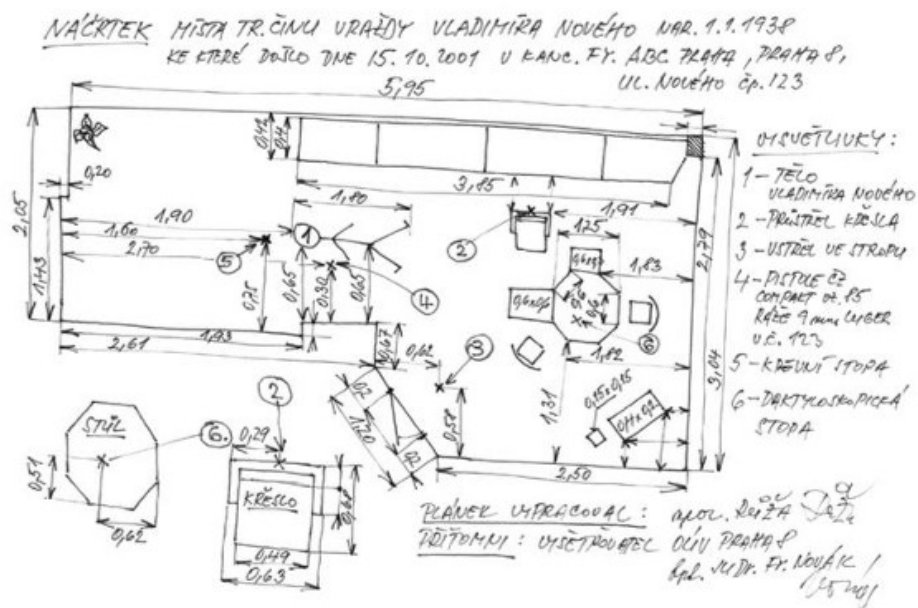
¹⁶⁵ VICHLENDÁ, Milan. *Kriminalistika* [online]. Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., Karviná, 2011. s. 228. [cit2024.15.01] Dostupné z: <https://www.sosoom.zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>

¹⁶⁶ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika. Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň. Aleš Čeněk, 2016. s. 435

spolehlivost, jednoduchost a nenáročnost na technické vybavení metoda pravouhlých souřadnic, kdy se určuje poloha jednotlivých bodů na základě pravých úhlů. V méně dostupném terénu je pak využívána metoda polárních souřadnic, kdy je využíván měřičský stůl a bod, který leží pod stolem, je brán jako výchozí. Při měření se využívá teodolit a dálkoměr. Od výchozího bodu jsou pomocí dálkoměru změřeny vzdálenosti k dalším objektům a teodolitem se vyměřuje prostorový úhel. K topografické dokumentaci řadíme, jak jsem již uvedla výše náčrtek, plánek a schéma.¹⁶⁷

5.6.1 Náčrtek

Náčrtek je zjednodušeným grafickým znázorněním místa činu, vytvořeným běžnými pomůckami, jako jsou psací potřeby, papír (ideálně čtverečkový) a pravítko. Je zpracován ručně a to v průběhu ohledání přímo na místě kriminalistickým technikem. Jeho cílem je lepší orientace na místě činu.

obr. č. 14: Náčrtek místa trestného činu vraždy¹⁶⁸

Do náčrtku se v souladu s postupy ohledání zakreslují všechny důležité předměty společně s jejich rozměry a vzájemnými vzdálenostmi, které jsou kriminalisticky relevantní, společně s jejich číselným označením. Následně pak náčrtek slouží jako podklad pro zhotovení plánu místa činu.¹⁶⁹ V jednodušších případech pro účely dokumentace stačí

¹⁶⁷ CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, s. 144-146

¹⁶⁸ Příloha č. 1 k ZP PP č. 100/2001 – Náčrtek místa činu

¹⁶⁹ CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 73

pouze náčrtek bez nutnosti vypracovávat plánek. Rozměry v náčrtku označujeme jako kóty, které se vztahují vždy k určitému výchozímu bodu měření, který by měl být stálý a neměnný. Číslo kóty každého předmětu musí být pak shodné s číslem ve fotodokumentaci a s protokolem o ohledání místa činu. Náčrtek orientujeme vždy dle světových stran, přičemž je zvýrazněn sever.¹⁷⁰ Náčrtek může být zhotoven pro různé situace a pro jedno ohledání může existovat i více náčrtků. Dle charakteru a rozsahu místa činu rozeznáváme tyto druhy náčrtků:

- a. **Orientační náčrtek** – zachycuje teritoriální umístění prostoru ohledání s nejbližším okolím, včetně přístupových cest;
- b. **Situační náčrtek** – zachycuje všechny objekty, které objasňují situaci na místě, napadený objekt, důležité stopy a jejich prostorové umístění apod.;
- c. **Polodetailní a detailní náčrtky** – zachycují menší úseky místa nebo jednotlivé objekty, stopy a jejich prostorové umístění.¹⁷¹

Součástí zhotoveného náčrtku je i datum, označení policejního útvaru, spisová značka, název případu a také vypracovaná legenda s popisem jednotlivých, chronologicky očíslovaných předmětů a stop, které souhlasí s protokolem o ohledání místa trestného činu. Na konci je náčrtek podepsán policistou, který náčrtek vypracoval, a dále i zúčastněnými osobami přítomnými při ohledání. Náčrtek se následně stává součástí spisu, a jak jsem již uvedla výše, slouží jako podklad pro vytvoření plánu.¹⁷²

5.6.2 Plánek

Plánek místa činu je přesným grafickým znázorněním místa činu na rovinný obraz, zhotovený v příslušném měřítku s použitím metod technického kreslení. Používá se zejména u závažnější trestné činnosti, kde je pravděpodobná větší koncentrace stop. Není tedy stanovena povinnost jeho zhotovení u každého případu. Základním předpokladem je náčrtek, který slouží jako podkladový materiál.¹⁷³ Dříve se Plánek vytvářel ručně pomocí rýsovacích nástrojů, jako je tužka, pravítko a průsvitný pauzovací či milimetrový papír.

¹⁷⁰ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika. Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 436

¹⁷¹ VICHLENDÁ, Milan. *Kriminalistika* [online]. Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., Karviná, 2011. s. 228. [cit2024.15.01] Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>

¹⁷² CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, s. 74

¹⁷³ NĚMEC, Miroslav a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha: PA ČR, 2009, s. 15

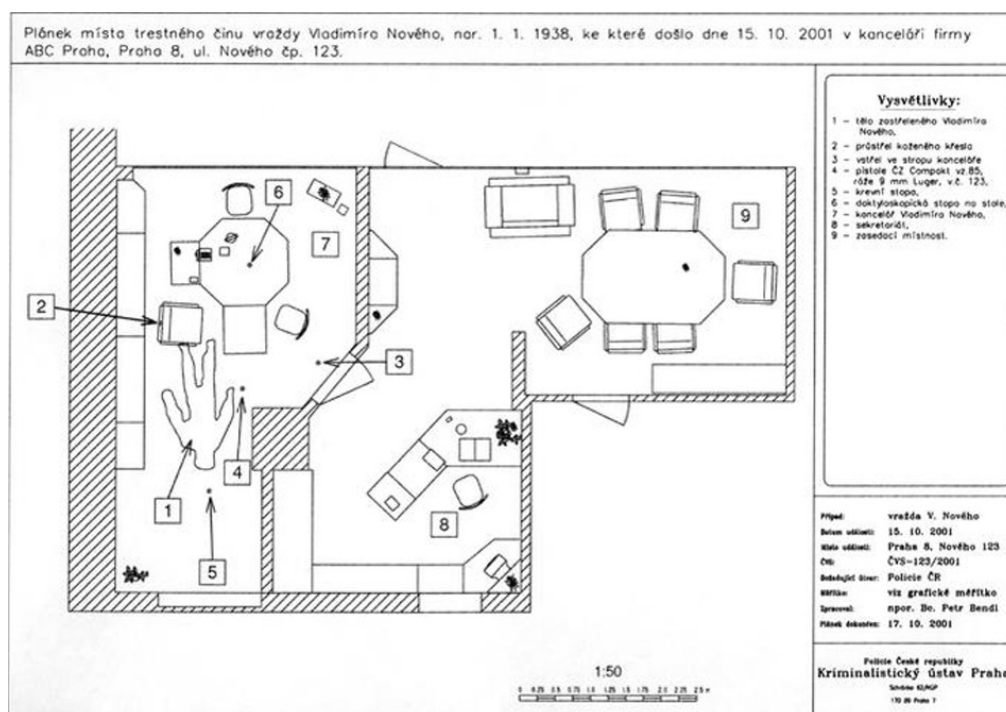
V současné době se již při jeho zpracování využívají zejména počítačové programy, jako je například PC Crash, CAD programy s vektorovou grafikou apod. Jeho zpracování probíhá mimo místo činu na základě údajů zapsaných a zakreslených na náčrtku.

Před samotným zpracováním je důležité si zvolit správné měřítko, které je zcela zásadní pro přenesení skutečných rozměrů z místa činu na listinný dokument. Při stanovení měřítka vždy záleží na rozsahu ohledání a pro usnadnění jeho ideální volby se využívá vzorce: $Z = K/M$

Kde: Z je poměr zmenšení (požadované měřítko)

K je konstrukční jednotka (velikost papíru – většinou A4)

M je velikost objektu ve skutečnosti (největší rozměr objektu)

Obr.15: Plánek místa trestného činu vraždy¹⁷⁴

Plánek vyhotovíme tak, aby po jeho rozložení ve spisu ukazoval stejný směr, jako byla příchodová cesta pachatele a zakreslujeme veškeré relevantní objekty a stopy, které jsou uvedeny ve fotodokumentaci a protokolu a i číselné označení musí být ve všech druhích dokumentace shodné. Při vytváření se v plánu používá specifických symbolů a značek, znázorňujících různé předměty, jako je např. strop, elektrické vedení, les apod., a je třeba je

¹⁷⁴ Příloha č. 1 k ZP PP č. 100/2001 – Plánek místa činu

dodržovat. Jelikož plánec jako takový neobsahuje kóty, je vhodné některé upřesňující míry uvést do legendy¹⁷⁵

Z formální stránky musí mít plánec označení příslušného případu a razítko policejního útvaru, dále je v něm uvedeno datum zhotovení, číslo spisu, označení světových stran (stejně jako u náčrtku se zvýrazňuje sever), měřítko a jméno s hodností toho, kdo plánec vypracoval.

Plánek se zhotovuje černobíle a jeho kopie lze pořizovat pouze reprografickými či fotografickými metodami, jiné způsoby jsou spíše nevhodné. Pokud je potřeba si při vyšetřování barevně vyznačit nějaký objekt či stopu, je to možné pouze do kopie, nikoliv však do originálu.¹⁷⁶

5.6.3 Schéma

Pokud je třeba určitou situaci zaznamenat zjednodušeně či znázornit důležitý prvek určitého objektu, popřípadě i jejich vzájemné vztahy, lze využít schéma. V praxi se s tímto formátem nejčastěji setkáme při dokumentaci např. elektroinstalace, vzduchotechniky či také např. při zaznamenání polohy kosterního nálezu v hrobové jámě nebo poškození nalezených na zbraních apod. Při zhotovení schématu postupujeme stejně jako u náčrtku, a to i včetně použitých prostředků a metod.¹⁷⁷

5.7 SOUČASNÉ TRENDY V KRIMINALISTICKÉ DOKUMENTACI

Dnešní doba je moderních technologií plná a neustálé vytváření inovativních metod rozšiřuje způsoby, jak chytit pachatele nebo zachránit lidské životy. Tato problematika je velice rozsáhlá a mohla by být samotným tématem k diplomové práci, a proto jsem si vybrala pouze některé, které považuji za nejzajímavější.

5.7.1 Systém dokumentace Spheron R2S Crime

Kriminalistická praxe má v současné době k dispozici již řadu moderních metod, které se začínají využívat, a to i v kriminalistické dokumentaci. Kriminalistický technik již nebude nucen ručně lepit fotografii do alba, ale bude mít již k dispozici fotografii v digitální podobě

¹⁷⁵ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika. Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň. Aleš Čeněk, 2016. s. 437

¹⁷⁶ STRAUS, Jiří a kol., *Kriminalistická technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005b, s. 402

¹⁷⁷ PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika. Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň. Aleš Čeněk, 2016, s. 437

k dalšímu zpracování. Možnost prohlížet si místo činu na obrazovce v digitální podobě a následně pracovat s virtuálním spisem nám nabízí Systém Spheron. Jedná se o plně automatizovaný a zcela unikátní systém, který nám umožňuje vytvořit kompletní digitální kriminalistickou dokumentaci místa činu. Česká republika systém zakoupila v roce 2005 a patří mezi prvních pět zemí, které tento přístroj vlastní.

obr.16: systém Spheron

Systém je složen ze softwarového programu R2S (R2S – Return to scene) a sférické kamery SPHERON VR, která místo činu dokumentuje pomocí sférické fotografie a dává pocit tomu, kdo si ji prohlíží, že se nachází uprostřed daného prostoru a díky prvkům prohlížeče, které ovládá, se v daném prostředí může rozhlížet. Kamera je osazena objektivem s velmi krátkým ohniskem, čímž je docíleno snímání vertikálního rozsahu 180° a její motoricky ovládaná hlava je schopna otáčet kameru v horizontální rovině o 360°. Dílčí skeny jsou pak následně poskládány do jednoho panoramatického obrazu. Svým rozsahem tak sférická kamera dokáže obsáhnout téměř celý prostor.

Další jedinečnou vlastností je také vysoké rozlišení jeho snímacího čipu s 50 milióny pixely a velká barevná hloubka s 96 bity. Tyto parametry umožňují prohlížet kontrastně nasvícené prostředí, zkoumat na různých objektech i velice malé detaily či naopak zvětšovat předměty, které jsou vzdálené. Pomocí těchto vlastností se pak požadovaný prostor zadokumentuje v potřebné kvalitě, a to i za nepříznivých světelných podmínek.

Na přiloženém obrázku vidíme screenshot ze systému SceneCenter Forensics, kde můžeme vidět, jaké kvality zpracování lze dosáhnout. Jak jsem uvedla již výše, do finální dokumentace lze vyznačit důležité odkazy a zajištěné stopy či zanést důležité míry a po rozkliknutí se na obrazovce objeví detaily o stopě, která byla zajištěna.

Obr. č.17: Náhled softwaru SceneCenter Forensics¹⁷⁸

Zvláštní předností programu je, že vytvořené panorama, můžeme doplnit o další popisné informace, jako jsou fotografie, topografické plány, audiozáznamy, videozáznamy, popisky či seznam všech zajištěných stop. Všechny tyto informace mohou být doplněny o další průvodní informace a odkazy. Odkazy se pak na snímcích zobrazují jako barevné symboly, které pak pomáhají vytvořit si ucelenou představu o všech potřebných informacích o místě činu.¹⁷⁹ O použití Systému Spheron k dokumentaci místa události rozhoduje policejní orgán po předchozí domluvě se znaleckým pracovištěm policie. Využívá se zejména při dokumentaci zvláště závažných trestných činů či při dokumentaci mimořádných událostí, jako jsou dopravní nehody většího rozsahu, ekologické havárie či požáry apod.

I přes celou řadu kladů, které Spheron jistě má, je dle mého názoru škoda, že se společnost Spheron nesnaží zkombinovat více technologií (např. s metodou prostorového laserového skenování) pro přesnější výsledky a dokumentuje místo pouze pomocí fotografie.

¹⁷⁸SPHERONCOM. *spheronvr general information*. SpheronVR official site [online].

WaldfishbachBurgalben: SpheronVR, [cit. 2024.18.03] Dostupné z:

<https://www.spheron.com/products/forensics.html>

¹⁷⁹ KÚP se představí na Pragoalarmu [online], 2008, [cit. 18.03.2024]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-policie-cr-celorepublikove-utvary-kriminalisticky-ustav-prahazpravodajstvi-kup-na-pragoalarmu.aspx>

Tímto způsobem nelze dosáhnout naprosto přesného 3D obrazu. Abychom pomocí sférické kamery získali 3D rozměry, je nutné místo snímat z několika pozic, avšak i přes veškerou snahu bude vždy docházet ke zkreslení. Jako další nevýhodu vidím jeho velkou pořizovací cenu, která začíná na dvou milionech korun a dle konfigurace může končit až u dvojnásobku této ceny.¹⁸⁰ Právě z tohoto důvodu jsou systémem Spheron vybavena pouze dvě pracoviště. Jeden má Oddělení kriminalistické dokumentace Kriminalistického ústavu v Praze a druhý Odbor kriminalistické techniky a expertiz Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje. Na místě činu se s ním prakticky nelze setkat a většina techniků a vyšetřovatelů je bohužel stále odkázána na klasické pomůcky, jakými jsou digitální fotoaparát, tužka a papír.

Spheronu však nemůžeme upřít jeho prvenství v tvorbě virtuální prohlídky místa činu, čímž posunul kriminalistiku o velký krok dopředu. Přinesl nám nové možnosti vizualizace místa činu v průběhu vyšetřování a dokazování trestné činnosti a v neposlední řadě poskytl možnosti, jak zefektivnit práci policie, jelikož dokáže přes webové rozhraní zpřístupnit online celou dokumentaci.¹⁸¹

5.7.2 UAV (Unmanned Aerial Vehicle)

Velkému rozmachu se v současné době těší tzv. Unmanned Aerial Vehicle, v českém překladu bezpilotní letadla či drony, které jsou ovládány na dálku. Jejich automatizace může být buď částečná, či úplná. Plně automatické UAV mají trasu kompletně naprogramovanou, a to i včetně vzletu a přistání, ty, které jsou automatizovány částečně, ovládá člověk, ale jsou mu nápomocny různé komponenty, které usnadňují stabilizaci letu. Díky jejich využití při policejních činnostech se otevřely nejen nové možnosti, ale v některých oblastech dokážou i usnadnit a zefektivnit policejní práci, jelikož velice rychle získávají požadované údaje a s mnohem nižšími náklady, než je létání vrtulníkem. V neposlední řadě díky absenci pilota mohou pomáhat chránit životy záchranářů a dalších zasahujících, jelikož je lze vyslat do míst, která jsou pro let vrtulníku s posádkou nebezpečná.¹⁸²

UAV mohou nést multispektrální kamery se speciálními senzory, jako je například termovize či noční vidění. Tyto schopnosti mohou být použity například při pátrání po pohřešovaných osobách, jelikož vymezenou oblast může prohledat pomocí předem nadefinovaného programu, podobného rojnicí. Namísto mnoha desítek osob mohou celé

¹⁸⁰ POLICIE ČR. Obecné informace o Policii České republiky. Oficiální stránky PČR [online]. Praha: Policie ČR, [cit. 2024.18.03]. Dostupné z: www.policie.cz

¹⁸¹ PORADA, Viktor, STRAUS, Jirí, a kolektiv. Kriminalistika (výzkum, pokroky, perspektivy). Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2013, s. 141

¹⁸² Austin, Reg. *Unmanned Aircraft Systems: UAVS Design, Development and Deployment*. Chichester : Wiley, 2010.

pátrání zajistit dva piloti, a to za výrazně kratší dobu. UAV vybaven kamerou s termovizní navíc může hledat i v noci nebo za nepříznivých podmínek. Jeho použití má však své limity, nemůže létat v bouřce nebo silném větru, nicméně riziko ztráty nebo poničení UAV je mnohem přijatelnější než ohrožení posádky a ztráty vrtulníku.

Naopak zásadní nevýhodu bych viděla ve výdrži akumulátorů. Čím má totiž UAV větší hmotnost, tím větší kapacita akumulátoru je potřeba. Zásadní vliv na jeho výdrž mají také klimatické podmínky, jako je vlhkost, zima či vítr.

obr. č. 18: Český Brus PČR

UAV využívají zejména oddělení bezpilotních letadel Letecké služby Policie České republiky, dále pak Územní odbor Policie České republiky Příbram a oddělení dokumentace a speciálních analýz Kriminalistického ústavu v Praze.

Dnešní podoba UAV, které využívá i Policie České republiky, je tzv. koptéra, která má určitý počet vrtulí. Dle jejich počtu se pak odvíjí i druhové jméno přístroje, např. trikoptéra, hexakoptéra apod. Díky vyššímu počtu vrtulí je pak prostředek ve vzduchu stabilnější a může se snáze pohybovat do všech směrů.¹⁸³

5.7.3 3D scanner

Jedná se o zařízení, které slouží k analýze reálného prostředí pro sběr údajů, jež mohou být využity k sestavení trojrozměrných digitálních modelů. Jeho funkce spočívá ve vyzařování bodového laserového paprsku, který umožňuje vytvořit síťový 3D model scény. Jeho fungování tkví v přesném automatickém zaměřování velkého množství bodů, kdy je každý bod definován parametry X, Y, Z v tříosém systému. Body jsou svou velikostí i

¹⁸³ ROBINSON, Edward M. Crime scene photography. 2nd ed. Burlington: Academic Press, c2010

počtem neomezené. Finálním výstupem zpracování dat je velmi detailní model terénu, povrchu či objektu zpracovaný do 3D podoby.

Obr. č. 19: 3D laserový skener Faro Focus S150¹⁸⁴

Využití 3D scanneru je určeno zejména k vertikálnímu a horizontálnímu skenování vnějších a vnitřních prostor. Následný 3D model je pak černobílý a vestavěná kamera následně zaznamenává informace o barvě objektů, které se v dané scéně nacházejí. Díky tomu je pak možné vytvořit plnohodnotný barevný a velice přehledný model.¹⁸⁵ 3D scanner je možné využít i v těžce přístupných prostorech, jakými jsou třeba šachty či sklepy. Jinými slovy, lze ho použít tam, kde je potřeba uskutečnit rychlou a přesnou digitalizaci prostoru či zájmových objektů, přičemž za objekt lze pokládat jak předmět samostatný, tak i celé vybavení místnosti či celý dům, ulici i město nebo také vozidla, letadla či lodě. Výsledkem jeho činnosti je pak přesný 3D model, který můžeme využít k virtuálnímu procházení celou scénou a vracet se k různým detailům, které na místě policisté přehlédli, ale přístroj je zachytil.¹⁸⁶ Co se týká přesnosti, prostorové laserové skenování nemá v současné době konkurenci. Na vzdálenosti 25 metrů jeho nepřesnost činí pouhé 2 milimetry. Tuto schopnost lze využít například u dopravních nehod, kdy jsou za účelem dokumentace přesné polohy naskenovaná sedadla cestujících a řidiče v okamžiku nehody. Metoda laserového

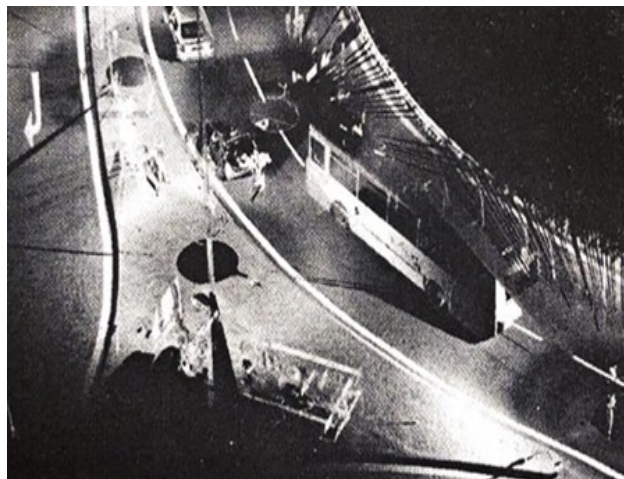
¹⁸⁴ Faro Focus S150. In: merici-pristroje.cz [online], [cit. 2024.10.04]. Dostupné z: <https://www.merici-pristroje.cz/faro-focus-s150/>

¹⁸⁵ MAREK, Zdeněk, Rescue Report, výtisk: 1, rok vydání 2012, str. 10-12, www.rescue.cz

¹⁸⁶ NEJTKOVÁ, Miroslava, MAREK, Zdeněk, Bezpečnostní výzkum [online], 2017, [cit. 2024.03.24]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/33/271.pdf>

skenování je velice mladou metodou. V České republice byla představena poprvé v roce 2006. Její vysoká cena vedla k tomu, že 3D scanner nejprve našel uplatnění v oborech jako geodézie a stavebnictví, ale postupně se pak začala rozšiřovat i do dalších odvětví. Jako zajímavost bych zmínila, že využita byla tato metoda i k vytvoření digitálního modelu Karlova mostu.¹⁸⁷

Mezi oblíbené 3D scannery pro dokumentaci místa události řadíme vysokorychlostní 3D laserový skener Faro Focus a 3D skener Leica ScanStation.

Obr. č. 20: Laserový 3D scanner Faro¹⁸⁸

obr. č. 21: 3D pohled dopravní nehody¹⁸⁹

Výhodou 3D skeneru je možnost získávání dat z nehodové lokality, aniž by byl významně ohrožen provoz (uzavírání jízdních pruhů, přerušení provozu), navíc lze dokumentovat i za zhoršených světelných podmínek. Je ale důležité mít na paměti, že scanner je schopen snímat pouze objekty a stopy, které jsou v přímé viditelnosti. Z toho důvodu se prostor skenuje z různých míst, která se od sebe liší jak pozicí, tak i výškou stanoviště.¹⁹⁰ Další velkou výhodou 3D skenerů je jejich časová nenáročnost, kdy je vyšetřovatelům umožněno dokumentovat celou scénu s minimální dobou nastavení. Například zaměření a dokumentace místa dopravní nehody pomocí 3D skeneru trvá přibližně dvě hodiny, s použitím běžných přístrojů jako jsou různé časoměry apod., může tato doba být až třikrát delší. Je nutné ale podotknout, že v případě větší scény je nutné udělat skenů více a následně je spojit dohromady. V případě místa dopravní nehody, které

¹⁸⁷ MAREK, Zdeněk, Rescue Report, výtisk: 1, rok vydání 2012, str. 10-12, www.rescue.cz

¹⁸⁸ IQSERVICES. Komplexní technické řešení FARO. Laserové skenování [online]. Bratislava: IQSERVICES, [cit. 2024.03.24]. Dostupné z: <http://www.iqservices.eu/sk.html>

¹⁸⁹ MAREK, Zdeněk, Rescue Report, výtisk: 1, rok vydání 2012, str.10, www.rescue.cz

¹⁹⁰ NEJTKOVÁ, Miroslava, MAREK, Zdeněk, Bezpečnostní výzkum [online], 2017, [cit. 2024.03.24]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/33/271.pdf>

jsem zmiňovala výše, je nezbytné zaznamenat skenů minimálně šest. Naopak nevýhodu vidím v náročnosti zpracování velkého množství dat a nutnosti uchovávání velkých souborů.¹⁹¹

¹⁹¹ ŘÍHA, Jan. Moderní přístrojová technika [online]. Praha, 2014 [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://spszem.cz/storage/files/1364/Moderni-pristrojova-technika-TSNiv-LS.pdf>

6. DOKUMENTACE OHLEDÁNÍ MÍSTA ČINU V PRAXI

6.1 VYLÍČENÍ HLAVNÍCH UDÁLOSTÍ

Za nezbytnou součást své diplomové práce považuji ověření svých získaných znalostí v oblasti kriminalistické taktiky. Jelikož jsem díky spolupráci s Policií České republiky v rámci územního odboru Beroun měla hned několikrát příležitost sledovat, jak ohledání místa činu probíhá, rozhodla jsem se inspirovat některými z nich a vytvořila jsem tak ilustrační případ toho, jak by měla dokumentace vypadat. Považuji za nutné dodat, že jména účastníků a průběh skutku jsou smyšlené.

K demonstraci případu jsem si vybrala ohledání místa činu nehody v silničním provozu, jelikož zde ohledání bývá velice podrobně popsáno, a využiji k ní protokol o nehodě v silničním provozu a náčrtek, které jsem vytvořila ve spolupráci s policejním technikem.

K dopravní nehodě došlo v obci Králův Dvůr, kdy řidič nákladového vozidla Luboš Horák jel po komunikaci III. třídy a při pravotočivé zatáčce nepřizpůsobil rychlost své jízdy, přešel s vozidlem do protisměrné části vozovky a ve snaze vrátit se zpět do pravého jízdního pruhu strhl řízení. V důsledku toho dostal s vozidlem smyk a narazil postupně do čtyř betonových patníků. Zde bylo nalezeno velké množství stop jak na vozovce, tak na patníku, také se našly úlomky plastů před betonovým zábradlím a předmětem zkoumání byly také smykové stopy v místě vyústění vozovky a stopy od provozní kapaliny vozidla. Poté, ve snaze ujet z místa činu, Luboš Horák najel na vyvýšený obrubník, čímž poškodil přední i zadní pneumatiku, a vozidlo odstavil na parkovišti nedaleko základní školy. Následně z místa činu utekl. I zde bylo místo ohledáno a zkoumány byly opět stopy na povrchu vozovky a betonovém obrubníku a nalezeny zde byly i další úlomky plastu. V neposlední řadě byla pozornost věnována i poškozenému vozidlu, které utrpělo značné poškození. Podrobení výpovědi byli i přihlížející svědci a následně byl Luboš Horák vypátrán hlídkou OOP Beroun v místě jeho bydliště. Po výzvě se pan Horák podrobil odbornému měření na alkohol s pozitivním výsledkem, kdy mu bylo naměřeno 2,76 promile alkoholu v dechu. Provedenou lustrací v evidenci řidičů bylo zjištěno, že Luboš Horák nevlastní žádné řidičské oprávnění. Má výjezdová skupina je složena ze dvou osob, a to kriminalistického technika a vyšetřovatele. Celá událost se odehrává v Králově Dvoře v rámci územního obvodu PČR Beroun, jehož je výjezdová skupina součástí. Hlavním cílem tohoto demonstrativního případu je zachytit místo činu tak, aby si každý, kdo na místě nebyl přítomen, dokázal vytvořit představu, co se na místě činu odehrálo.

6.2 PROTOKOL O NEHODĚ V SILNIČNÍM PROVOZU

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
Územní odbor Beroun
Dopravní inspektorát- SDN
Tyršova 1635
266 01 BEROUN
Evidováno v ETR č. j.: KRPS-1156/PŘ-2019-010306
Evid. Číslo: KRPS-1156/DNBE-2019-JK-TČ

Beroun 23.04.2024

Protokol o nehodě v silničním provozu

Datum a čas 23.04.2024 středa 14:45
dopravní nehody:
Místo Králův Dvůr, ulice Jungmannova 140 – silnice III. třídy č. 2365 v km 8, 723 (souřadnice GPS – 772848,434/-1054175,238)
Účastníci 2AA 6587 (CZ) nákladní automobil – Mercedes Benz ML 320 CDI
dopravní nehody Výše škody na vozidle: 90 tis.Kč

Řidič: Luboš Horák

Narozen 24.9.1975, místo nar.: Beroun, stát ČR, státní příslušnost ČR, adresa pobytu nám. Míru 139, PSČ 267 01 KRÁLŮV DVŮR, kraj: STŘEDOČESKÝ, Stát: ČR
Telefonní číslo: 725 165 189

Osobní doklady: občanský průkaz číslo 208745236, vydal 02.10.2018, BEROUN, stát: ČR

Nevlastní řidičské oprávnění

Luboš Horák je podezřelý z porušení ustanovení § 3 odst. 3 písm. a), § 5 odst. 2 písm. b), § 11 odst. 2, § 18 odst. 1, § 47 odst. 2 písm. a), § 47 odst. 3 písm. b) a § 47 odst. 5 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a tím je podezřelý ze spáchání přestupku podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. e) bod 1, § 125 c odst. 1 písm. i) bod 1, § 125c odst. 1 písm. i) bod 2 a § 125c odst. 1 písm. k) zákona 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů ve znění pozdějších předpisů a ze spáchání přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle ustanovení § 274 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku.

Oznamovatel: Vít Palach

Narozen 21. 12. 1962, místo nar.: PRAHA 2, stát ČR, státní příslušnost ČR, adresa pobytu Nad Stadionem 335, PSČ 267 01, KRÁLŮV DVŮR, kraj: STŘEDOČESKÝ, Stát: ČR

Telefonní číslo: 736 522 144

Osobní doklady: občanský průkaz číslo 206785956, vydal 03.11.2015, PRAHA 13, stát: ČR

Poškozené předměty betonové patníky + zábradlí- betonové patníky + zábradlí – výše škody 42 tis. Kč, majitel (právnícká osoba) : KSÚS Středočeského kraje IČO: 00066001 Sídlo: Zborovská č. 11, PSČ 150 00, Praha 5, kraj: Hlavní město Praha: stát ČR

Svědci Milan Prokop – svědek
Nar. 25.12.1970, místo nar.: BEROUN, stát ČR, státní příslušnost ČR, trvale bytem: nám. Míru 254, PS4 267 01, KRÁLŮV DVŮR, kraj: STŘEDOČESKÝ, stát: ČR

Vyličení události	<p>Dne 23.04.2024 okolo 14:45 jel řidič Luboš Horák s nákladním motorovým vozidlem tov. zn MERCEDES-Benz ML 320CDI, reg. zn. 2AA 6587, v obci Králův Dvůr, po komunikaci III. Třídy č. 2365, ulice Jungmanova, ve směru křižovatky s komunikací II/601, ulice Plzeňská, směrem na obec Zahořany. Řidič Luboš Horák při průjezdu táhlou zatáčkou, v km 8,723 výše uvedené komunikace, před silničním mostem nepřizpůsobil rychlost jízdy, přešel s vozidlem do protisměrné části komunikace a ve snaze vrátit se zpět do pravého jízdního pruhu strhl řízení prudce vpravo. V důsledku toho dostal smyk, najel na pravou krajnici a dále vpravo mimo pozemní komunikaci, kde přední částí vozidla narazil postupně do čtyř betonových patníků majitele KSÚS. Po dopravní nehodě řidič Luboš Horák z místa ujel ve směru Zahořany, kde se za mostem s vozidlem otočil a jel zpět ve směru ke komunikaci II/601, kde po několika metrech následně odbočil vpravo k parkovišti ZŠ Králův Dvůr. Při odbočení na parkoviště ve vysoké rychlosti najel na vyvýšený obrubník, v důsledku toho došlo k poškození pravé přední a pravé zadní pneumatiky a na uvedeném parkovišti před ZŠ vozidlo odstavil.</p> <p>Poté z místa odstavení utekl. Luboš Horák byl vypátrán hlídkou OOP Beroun v místě jeho současného bydliště na adrese nám. Míru 139, Králův Dvůr.</p> <p>V souvislosti s dopravní nehodou nebylo zjištěno ani hlášeno žádné zranění osob.</p> <p>Po výzvě se Luboš Horák podrobil odbornému měření na alkohol pomocí el. přístroje Drager s pozitivním výsledkem. Při prvním odborném měření provedeném dne 23.04.2024 v 16:00 hodin přístroj vyhodnotil 2,76 promile alkoholu, při druhém odborném měření provedeném dne 23.04.2024 v 16:06 hodin přístroj vyhodnotil 2,69 promile alkoholu v dechu Luboše Horáka.</p> <p>Dále byl Luboš Horák vyzván k odbornému lékařskému vyšetření na alkohol, spojený se dvěma odběry biologického materiálu, kterému se podrobil dne 23.04.2024 v čase 16:40 a 17:10 hodin v Berounské nemocnici. Rozborem krve byly zjištěny hodnoty 2,56 g/kg a 2,49 g/kg alkoholu.</p> <p>Provedenou lustrací v evidenci řidičů bylo zjištěno, že Luboš Horák nevlastní žádné řidičské oprávnění.</p> <p>Technická závada, jako příčina dopravní nehody, nebyla na místě ohledání zjištěna ani Lubošem Horákem uplatněna.</p>
Technické údaje Vozidel	<p>registrační značka: 2AA 6587 (CZ) VIN: WDC1257891A104598 STK: platná Mezinárodní pojistná karta: CZ/0025/4571156265, vydala UNIQA pojišťovna a.s. Praha 6 – Bělohorská 19, platí od 11.9.2023 do 11.9.2024, ozn. států EU neškrtnuto Popis poškození vozidla: chladicí systém motoru, přední maska, mřížka chladiče, přední nárazník, okrasná mřížka, přední spojler, přední držák RZ, přední RZ, přední víko motoru, levý přední podběh, deformovaný pravý přední blatník, pravý přední podběh, promáčklý pravý přední blatník, pravá přední pneumatika, pravá zadní pneumatika, Odhadnutá škoda na vozidle: 90 tis. Kč</p>
Dopravní nehoda oznámena dne v kým	<p>23.04.2024 středa 15:45 Vít Palach na linku 158</p>
Místo ohledáno dne, od-do kým přítomen	<p>23.04.2024, 16:10 – 17:45 prap. Jan Bradáč, prap. Pavel Lunda</p>
Ohledání místa dopravní nehody	<p>I. Dopravní situace a) K dopravní nehodě došlo v obci Králův Dvůr, na místní komunikaci ul. Jungmannova, okr. Beroun. Komunikace je zde dvouproudová, jízdní pruhy nejsou na vozovce vyznačené vodorovným dopravním značením. Povrch komunikace v době ohledání suchý, živičný, v dobrém stavu, bez závad. Hustota provozu vozidel v místě dopravní nehody během ohledání střední. Místo, kde k dopravní nehodě došlo, jsou</p>

dva samostatné úseky silnice ul. Jungmannova. Jedno místo se nachází u zastávky autobusu poblíž ZŠ Jungmannova a druhé místo je u zábradlí betonového mostu, na stejnojmenné silnici, poblíž č.p. 369. Ohledání obou míst dopravních nehod bylo provedeno ve směru od křižovatky se sil. č.II/605 směrem k obci Zahořany. V prvním pořadí bylo ohledáno místo dopravní nehody u betonového zábradlí silniční mostní konstrukce přes Dibeřský potok, kde prochází vozovka v pravotočivém zakřivení. Podél pravé strany se nachází nezpevněný terén porostlý volně rostoucí přírodní vegetací. Část betonové mostní konstrukce u pravé strany místní komunikace ul. Jungmannova je dlouhá 24,5 m. Za mostní konstrukcí ústí na místní komunikaci ul. Jungmannova zprava vozovka Pod Hájem. Šířka vyústění je 25,4 m. Roh vyústění ul. Pod Hájem a ul. Jungmannova, bližší obci Králův dvůr, byl zvolen jako výchozí bod měření (VBM) pro zaměření stop dopravní nehody. Podél levé strany vozovky místní komunikace ul. Jungmannova vede mírný sráz až na úroveň Dibeřského potoka, za kterým se dále vlevo nachází zděná stavba domu č.p. 369. Dále vlevo začíná betonová konstrukce silničního mostu, jejíž délka vlevo je 24,3 m. Za mostní konstrukcí vede vlevo od vozovky ul. Jungmannova mírný sráz volně zatravněného terénu, jenž s další vzdáleností mění svůj charakter jak povrchu, tak terénního tvaru. V druhém pořadí bylo ohledáno místo dopravní nehody poblíž budovy ZŠ Jungmannova. Ohledání místa bylo opět provedeno ve směru od křižovatky se sil. Č. II/605 ul. Plzeňská, směrem na obec Zahořany. Po pravé straně se vede podél vozovky ul. Jungmannova pás nezpevněné zatravněné plochy, za kterým se dále vpravo nachází chodník pro chodce. Chodník je z pravé strany hraničen oplocením pozemků. Dále ústí zprava do ul. Jungmannova místní komunikace ul. Neumannova. Šířka vyústění je 9,2 m. Za vyústěním vedlejší komunikace pokračuje podél ul. Jungmannova směrem na obec Zahořany chodník pro chodce. Bezprostředně za vyústěním vedlejší komunikace, vede napříč vozovky ul. Jungmannova přechod pro chodce, jehož šířka je 3,3 m. Dále vlevo od chodníku se nachází plocha se šterkopískovým povrchem určená k parkování osobních vozidel. Parkovací stání nejsou na nezpevněném povrchu nijak vyznačena. Za výchozí bod měření pro zaměření stop dopravní nehody na výše popsaném druhém ohledávaném místě byl zvolen styčný bod okraje přechodu pro chodce a chodníku po levé straně ul. Jungmannova, bližší křižovatce se sil. č. II / 605 ul. Plzeňská.

b) V době ohledání místa dopravní nehody denní doba, viditelnost do dálky dobrá, nezhoršena vlivem povětrnostních podmínek, teplota vzduchu cca 17°C

c) Řidič Luboš Horák se podrobil dechové zkoušce přístrojem Drager, která byla pozitivní, celkově naměřeno 2,76 g /kg alkoholu u prvního měření a 2,69 g /kg alkoholu u druhého měření, odběr vzorku krve proveden.

II. Popis stop

Po příjezdu na místo se v konečném postavení po dopravní nehodě nenacházelo žádné vozidlo. Vozidlo tov. zn. Mercedes Benz RZ: 2AA 6587 bylo odstavené na nezpevněné ploše se šterkopískovým povrchem a to přední částí směrem k budově ZŠ Jungmannova. Stopa (ozn.č. 2) betonový patník se nachází vpravo před silničním mostem ve vzdálenosti 45 m od VBM a 0,5 m od pravého okraje vozovky. Stopa (ozn.č.3) místo střetu se nachází na povrchu betonového patníku č.2, ve vzdálenosti 45 m od VBM a 0,5 m od pravého okraje vozovky. Místo střetu bylo určeno policií na základě ohledání místa dopravní nehody. Stopa (ozn.č.4) betonový patník před silničním mostem vpravo je od VBM ve vzdálenosti 40,2 m a od pravého okraje vozovky 0,5 m. Stopa (ozn.č.5) stopa jízdní začíná u pravého okraje vozovky ve vzdálenosti 49 m od VBM a končí u betonového patníku č.2, 0,5 m od pravého okraje vozovky ul. Jungmannova. Stopa (ozn.č.6) úlomky plastů se nachází u levého okraje vozovky, 7 m od VBM směrem na obec Zahořany. Stopa (ozn.č.7) úlomky plastů se nachází před betonovým zábradlím silničního mostu vpravo, ve vzdálenosti 36,1 m od VBM a 0,5 m od pravého okraje vozovky. Stopa (ozn.č.8) stopa smyková se nachází v místě vyústění vozovky ul. Pod Hájem, vede ve směru od pravého okraje vozovky ul. Jungmannova, kolmo směrem do ul. Pod Hájem. Stopa smyková začíná na úrovni pravého okraje vozovky a její délka je 3,1 m, začátek stopy č.8 vede od VBM ve vzdálenosti 3,8 m. Stopa (ozn.č.9) stopa od provozní kapaliny vozidla vede po vozovce ul. Jungmannova a začíná vpravo ve vzdálenosti 36,1 m od VBM u pravého okraje vozovky a vede na povrchu vozovky ul. Jungmannova ve vzdálenosti 1,8 m od jejího pravého okraje, kdy se ve vzdálenosti 12,4 m od VBM směrem na obec Zahořany otáčí a po povrchu vozovky ul. Jungmannova se opět vrací zpět, směrem ke křižovatce se sil. II/605, kdy ve vzdálenosti 11 m od VBM končí. Stopa č.9 je opět

identifikovatelná na povrchu vozovky ul. Jungmannova u základní školy a začíná v úrovni VBM a 1,9 m od kraje vozovky a směřuje obloukem vpravo, kdy ve vzdálenosti 20,7 m od VBM u kraje vozovky v prostoru zářívku zastávky autobusu končí. Stopa (ozn.č.10 a 11) stopy jízdní. Stopy vedou ve směru od ul. Jungmannova směrem k obrubníku vozovky. Začínají ve vzdálenosti 14,4 m a 17,2 m od VBM a jsou dlouhé 3,2 m a 3 m. Stopa (ozn.č.12) úlomek plastu se nachází na dlážděném povrchu chodníku, před nezpevněnou plochou parkoviště, a to ve vzdálenosti 15 m od VBM a 1,4 m do okraje vozovky

II. Popis stop pokračování:

Poškození vozidla tov. zn. Mercedes Benz. RZ: 2AA 6587(ozn.č.1): poškozený chladicí systém motoru, přední maska, mřížka chladiče, přední nárazník, okrasná mřížka, přední spojler, přední držák RZ, přední RZ, přední víko motoru, levý přední podběh, deformovaný pravý přední blatník, pravý přední podběh, promáčklý pravý přední blatník, pravá přední pneumatika, pravá zadní pneumatika, odhadnutá škoda na vozidle: 90 tis. Kč. Žádné další poškození nebylo na vozidle, předmětech, veřejně-prospěšném zařízení, ani v bezprostřední blízkosti místa dopravní nehody ohledáním zjištěno.

II. Učiněná opatření:

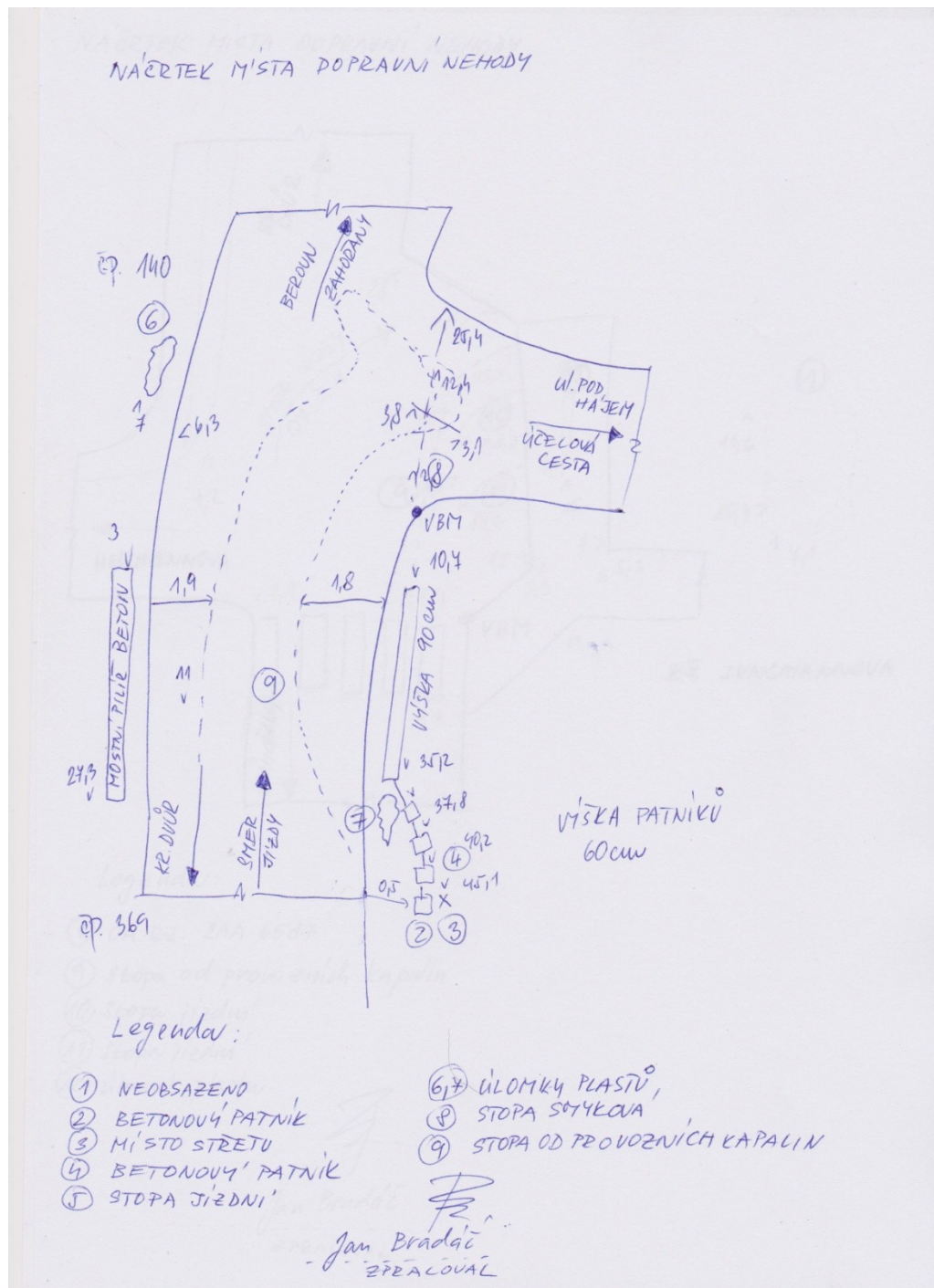
Provedené úkony: dechová zkouška na zjištění alkoholu u účastníka DN – pozitivní, fotodokumentace – digitální fotoaparát, lustrace osob – pátráním neprochází, lustrace vozidla, náčrtek místa dopravní nehody, ohledání místa dopravní nehody, šetření k pachateli DN, technická závada nebyla řidiči uplatňována, vytěžení, dechová zkouška na zjištění alkoholu u řidiče – pozitivně naměřeno 2,76 a 2,69 promile, odebrání vzorku krve 2x po 30 minutách.

Prap. Jan Bradáč
inspektor

6.3 NÁČRTEK MÍSTA DOPRAVNÍ NEHODY

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
Územní odbor Beroun
Dopravní inspektorát- SDN
Tyršova 1635
266 01 BEROUN

Beroun 23.04.2024

6.4 OHLEDÁNÍ MÍSTA DOPRAVNÍ NEHODY

Problematika vyšetřování silničních dopravních nehod je velice rozsáhlá a každá dopravní nehoda je, ač se to nezainteresované osobě nemusí zdát, svým způsobem unikátní. Úspěšné vyšetření každé dopravní nehody závisí především na množství a kvalitě stop zanechaných na místě nehody. Z toho důvodu jsem se snažila, aby i moje fiktivní topografická dokumentace byla co nejpřesnější. Všechny stopy je třeba vždy správně zadokumentovat, aby na jejich základě bylo možné provést analýzu a zjistit průběh celé nehody a jejího viníka. Kvalita veškerých zajištěných stop závisí ve velké míře na práci OČVTŘ (orgánů činných v trestním řízení) přímo na místě nehody. Výsledek analýzy je pak závislý na zvolených postupech a zkušenostech znalce.

Pro zjednodušení své činnosti užívají policejní orgány na tomto úseku mimo jiné počítačové programy. Nejdůležitějším programem, využívaným dopravními policisty, je program **Lotus Notes**, který umožňuje dokumentovat dopravní nehody přímo v terénu. Do programu jsou vkládány údaje o dopravní nehodě (čas, místo, účastníci, svědci...), následně je vygenerován protokol o nehodě v silničním provozu, který je nezbytným podkladem pro každé šetření dopravní nehody. Dalším programem, který je nedílnou součástí každodenního výkonu služby dopravní policie, je počítačový program PC Crash. Tento program umožňuje na základě hodnot a vzdáleností zaměřených objektů tvorbu digitálního plánu dopravní nehody.

Dle mého názoru je tedy kvalitní zpracování dokumentace naprosto klíčové. Chyby, ke kterým při ohledávání místa dopravní nehody dochází, jsou způsobené především nesystematickou činností jednotlivých policejních orgánů na místě či často také zastaralou technikou používanou při dokumentaci místa dopravní nehody. Na ohledávajícího policistu může mít často vliv také dlouhá doba při komplexním ohledání dopravní nehody. Na místě jsou přítomny zúčastněné osoby, přihlížející skupinky osob nebo třeba i média a policisté jsou vystaveni nemalému stresu. Po celou dobu je nutné, aby si ohledávající policista udržel pozornost, neboť důležité jsou všechny stopy, které se na místě nacházejí. Nekvalitně zpracované ohledání místa dopravní nehody může mít za následek, že jeho hodnota bude před správním orgánem nebo v trestním řízení zpochybněna nebo znehodnocena.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem popsala ohledání místa činu, které je možné označit za výchozí bod pro znalecké zkoumání a dokazování v rámci trestného činu a jehož cílem je zjištění všech relevantních informací o události a dopadení pachatele. Místo činu představuje ohnisko stop, které pachatel na místě zanechal, a subjektu, který ohledání místa činu vykonává, umožní vytvořit si tak myšlenkový model o vykonané události, skutku či pachateli. Téměř všichni příslušníci kriminálních útvarů, se kterými jsem spolupracovala, se shodli na tom, že za nejdůležitější úkon na místě činu považují posouzení samotné podstaty místa činu. První otázkou kriminalisty by tak mělo být, jak bylo místo činu zajištěno, případně jak bylo narušeno. Samotnou podstatou práce na místě činu je pak zvolení správné metody, která umožní poznat veškeré skutečnosti, které s danou událostí souvisí. Při ohledání by proto měly být kladeny jednak vysoké nároky na odbornost a profesionalitu příslušníků policie, jednak i na důslednou organizační schopnost při jeho zabezpečování a zjištění a zajištění všech stop pro trestní řízení. Bez těchto znalostí lze následný postup vyšetřování určit jen stěží.

Význam ohledání není proto ničím nahraditelný a jakékoliv zanedbání či opominutí může vést ke vzniku neodstranitelných vad, které pak mohou zkomplikovat, ba dokonce znemožnit průběh celého vyšetřování. Je tedy třeba nejen dbát základních zásad trestního řízení, ale dodržovat i veškeré zásady kriminalistické taktiky a techniky. Policejní postupy tak musí být vždy přípustné ve smyslu trestního řádu, ale také účelné a schopné vést k poznání objektivní pravdy. Svou diplomovou práci jsem koncipovala tak, aby zachytila jak teoretickou, tak i praktickou stránku ohledání místa činu.

V teoretické části jsem se nejprve zabývala samotným významem ohledání, a to jak z pohledu trestního práva, tak i z hlediska kriminalistiky, a dále vymezením základních pojmů, které s danou problematikou souvisí. Čtvrtá část je o samotném místu činu a postupu výjezdové skupiny při ohledání. V části páté se věnuji kriminalistické dokumentaci a moderním trendům, které kriminalistickou dokumentaci posouvají stále více dopředu a zefektivňují a zjednodušují tak práci Policie České republiky.

V praktické části se věnuji pokusu provést vlastní ohledání místa nehody v silničním provozu, na kterém jsem chtěla demonstrovat správný taktický postup na místě. Místo dopravní nehody je ve své podstatě něčím neopakovatelným a platí, že co se nezadokumentuje při ohledání prvotním, to se v budoucnosti bude dokumentovat jen těžko.

Dle policejních techniků, se kterými jsem měla možnost tato témata probírat, jsou nejčastějšími chybami špatně zvolený či označený výchozí bod měření a strohost fotografické dokumentace. Většina dalších chyb pak pramení z nezkušenosti zasahujících policistů nebo z formalismu.

Konečně cílem mé práce bylo vytvořit komplexní a souhrnný výklad problematiky ohledání místa činu a kriminalistické taktiky a následně pak rozebrat praktické postupy, kterých Policie ČR využívá, a zhodnotit, zda splňují požadavky odborné literatury a legislativy. Porovnáním odborné literatury s faktickými postupy a praktickými příručkami jsem zjistila, že se mohou v mnoha bodech odlišovat, zejména v používání výrazů pro pojmenování různých objektů či činností, ale jejich účel je chápán obdobně. Odborná literatura by měla být vždy nutným základem, který slouží jako podkladový materiál praktickým příručkám a samotné praxi, a nové poznatky si přizpůsobovat vlastním potřebám. Je smutným faktem, že i přesto, že moderní technologie zaznamenává velký rozmach a nabízí možnosti, jak celý proces detailně zadokumentovat a zjednodušit, řada technologií zůstává kvůli značně omezeným finančním prostředkům pro většinu oddělení stále nedosažitelná. Musím také přiznat, že jsem byla velice překvapena, jaké jsou rozdíly mezi jednotlivými kraji u Policie České republiky, přesněji řečeno mezi jejich technologickým vybavením. Oceňuji snahu Středočeského kraje, který se snaží díky moderním technologiím, které jsou na velice vysoké úrovni, zjednodušit administrativu a proces ohledání zefektivnit, a to zejména u dopravních nehod. Stejně tak se mi líbí i časté nasazování technologie 3D skeneru odborníky z krajského ředitelství Zlínského kraje.

Celou práci jsem se snažila obohatit o materiály a jiné obrazové přílohy získané od příslušníků Policie České republiky či z odborné literatury pro utvoření názorné představy a lepší orientaci. Do každé kapitoly jsem se snažila také vnést vlastní poznámky a názory.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. Seznam použité literatury

- HEŘMÁNEK, Josef. *Ohledání místa činu*, Praha: Ministerstvo vnitra ČSSR, 1. Vydání, 1973 s. 171
- HLAVÁČEK, J., PROTIVÍNSKÝ, M., a kol.: *Praktická kriminalistika*, Praha: KÚ PČR, 2007. ISBN - nepřiděleno
- CHMELÍK, Jan a kol., *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005a, 303 s. ISBN 80-86898-42-3.
- CHMELÍK, Jan. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9
- KONRÁD, Zdeněk, PORADA Viktor, STRAUS Jiří a SUCHÁNEK Jaroslav, *Kriminalistika*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380- 535-7.
- KONRÁD, Zdeněk a kol. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 9788073805470
- KOŠŤÁK, Rudolf. *Učebnice pátrací taktiky*. Praha: Nakladatel a vydavatel Rudolf Košťák, 1935. s. 245
- MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. Praha: Naše vojsko, 1994. ISBN 80-206-0423-5.
- MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9
- NĚMEC, M.: *Kriminalistická taktika pro policisty*. I. Vydání. Praha: EUROUNION, 2004, s. 328, ISBN 80-731-7036-1
- NĚMEC, Miroslav a kol. *Kriminalistická dokumentace*. Praha: Policejní akademie ČR, 2009. 139 s. ISBN 978-80-7251-307-9.
- NĚMEC, Miroslav a kol. *Ohledání a práce na místě činu*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2010, 130 s. ISBN 978-80-7251-337-6.
- NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky*. Praha: Abook, 2017. ISBN 978-80-906974-0-9.
- PJEŠČAK Ján a kol. *Základy kriminalistiky*, Praha: Naše vojsko Praha, 1976. ISBN 28-071-75
- PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika (úvod, technika, taktika)*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, 309 s. ISBN 978-80-7380-038-3.

- PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, a kolektiv. *Kriminalistika (výzkum, pokroky, perspektivy)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013, 699 stran, ISBN 978-80-7380-477-0
- PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistika. Technické, forenzní a kybernetické aspekty*. Plzeň. Aleš Čeněk, 2016, 1018 s. ISBN 978-80-7380-589-0.
- RAK, Roman a kol. *Nejnovější metody primárního zajištění místa zásahu*. Karlovy Vary: Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s., 2015. 288 s. ISBN 978-80-87236-26-0.
- STRAUS, Jiří a kol., *Kriminalistická technika*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2005b, 415 s. ISBN 80-86898-18-0.
- STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2., rozšířené vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-095-6
- STRAUS, Jiří, a kolektiv. *Kriminalistická technika*, 3. Rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, 446 s. ISBN 978-80-7380-409-1
- SMEJKAL, Vladimír. *Kybernetická kriminalita*. 2. rozšířené a aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-720-7
- SVOBODA, Ivo. *Kriminalistika*. Ostrava: Key Publishing, 2016, 374 s. ISBN 978-80-7418-259-4.
- ŠIMOVČEK, Ivan a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Iura Edition, 2001. ISBN 80-89047-12-2.

3. Seznam použitých internetových zdrojů

- HLAVÁČEK, Jan, *Kriminalistický ústav a jeho publikační tvorba*, s. 4,5 [online]. 1-14 [cit. 2023-08-26]. Dostupné z <https://docplayer.cz/4357271-Kriminalisticky-ustav-a-jeho-publikacni-tvorba.html>
- *KÚP se představí na Pragoalarmu* [online], 2008, [cit. 18.03.2024]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-policie-cr-celorepublikove-utvary-kriminalisticky-ustav-prahazpravodajstvi-kup-na-pragoalarmu.aspx>
- IQSERVICES. Komplexní technické řešení FARO. Laserové skenování [online]. Bratislava: IQSERVICES, [cit. 2024.03.24]. Dostupné z: <http://www.iqservices.eu/sk.html>
- MAREK, Zdeněk, *Rescue Report*, výtisk: 1, rok vydání 2012, str. 10-12, www.rescue.cz

- NEJTKOVÁ, Miroslava, MAREK, Zdeněk, Bezpečnostní výzkum [online], 2017, [cit. 2024.03.24].
Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/33/271.pdf>
- POLICIE ČR: *kriminalistická dokumentace* [online]. [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=81637&doctype=ART&chnum=1>).pdf
- POLICIE ČR. Obecné informace o Policii České republiky. Oficiální stránky PČR [online]. Praha: Policie ČR, [cit. 18.03.2024]. Dostupné z: www.policie.cz
- ŘÍHA, Jan. Moderní přístrojová technika [online]. Praha, 2014 [cit. 2024-03-24].
Dostupné z: <https://spszem.cz/storage/files/1364/Moderni-pristrojova-technika-TSNiv-LS>
- SMUDEK, Vladimír. Za důslednější práci na místě činu In: *Kriminalistický sborník: časopis pro kriminalistiku, soudní lékařství, trestní právo a příbuzné obory*. Praha: Vydavatelství časopisů MNO, č.5 XXVII/1993.
- VICHLENDÁ, Milan. *Kriminalistika* [online]. Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., Karviná, 2011. s. 228. [cit. 15.1.2024] Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>

4. Seznam použité zahraniční literatury

- DUNCAN, Christopher D.,. *Advanced Crime Scene Photography*. 2. vyd. Boca Raton: CRC Press, 2015. ISBN 978-1-4822-1187-0.
- FISHER, Barry A. J. a David R. FISHER. *Techniques of crime scene investigation / Barry A. J. Fisher, David R. Fisher*. Osmé. U.S.A.: Taylor & Francis Group, 2012. ISBN 978-1-4398-1005-7
- CHANCELLOR, Arthur S. a Grant D. GRAHAM. *Crime Scene Staging: Investigating Suspect Misdirection of the Crime Scene*. Springfield, Illinois, U.S.A.: Charles C Thomas Publisher, 2017. ISBN 978-0-398-09139-2.
- KAMPS, H. J.,. *Makrofotografie*. V Brně: Zoner Press, 2008. ISBN 978-80-7413-002-1.
- MANCINI, K. and SIDORIAK, J., 2018. *Fundamentals of Forensic Photography*. New York: Taylor & Francis. ISBN 978-1-138-91084-3.
- PEPPER, Ian K. *Crime Scene Investigation : Methods and Procedures*. Vol. 2nd ed. [online] Maidenhead: McGraw Hill Education, 2010, str. 9-10 [cit. 2023.08.25].

Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,shib&db=nlebk&AN=466504&lang=cs&site=ehost-live&scope=site>.

- Petherick, W A. Turvey, B E. Ferguson, C E, Edmond Locard. *The Forensics* [online]. London: Elsevier Academic Press [cit. 2023-05-25]. Dostupné z: <http://aboutforensics.co.uk/edmond-locard/>
- REMONDINO, Fabio a Sabry, EL-HAKIM, 2006. Image-based 3D Modelling: A Review. Online library [online] [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1477-9730.2006.00383.x>
- Austin, Reg. *Unmanned Aircraft Systems: UAVS Design, Development and Deployment*. Chichester : Wiley, 2010.

5. Seznam použité judikatury

- Nález Ústavního soudu III.ÚS 376/14 ze dne 5. 6. 2014, dále usnesení Ústavního soudu IV.ÚS 2484/17 ze dne 27.2.2018 a usnesení Nejvyššího soudu 11 Tdo 713/2018 ze dne 26.6.2018.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.02.2014, sp. zn. 7 Td 68/2013
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.11.1965, sp. zn. Ntd 428/65
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 6. 2000, sp. zn. 5 Tz 113/2000. In: CODEXIS ACADEMIA [právní informační systém]. ATLAS consulting [vid. 2. 6.2023].

6. Seznam použitých právních předpisů

- Metodický pokyn ředitele Kriministického ústavu Praha Policie České republiky č. 7/2001, zejm. čl. 2 odst. 4
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Organizační struktura viz závazný pokyn policejního prezidenta č. 137/2009
- Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, část čtvrtá Výjezdové skupiny

policejních orgánů čl. 16–21. Pokyn policejního prezidenta č. 100/2018, o kriminalitickotechnické činnosti, čl. 3 odst. 2

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1 násilně otevřený trezor
- Obr. 2 ochranná stěna umožňující vytvořit kolem místa činu diskrétní zónu
- Obr. 3 koncentrický způsob
- Obr. 4 excentrický způsob
- Obr. 5 vstřícný způsob ohledání
- Obr. 6 frontální způsob ohledání
- Obr. 7 kruhový způsob ohledání
- Obr. 8 paprskový způsob ohledání
- Obr. 9 orientační fotografie místa činu
- Obr. 10 přehledná fotografie z místa činu
- Obr. 11 polodetailní fotografie z místa činu
- Obr. 12 detailní fotografie místa činu
- Obr. 13 celková přehledná fotografie místa činu
- Obr. 14 náčrtek místa trestného činu vraždy
- Obr. 15 pláněk místa trestného činu vraždy
- Obr. 16 systém Spheron crime
- Obr. 17 náhled softwaru SceenCenter Forensic
- Obr. 18 Český Brus PČR
- Obr. 19 3D laserový skener Faro Focus S150
- Obr. 20 laserový 3D scanner Faro
- Obr. 21 3D pohled dopravní nehody

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

aj.	a jiný
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
popř.	popřípadě
např.	například
tzv.	takzvaný
mm	milimetr
m	metr
3D	3-Dimension
Viz.	odkaz na jinou stránku
Obr.	obrázek
ČR	Česká republika
KŘ	Krajské ředitelství
ÚO KŘ	Územní odbor Krajského ředitelství
VMR	výchozí bod měření
ozn.	označení
sil.	silnice
sdn	skupina dopravních nehod
UAV	unmanned aerial vehicle
GPS	globální polohovací systém

Ohledání místa činu

ABSTRAKT

Ohledání místa činu patří k nejdůležitějším úkonům trestního řízení, díky kterému můžeme získat ucelenou představu o tom, jak k dané události došlo. K tomuto poznání nám pomáhá odraz pachatelova jednání ve formě stop. Postup na místě vyžaduje dokonalé organizační schopnosti vedoucího výjezdové skupiny, což klade vysoké nároky jak na odborné znalosti, tak praktické zkušenosti vedoucího a celého jeho týmu. Autorka v práci zdůrazňuje význam odborné praxe a taktiky pro jeho kvalitní zajištění.

Diplomová práce na téma ohledání místa trestného činu je kompilačním dílem, ve kterém byla využita metoda obsahové analýzy knižních, internetových a časopiseckých pramenů, ale také poznatků získaných z praktických příruček a závazných pokynů určených přímo pro příslušníky Policie České republiky. Diplomová práce je svým obsahem zaměřena na řešení otázek souvisejících s místem činu a teoriemi, metodami a taktikami jeho ohledání. Zabývá se také vyhledáváním a zajišťováním stop na místě činu, jeho dokumentací a zmiňuje i moderní metody kriminalistické dokumentace jako například Spheron či 3D skenování.

Diplomová práce je koncipována tak, že ve své první části vymezuje základní pojmy, subjekty a zásady ohledání a v závěru této části systematicky popisuje postup na místě činu společně a jeho dokumentaci. V praktické části autorka prověřuje své znalosti a provádí fiktivní ohledání místa činu. O ohledání sepíše protokol a sestaví náčrtek.

Klíčová slova

Místo činu, kriminalistika, výjezdová skupina, kriminalistická dokumentace, kriminalistická fotografie, Spheron, 3D laserový sken

Examining the crime scene

ABSTRACT

Examining the crime scene is a crucial step in criminal investigation as it provides valuable insights into the nature of the incident. The traces left behind by the perpetrator offer important clues that contribute to our understanding of the sequence of events. Proper management and organization at the crime scene are essential, placing high demands on the leader and the entire investigative team in terms of professional expertise and practical experience. This paper emphasizes the significance of practical skills and strategic approaches in securing and preserving a crime scene.

This thesis on crime scene investigation is a comprehensive compilation that employs content analysis of various sources including books, internet materials, and magazines, as well as practical manuals and official instructions for members of the Czech Republic Police. The main focus of the thesis is to address inquiries related to crime scene investigation, encompassing theories, methods, and tactics. It also delves into the identification and collection of evidence at the crime scene, its documentation, and explores modern forensic documentation techniques such as Spheron and 3D scanning.

The thesis is structured to define fundamental concepts subjects, and investigative principles in its initial section, followed by a systematic description of crime scene procedures and documentation. The practical part involves the author's application of knowledge through a simulated crime scene investigation, including the drafting of an examination report and a sketch.

Keywords

Crime scene, forensics, team of detectives, forensic documentation, forensic photography, Spheron, 3D laser scan